

ความคาดหวังของประชาชนในการปฏิรูปสื่อ

ความคาดหวังของประชาชนในการปฏิรูปสื่อ

การศึกษาเฉพาะบุคคลเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต

พ.ศ. 2554

©2554

อาจารย์ ประทุมมา

สงวนลิขสิทธิ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยกรุงเทพ
อนุมัติให้การศึกษาเฉพาะบุคคลนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต

เรื่อง ความคาดหวังของประชาชนในการปฏิรูปสื่อ

ผู้วิจัย อาจารย์ ประทุมมา

ได้พิจารณาเห็นชอบโดย

อาจารย์ที่ปรึกษา

(ดร.สุดารัตน์ ดิษยวรรณะ จันทราวฒนากุล)

ผู้เชี่ยวชาญ

(รองศาสตราจารย์ ดร.บุญเลิศ สุภคิลก)

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ศิวพร หวังพิพัฒน์วงศ์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่ 19 เดือน มีนาคม พ.ศ. 2554

อาจารย์ ประทุมมา ปริญญาโทศาสตร มหาบัณฑิต, มีนาคม 2554, บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยกรุงเทพ .

ความคาดหวังของประชาชนในการปฏิรูปสื่อ (61 หน้า)

อาจารย์ที่ปรึกษา : ดร. สุภารัตน์ คิษยวรรณนะ จันทราวัดนากุล

บทคัดย่อ

การศึกษาในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสิ่งที่ประชาชนต้องการให้สื่อเปลี่ยนแปลง เพื่อเป็นการปฏิรูปสื่อ และศึกษาสิ่งที่ประชาชนต้องการให้สื่อเปลี่ยนแปลง เพื่อเป็นการปฏิรูปสื่อ มีความสอดคล้องหรือไม่อย่างไรกับการปฏิรูปสื่อภายใต้กรอบของคณะกรรมการพัฒนาส่งเสริมสิทธิเสรีภาพและความรับผิดชอบสื่อมวลชน “คพส.” ซึ่งจัดโดยองค์การวิชาชีพสื่อมวลชนที่เกี่ยวข้องกับการผลิตข่าว 4 องค์กร ประกอบด้วย สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ สภาวิชาชีพข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย สมาคมนักข่าวนักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย และสมาคมนักข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้คำถามหนึ่งคำถาม (One-Question Survey) เป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคือ ประชาชนทั่วไป โดยผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยใช้หนึ่งคำถาม (One-Question Survey) ซึ่งเป็นคำถามปลายเปิดที่สอบถามความคาดหวังจากการปฏิรูปสื่อว่า “หากต้องปฏิรูปสื่อ คุณคาดหวังให้สื่อเปลี่ยนแปลงในเรื่องใดมากที่สุด?” ผู้วิจัยได้แยกข้อมูลออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ สื่อที่นำเสนอเนื้อหาที่เป็นข่าว (News Media) และสื่อที่นำเสนอเนื้อหาที่ไม่ใช่ข่าว (Non-News Media) แล้วนำมาแยกประเภทข้อมูลของทั้งสองส่วน โดยแบ่งกลุ่มตามประเภทของเนื้อหา นำมาวิเคราะห์ความสอดคล้องโดยอ้างอิงกรอบแนวคิดเกี่ยวกับการปฏิรูปสื่อที่ได้จากการศึกษาของคณะกรรมการพัฒนาส่งเสริมสิทธิเสรีภาพและความรับผิดชอบสื่อมวลชน หรือ คพส.

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

การก่อตั้งคณะกรรมการพัฒนาส่งเสริมสิทธิเสรีภาพและความรับผิดชอบสื่อมวลชน หรือ คพส. เป็นความพยายามในการส่งเสริมและพัฒนาวิชาชีพสื่อมวลชนที่เกิดจากการรวมตัวกันขององค์การวิชาชีพที่เกี่ยวข้องกับการผลิต “ข่าว” ในขณะที่ความสนใจของประชาชนอีกกว่าครึ่งต้องการให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในเนื้อหาสาระประเภทอื่นๆที่ไม่ใช่ข่าว รวมทั้งขยายกรอบคำว่า “สื่อมวลชน” ไปยังคำว่า “สื่อ” อื่นๆที่อาจไม่ใช่สื่อมวลชนในความหมายเดิม

นอกจากนี้คปส.ยังให้ความสนใจในการส่งเสริมพัฒนาวิชาชีพสื่อมวลชนเป็น 4 ส่วนหลัก ได้แก่ บุคลากร การกำกับดูแลตนเอง การกำกับดูแลจากภาคประชาชน และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง จะเห็นว่าสื่อมวลชนให้ความสนใจแก้ไขหรือพัฒนาเชิงโครงสร้างและบริบทแวดล้อมการทำงาน ของสื่อมวลชน มากกว่าประเด็นรายละเอียดในการทำงาน และผลผลิตจากการทำงาน ในขณะที่ประชาชนในฐานะผู้รับสารสนใจในแง่ผลผลิตสื่อที่บริโภคประจำวัน ในแง่ความชอบ ความไม่ชอบ ความเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยกับเนื้อหาของสื่อที่บริโภค สิ่งที่ประชาชนต้องการให้เปลี่ยนแปลง ส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับ “คุณภาพ” ของข่าวและการทำข่าว ซึ่งสอดคล้องกับหลักการทำงานใน วิชาชีพวารสารศาสตร์ ประชาชนมีความเข้าใจในหลักความเป็นอิสระของสื่อมวลชน การทำงานที่ ปราศจากการควบคุมจากรัฐ แต่ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกลไกภาคประชาชนไม่มีการระบุถึงในส่วนนี้ เลย นั่นหมายถึงว่าประชาชนอาจยังไม่รู้จัก “สิทธิ” ของประชาชนในอันที่จะตรวจสอบสื่ออีกทาง หนึ่งก็ได้ ซึ่งกลไกการตรวจสอบสื่อภาคประชาชนถือเป็นกลไกตัวหนึ่งในการรับผิดชอบของ สื่อมวลชนที่มีต่อสังคม

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยในครั้งนี้ สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความช่วยเหลือ และแนะนำจาก ดร. สุภารัตน์ ดิษยวรรณนะ จันทราวัตนากุล อาจารย์ที่ปรึกษา ที่กรุณาช่วยให้คำแนะนำการทำวิจัยและเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย อีกทั้งยังช่วยประสิทธิประสาทวิชาจนผู้วิจัยมีความรู้ความสามารถพอที่จะทำการศึกษา ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ขจรจิต บุญนาค อาจารย์ณรงค์ศักดิ์ ศรีทานันท์ และน้องๆ นักศึกษามหาวิทยาลัยกรุงเทพ คณะนิเทศศาสตร์ ในวิชาสื่อมวลชนกับสังคม (Mass Media and Society) ในการเก็บข้อมูลเพื่อทำการวิจัยในครั้งนี้

ขอขอบคุณ นายกานต์ เขาวนัณริตศัย ที่เสียสละเวลาช่วยให้ความช่วยเหลือ และอำนวยความสะดวกในการทำวิจัยครั้งนี้ ขอขอบคุณ แนน พี่โต้ง กุ๊ก ที่ร่วมหัวจมท้ายกันมา อีกทั้ง บอด น้องสไปท์ น้องแอน พี่วิทย์ เพื่อนๆ MACA NIGH เพื่อนๆ JR และเพื่อนๆ สถาบันสุวรรณภูมิ ที่ให้กำลังใจที่ดีต่อผู้จนสำเร็จตามที่คาดหวัง

ขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา ครอบครัว ที่ให้คำปรึกษา ให้ความช่วยเหลือ และเป็นกำลังใจที่ดีเสมอมาในการทำวิจัยในครั้งนี้ คุณค่าและคุณประโยชน์ของงานวิจัยเล่มนี้ขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณบิดา มารดา ครูอาจารย์ทุกท่านที่ให้การอบรมสั่งสอนสร้างความรู้แก่ผู้วิจัย

อาจารย์ ประทุมมา

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ง
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญตาราง	ฉ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่ 1 บทนำ	
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของงานวิจัย	4
คำถามนำวิจัย	4
ขอบเขตของการวิจัย	4
นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	5
2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	
ทฤษฎีสื่อสารมวลชน	6
จรรยาบรรณในการรายงานข่าว	8
ทฤษฎีเชิงบรรทัดฐานของสื่อ	12
ทฤษฎีเกี่ยวกับความคาดหวังจากสื่อ	15
3 วิธีดำเนินการวิจัย	
วัตถุประสงค์การวิจัย	18
วิธีการศึกษา	18
กลุ่มประชากร และการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง	18
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา	19
การเก็บรวบรวมข้อมูล	19
การวิเคราะห์ข้อมูล	19
4 บทวิเคราะห์ข้อมูล	
ผลการวิจัย	20

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

5. สรุปลผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	
สรุปลผลการวิจัย	40
อภิปรายผลผลการวิจัย	45
ข้อเสนอแนะ	56
ข้อเสนอแนะทางวิชาชีพ	56
ข้อจำกัดในการวิจัย	57
ข้อเสนอแนะทางวิชาการ	57

บรรณานุกรม

ประวัติผู้เขียน

สารบัญตาราง

	หน้า	
ตารางที่ 1	สรุปความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับข่าวที่นำเสนอผ่านสื่อ	40
ตารางที่ 2	สรุปผลความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับสื่อที่นำเสนอเนื้อหาที่ไม่ใช่ข่าว	41

สารบัญภาพ

		หน้า
ภาพที่ 1	ประเภทของสื่อ	13
ภาพที่ 2	แบบจำลองของทฤษฎีเกี่ยวกับความคาดหวังจากการเปิดรับข่าวสาร	15

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาที่ทำการวิจัย

จากเหตุการณ์การชุมนุมทางการเมืองในช่วงเดือนมีนาคม-พฤษภาคม 2553 ซึ่งนำไปสู่ความสูญเสียในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนและเจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นจำนวนมาก อันสะท้อนให้เห็นถึงความแตกแยกอันร้ายลึกของประชาชนคนไทยที่มีความคิดและความเชื่อทางการเมืองที่แตกต่างกัน โดยไม่ยอมรับฟังเหตุผลซึ่งกันและกัน อีกทั้งยังพร้อมที่จะใช้กำลังเข้าประหัดประหารกัน ได้ตลอดเวลา

สื่อมวลชนได้รับการวิพากษ์วิจารณ์อย่างมากกว่า มีส่วนสำคัญในการยุยงให้เกิดความเกลียดชังและใช้ความรุนแรง และไม่ได้ทำหน้าที่เสนอข้อมูลข่าวสารที่นำไปสู่การแสวงหาทางออกให้กับสังคมไทยโดยใช้กระบวนการสันติวิธี

อย่างไรก็ตาม ข้อวิพากษ์วิจารณ์ดังกล่าว ไม่ได้มีสาเหตุมาจากการผู้ประกอบวิชาชีพหรือองค์กรด้านสื่อมวลชนเพียงฝ่ายเดียว ในทางกลับกันปัญหาการผูกขาด โครงสร้างสื่อมวลชนภาครัฐ โดยรัฐบาลทุกยุคทุกสมัยต่างไม่ให้ความสำคัญต่อการปฏิรูปสื่อภาครัฐ และการเร่งรัดผลักดันกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูปสื่อวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์

ภายใต้สถานการณ์ข้างต้นรัฐบาลชุดปัจจุบันที่มีนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ เป็นนายกรัฐมนตรี นั้น จึงได้ระดมความคิดเพื่อหาแนวทางการปฏิรูปประเทศไทย เครือข่ายภาคีจากภาคส่วนต่างๆ ทั้งภาคประชา-สังคม ชุมชน ท้องถิ่น ธุรกิจเอกชน องค์กรพัฒนาเอกชน สื่อมวลชน และภาครัฐได้ร่วมกันเสนอแนะความคิดเห็นต่อแนวทางการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศไทย ซึ่งทุกฝ่ายเห็นร่วมกันในหลักการที่ต้องให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วม ในการขับเคลื่อนกระบวนการปฏิรูปอย่างต่อเนื่องในทุกระดับ โดยมีข้อเสนอแนวทางการปฏิรูปในเชิงประเด็นและเชิงกลไกกระบวนการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศไทย โดยสรุปได้ 7 ข้อเสนอเชิงประเด็น และการปฏิรูปสื่อก็เป็นหนึ่งในข้อสรุปนี้

ข้อเสนอแนวทางการปฏิรูปสื่อ โดยให้เปิดพื้นที่ให้ภาคประชาชนเข้าถึงสื่อ ด้วยการมีส่วนร่วมในการร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมผลิตรายการ เป็นเจ้าของรายการในระดับจังหวัดให้มากขึ้น ไม่ครอบครองผูกขาดความคิดไว้ที่ส่วนกลาง โดยเริ่มนำร่องในจังหวัดที่มีความพร้อม การให้ความรู้ และข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชน และสร้างระบบการสื่อสารที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพ พร้อมทั้งเปิดช่องทางให้ประชาชนแสดงความคิดเห็น และนำเสนอข้อมูลข่าวสารจากมุมมองของประชาชน

และภาครัฐต้องเข้ามากำกับดูแล และผลักดันให้เกิดกฎหมายเพื่อควบคุมและสร้างให้เกิดสื่อสร้างสรรค์ โดยเฉพาะสื่อสำหรับกลุ่มเป้าหมายที่ยังขาดภูมิคุ้มกัน เช่น เด็กและเยาวชน

ขณะที่องค์กรวิชาชีพด้านสื่อมวลชนต่างๆ ทั้งที่ทำหน้าที่กำกับดูแลกันเองด้านจริยธรรม และส่งเสริมสิทธิเสรีภาพในการนำเสนอข้อมูลข่าวสาร ได้พยายามปรับตัวด้วยการเพิ่มงานด้านการพัฒนาความเป็นวิชาชีพของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนแขนงต่างๆ แม้ว่าจะยังไม่สามารถดำเนินการได้อย่างเต็มที่ อันเนื่องมาจากข้อจำกัดในด้านต่างๆ ก็ตาม

ดังนั้น เพื่อให้การขับเคลื่อนกลไกต่างๆ ของสังคม เพื่อนำไปสู่การปฏิรูปประเทศไทยอย่างเต็มรูปแบบ องค์กรวิชาชีพสื่อมวลชนที่เกี่ยวข้องกับการผลิตข่าว 4 องค์กร ประกอบด้วย สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ สภาวิชาชีพข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย สมาคมนักข่าวนักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย และสมาคมนักข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย จึงได้ร่วมตัวกันจัดตั้งคณะกรรมการอิสระชุดหนึ่งเรียกว่า “คณะกรรมการพัฒนาส่งเสริมสิทธิเสรีภาพและความรับผิดชอบสื่อมวลชน” หรือ คพส. ซึ่งเป็นการรวมตัวขององค์กรที่เกี่ยวข้องกับข่าว อาจไม่รวมถึงผู้ผลิตละคร นักโฆษณา นักจัดรายการวิทยุ หรือรายการบันเทิงต่างๆ โดยมีวัตถุประสงค์หลักๆ ในการทำแผนงานการปฏิรูปสื่อมวลชนภาครัฐ และการพัฒนาสื่อมวลชนของเอกชนขึ้น โดยรายละเอียด คือ

- 1) เพื่อเร่งรัดผลักดันให้เกิดการปฏิรูปสื่อมวลชนของรัฐ รวมทั้งการเร่งรัดการออกกฎหมายจัดตั้งองค์กรอิสระเพื่อทำหน้าที่จัดสรรและกำกับดูแลสื่อมวลชนด้านวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ ทั้งที่ใช้คลื่นความถี่และไม่ใช้คลื่นความถี่ตามกฎหมายประกอบกิจการฯ ที่ได้ตราขึ้นก่อนหน้านี้อแล้ว
- 2) เพื่อขจัดปัญหาที่เป็นอุปสรรคต่อการใช้สิทธิเสรีภาพในการแสวงหาและนำเสนอข้อมูลข่าวสารของประชาชนและสื่อมวลชน โดยเฉพาะปัญหาอุปสรรคทางด้านกฎหมายต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง
- 3) เพื่อศึกษาถึงแนวทางในการปรับปรุงโครงสร้างและอำนาจหน้าที่ขององค์กรกำกับดูแลกันเองทางด้านจริยธรรม ให้สามารถตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงและความคาดหวังที่สังคมมีต่อสื่อมวลชน
- 4) เพื่อศึกษาหาแนวทางในการแสวงหาความร่วมมือต่อการจัดทำหลักสูตรการพัฒนาบุคลากรในวิชาชีพสื่อมวลชนอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ เพื่อให้เป็นหลักประกันต่อการทำหน้าที่ของบุคลากรในวิชาชีพนี้
- 5) เพื่อศึกษาและนำไปสู่การสนับสนุนการพัฒนาองค์กรด้านการศึกษาและเฝ้าระวังสื่อให้เข้มแข็งและได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ได้แก่ องค์กรสื่อมวลชน องค์กรด้านวิชาการและ

องค์กรภาคประชาสังคม เพื่อให้เกิดกระบวนการตรวจสอบสื่อมวลชน โดยภาคสังคมให้เข้มแข็งยิ่งขึ้น

คณะกรรมการพัฒนาส่งเสริมสิทธิเสรีภาพและความรับผิดชอบสื่อมวลชน หรือ คพส. ประกอบด้วยผู้แทนองค์กรวิชาชีพสื่อมวลชน นักวิชาการด้านสื่อมวลชน นักกฎหมาย ผู้แทนองค์กรด้านการคุ้มครองผู้บริโภคด้านสื่อมวลชนและการปฏิรูปสื่อ ดังรายนามต่อไปนี้

1. นายมานิจ สุขสมจิตร อดีตประธานสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ
2. นายปราโมทย์ ฝ้ายอุประ ประธานสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ
3. นายวสันต์ ภัยหลีกถี้ ประธานสภาวิชาชีพข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย
4. นายประสงค์ เลิศรัตนวิสุทธิ์ นายกสทศมนักข่าวนักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย
5. นายก่อเขต จันทเลิศลักษณ์ นายกสทศมนักข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย
6. นายสุนทร จันทรรังสี ตัวแทนนักหนังสือพิมพ์ภูมิภาค
7. รศ.จุมพล รอดคำดี อดีตคณบดีคณะนิเทศศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
8. ดร.สุภารัตน์ ดิษยวรรณนะ จันทรวิวัฒนากุล คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยกรุงเทพ
9. นายเดชอุดม ไกรฤทธิ อดีตนายกสภานายความ
10. นางสาวเข็มพร วิรุณราพันธ์ ผู้จัดการแผนงานสื่อสร้างสุขภาวะเยาวชน
11. นางสาวสุกัญญา กลางณรงค์ รองประธานคณะกรรมการณรงค์เพื่อการปฏิรูปสื่อ

มีวิธีการดำเนินงาน โดยแบ่งคณะทำงานออกเป็นชุดย่อย 5 คณะทำงาน ได้แก่ คณะทำงานพัฒนากลไกควบคุมกันเองทางวิชาชีพ คณะทำงานพัฒนาบุคลากรในวิชาชีพ คณะทำงานปรับปรุงกฎหมายด้านสิทธิเสรีภาพสื่อมวลชน คณะทำงานปรับปรุงกฎหมายด้านวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ และคณะทำงานกลไกการเฝ้าระวังการทำหน้าที่ของสื่อมวลชน เพื่อร่วมดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของแผนงาน

จากที่กล่าวข้างต้นผู้วิจัยจึงตระหนักถึงความจำเป็นในการศึกษาวิจัย ความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับความคาดหวังในการปฏิรูปสื่อว่าประชาชนในฐานะผู้รับสารมีความคาดหวังให้สื่อเปลี่ยนแปลงอะไร และอย่างไร และความคิดเห็นนั้นสอดคล้องกับแนวทางในการปฏิรูปสื่อของคณะกรรมการพัฒนาส่งเสริมสิทธิเสรีภาพและความรับผิดชอบสื่อมวลชน หรือ คพส.หรือไม่ ซึ่ง

ผลการวิจัยจะเป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจวางแผนกำหนดนโยบายในการปฏิรูปสื่อได้อย่างตรงจุด

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาความคาดหวังของประชาชนในการปฏิรูปสื่อ โดยมีวัตถุประสงค์ย่อยในการวิจัยคือ

- 1) เพื่อศึกษาสิ่งที่ประชาชนต้องการให้สื่อเปลี่ยนแปลง เพื่อเป็นการปฏิรูปสื่อ
- 2) เพื่อศึกษาสิ่งที่ประชาชนต้องการให้สื่อเปลี่ยนแปลง เพื่อเป็นการปฏิรูปสื่อ มีความสอดคล้องหรือไม่อย่างไรกับการปฏิรูปสื่อภายใต้กรอบของคณะกรรมการพัฒนาส่งเสริมสิทธิเสรีภาพและความรับผิดชอบสื่อมวลชน “คพส.”

คำถามนำวิจัย

หากต้องปฏิรูปสื่อ ประชาชนคาดหวังให้สื่อเปลี่ยนแปลงในเรื่องใด

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจเพื่อศึกษาความคาดหวังของประชาชนในการปฏิรูปสื่อ โดยเป็นการสำรวจความคาดหวังในมิติของสิ่งที่ใช่ข่าวและสิ่งที่ไม่ใช่ข่าวด้วยคำถามหนึ่งคำถาม (One-Question Survey) ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยอาศัยกรอบแนวคิดเกี่ยวกับการปฏิรูปสื่อที่ได้จากการศึกษาจากคณะกรรมการพัฒนาส่งเสริมสิทธิเสรีภาพและความรับผิดชอบสื่อมวลชน หรือ คพส. เป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์ข้อมูลซึ่งเป็นผลจากสำรวจความคาดหวังของประชาชนที่มาจากการสุ่มตัวอย่างเก็บข้อมูลโดยนักศึกษาวิชาสื่อมวลชนกับสังคม (Mass Media and Society) รหัสวิชา CA108 เท่านั้น

นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

ความคาดหวัง หมายถึง นึกไว้ คาดว่าจะได้ หมายถึง ปองไว้ แสดงความคาดหมายว่า จะต้องได้ในสิ่งที่คาดไว้นั้น

ปฏิรูป หมายถึง การเปลี่ยนแปลง ไปในทางที่ดีขึ้น อย่างค่อยเป็นค่อยไป

สื่อ หมายถึง สื่อมวลชน และกระบวนการสื่อสารมวลชน ซึ่งเป็นการส่งผ่านข้อมูลข่าวสาร เนื้อหา ไปยังผู้รับสารจำนวนมากๆ

การปฏิรูปสื่อ หมายถึง การเปลี่ยนแปลงสื่อมวลชนหรือกระบวนการสื่อสารมวลชนไปในทิศทางที่ดีขึ้น

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ข้อมูลที่ได้รับจะนำไปใช้เป็นแนวทางในการทำงานของคณะกรรมการพัฒนาส่งเสริมสิทธิเสรีภาพและความรับผิดชอบสื่อมวลชน หรือ คพส.ต่อไป

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเรื่องความคาดหวังของประชาชนในการปฏิรูปสื่อ (The Need of Average Citizen in Media Reform) ได้ทำการศึกษาจากหนังสือ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ ตามหัวข้อ ซึ่งจำแนกได้ดังต่อไปนี้

- ทฤษฎีสื่อสารมวลชน (Mass Communication Theory)
- จรรยาบรรณในการรายงานข่าว
- ทฤษฎีเชิงบรรทัดฐานของสื่อ (Normative Theory of the Media)
- ทฤษฎีเกี่ยวกับความคาดหวังจากสื่อ (Expectancy Theory)

1. ทฤษฎีสื่อสารมวลชน (Mass Communication Theory)

การศึกษาถึงการปฏิรูปสื่อ จำเป็นที่จะต้องทำความเข้าใจพื้นฐานของสื่อมวลชนก่อนว่า สื่อมวลชนมีบทบาทหน้าที่อย่างไร และลักษณะใดที่แสดงถึงการทำหน้าที่ของสื่อมวลชนอย่างสมบูรณ์แบบ ทั้งนี้เพื่อเป็นการทำความเข้าใจถึงความหมายของนักสื่อสารมวลชน

Mcquail (1994) สรุปแนวคิดพื้นฐานด้านบทบาทหน้าที่อันพึงประสงค์ของสื่อมวลชนที่มีต่อสังคมไว้ 5 ประการ คือการให้ข้อมูลข่าวสาร (Information) การประสานสัมพันธ์ (Correlation) การดำรงความต่อเนื่อง (Continuity) การบันเทิง (Entertainment) และการสร้างความเคลื่อนไหวในสังคม (Mobilization) อย่างไรก็ตามการสรุปของ Mcquail ค่อนข้างมีลักษณะเป็นนามธรรม ซึ่งอาจแจ่มแจ้งให้เห็นอย่างชัดเจนขึ้นดังเช่น รุอาณ วุฒิกกรมรักษา (2536) สรุปหน้าที่ของสื่อมวลชนไว้ 6 ประการ ได้แก่ การเป็นผู้ควบคุมดูแลการไหลของข่าวสาร การเป็นผู้แจ้งข่าวสาร การเป็นผู้กำกับดูแลการปฏิบัติของรัฐบาล การเป็นผู้รับเรื่องราวร้องทุกข์ การเป็นผู้นำในการสร้างความเปลี่ยนแปลงหรือมติสาธารณะ และการเป็นเวทีอภิปรายความคิด และดังที่ พนม วรณศิริ (2544) สรุปถึงหน้าที่สำคัญของสื่อมวลชนว่ามีอยู่ 9 ประการ ได้แก่

1. การเป็นผู้รับผิดชอบต่องานที่บรรณาธิการมอบหมาย
2. แสวงหาข่าวสาร และรวบรวมข้อมูลข่าวสารจากที่ต่างๆ
3. ปกป้องแหล่งข่าว
4. เฝ้าสังเกตการณ์
5. ทำหน้าที่วิจัย
6. สืบสวนหาข้อเท็จจริง
7. ชี้ประเด็นที่น่าสนใจ

8. สัมภาษณ์ และจดบันทึกข้อมูล
9. เขียนข่าว

ซึ่งเห็นได้ว่าการอภิปรายเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของสื่อมวลชนมีอยู่ค่อนข้างหลากหลาย แต่บทบาทในบางด้านก็สามารถจัดอยู่ในหมวดเดียวกันได้ บทบาทหน้าที่ของสื่อมวลชนจึงสามารถสรุปให้ชัดเจน และครอบคลุมเป็น 4 บทบาทหลัก ดังที่ สิริทิพย์ ชันสุวรรณ (2539) สรุปว่าบทบาทหน้าที่ของสื่อมวลชนในระบอบประชาธิปไตยได้แก่

1. บทบาทการเป็นผู้แจ้งข่าวสาร (Informer) นักข่าวไม่เพียงจะรายงานเรื่องราวเหตุการณ์เกี่ยวกับชุมชนท้องถิ่นตนเองเท่านั้น แต่นักข่าวยังต้องออกไปค้นหาข้อเท็จจริงอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ที่เป็นข่าว ซึ่งมีผลกระทบต่อความเป็นอยู่ของประชาชนในชาติ เพื่อนำมาอธิบายและแปลความหมายเหตุการณ์ที่เป็นข่าวนั้นๆ หรืออาจวิเคราะห์เจาะลึกให้เห็นถึงสาเหตุของปัญหาและเหตุการณ์ที่เป็นที่วิตกและเป็นผลกระทบต่อประชาชนขณะนั้น เพื่อให้ข้อเท็จจริงเหล่านี้เป็นตัวกระตุ้นให้สาธารณชนสร้างความเห็นต่อปัญหานี้ด้วย

2. บทบาทเป็นนายทวาร (Gatekeeper) เนื่องจากการส่งข่าวสารต่างๆ จะต้องผ่านสื่อ ไม่ว่าจะ เป็นหนังสือพิมพ์ วิทยุ หรือโทรทัศน์ก็ตาม ซึ่งสื่อเหล่านี้จะมีบุคคลซึ่งทำหน้าที่เสมือนนายทวารคอยควบคุมเปิด ปิด ให้หรือมิให้ข่าวสารนั้นเปิดเผยออกไปได้ บุคคลที่ว่ามีได้แก่ บรรณาธิการ ผู้ช่วยบรรณาธิการ รวมทั้งนักข่าว ในการสื่อข่าวแต่ละครั้ง นักข่าวจะเป็นผู้ตัดสินใจเองว่า ควรจะให้หาข่าวอะไร หาที่ใด อย่างไร แหล่งข่าวคือบุคคลใด จะถามคำถามอะไร ข้อเท็จจริงอะไรบ้างควรใส่เข้าไปในข่าว และข้อเท็จจริงใดที่ควรละทิ้ง

3. บทบาทเป็นสุนัขเฝ้าบ้าน (Watchdog) ในสังคมประชาธิปไตย ประชาชนที่ได้รับข่าวสารต่างๆ โดยเฉพาะข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานของรัฐบาล และเจ้าหน้าที่ของรัฐอย่างถูกต้อง ครบถ้วน และตรงไปตรงมา ซึ่งในบทบาทหน้าที่การเป็นนักข่าวนั้นดูเหมือนจะไม่มีบทบาทใดจะยิ่งใหญ่เหนือบทบาทของการเป็นสุนัขเฝ้าบ้าน คอยจับจ้องเฝ้าดูการทำงานของรัฐบาล และเจ้าหน้าที่รัฐ

4. บทบาทการเป็นเจ้าหน้าที่รับเรื่องราวร้องทุกข์ (Ombudsman) การที่นักหนังสือพิมพ์และนักข่าวได้รับการยกย่องจากสาธารณชนให้เป็นฐานันดรที่สี่นั้น สาเหตุหนึ่งก็มาจากเป็นเจตนาธรรมของประชาชนที่มอบหมายให้นักข่าวเป็นตัวแทน เป็นหูเป็นตา และเป็นปากเสียงแทนด้วยการนำเสนอข่าวประจำวัน อธิบายการปฏิบัติงานของรัฐบาล และเปิดโปง การกระทำที่ผิดกฎหมายและความยุติธรรมในสังคม บทบาทนี้จึงเป็นบทบาทหน้าที่ที่สำคัญยิ่งอีกบทบาทหนึ่ง

ทั้ง 4 ประการข้างต้นนี้เป็นพื้นฐานของนักสื่อสารมวลชนที่จะนำข่าวสารออกสู่สาธารณะ แต่อย่างไรก็ดีสื่อมวลชนก็ต้องมีจริยธรรมเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติวิชาชีพเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ต่อประชาชนและสังคม

2. จรรยาบรรณในการรายงานข่าว

ความรับผิดชอบต่อสังคมของสื่อมวลชนทางหนึ่งคือ การควบคุมตนเองด้วยการมีจริยธรรมเป็นแนวทางในการปฏิบัติวิชาชีพ จรรยาบรรณในวิชาชีพสื่อมวลชน แม้จะมีความแตกต่างกันบ้างในแต่ละสื่อ เช่น หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ วิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และภาพยนตร์ แต่ทุกสื่อก็เป็นสื่อมวลชนที่ทำหน้าที่ในการให้ข่าวสาร ความรู้ และความคิดเห็น ความบันเทิง และโฆษณา รวมถึงรับผิดชอบต่อสังคมมวลชนเช่นเดียวกัน ดังนั้นหลักการเรื่องจรรยาบรรณของแต่ละสื่อจะคล้ายๆ กัน

การมีจรรยาบรรณกำกับความประพฤติของสื่อมวลชนมีความสำคัญต่อทั้งวงการสื่อสารมวลชน ต่อนักสื่อสารมวลชน ต่อทั้งประชาชนและต่อสังคม ดังรายละเอียดดังนี้ (ประมะสตะเวทิน, 2538)

1. เป็นแนวทางในการควบคุมความประพฤติของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนให้มีความรับผิดชอบต่อสังคม แม้จรรยาบรรณจะไม่มีบทลงโทษต่อสังคม แต่ผู้ฝ่าฝืนก็จะมีบทลงโทษทางสังคมจากผู้ร่วมวิชาชีพในรูปของการไม่สมาคมด้วย การต่อต้าน การดูแคลน ฯลฯ ผู้ฝ่าฝืน จึงเปรียบเสมือนแกะดำของวงการสื่อสารมวลชน
2. ทำให้นักสื่อสารมวลชน และวิชาชีพสื่อมวลชนได้รับการยินยอมยกย่องให้เกียรติ และศรัทธาจากประชาชน รวมทั้งประชาชนจะช่วยส่งเสริม และปกป้องเสรีภาพของสื่อมวลชน
3. ทำให้ผู้ประกอบวิชาชีพการสื่อสารมวลชนเกิดความภาคภูมิใจในอาชีพของตน อันเป็นแรงจูงใจให้แก่สื่อมวลชนปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรับผิดชอบต่อเป็นนิสัย
4. เป็นเกาะป้องกันเสรีภาพของสื่อมวลชน เพราะสื่อมวลชนไม่ว่าจะโดยตัวบุคคลคือ นักสื่อสารมวลชน หรือ โดยสถาบันคือ สถาบันสื่อมวลชนปฏิบัติหน้าที่ด้วยความบริสุทธิ์ ยุติธรรม ถูกต้องและมีจริยธรรม สร้างประโยชน์ให้แก่ประชาชนและสังคมแล้วจะไม่มีผู้ใดกดขี่ บังคับและควบคุมสื่อมวลชน โดยการอ้างความไม่รับผิดชอบต่อสื่อมวลชนได้เลย
5. จะเป็นหลักประกันให้ประชาชนเกิดความมั่นใจความประพฤติของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน ความมั่นใจต่อวิชาชีพหนึ่งนั้นส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับการมีจรรยาบรรณควบคุมความประพฤติของผู้ประกอบวิชาชีพนั้นๆ เช่น จรรยาบรรณแพทย์ที่ควบคุมความประพฤติของแพทย์ทำ

ให้ประชาชนเกิดความมั่นใจในการปฏิบัติหน้าที่ของแพทย์ว่ามีจรรยาบรรณ จรรยาบรรณของสื่อมวลชนจึงช่วยสร้างความมั่นใจให้กับประชาชนได้ส่วนหนึ่ง

6. ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ประชาชนและสังคมในสังคมประชาธิปไตย การมีสื่อมวลชนที่มีจริยธรรมและการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรับผิดชอบตามจรรยาบรรณนั้น เป็นประโยชน์ต่อประชาชนและสังคมเป็นอย่างยิ่ง ประชาชนอาศัยสื่อมวลชนเป็นที่พึ่งในเรื่องสิทธิที่จะรู้ (Right to Know) และสิทธิที่จะได้รับข่าวสารความคิดเห็น (Right to Access) เพราะข่าวสารและความคิดเห็นเป็นหัวใจสำคัญของการทำงานของระบอบประชาธิปไตย

7. เป็นปัจจัยพื้นฐานสำหรับการพัฒนา และความก้าวหน้าของวิชาชีพสื่อมวลชน ความเจริญก้าวหน้าของวิชาชีพขึ้นอยู่กับคุณภาพของผู้ประกอบการวิชาชีพ นักสื่อสารมวลชนที่มีจริยธรรม วิชาชีพสื่อมวลชนที่มีจรรยาบรรณกับความประพฤติกของสื่อมวลชนย่อมเป็นปัจจัยพื้นฐานในการสร้างนักสื่อสารมวลชนที่มีคุณภาพที่จะเป็นกลไกที่จะนำไปสู่วิชาชีพต่อไป

กล่าวได้ว่านักสื่อสารมวลชนที่มีความรับผิดชอบต้องปฏิบัติหน้าที่อย่างมีจริยธรรมตามจรรยาบรรณของนักสื่อสารมวลชน อย่างไรก็ตามจรรยาบรรณไม่ใช่กฎหมาย จึงไม่มีกำหนดโทษจรรยาบรรณจะให้เป็นเกณฑ์ซึ่งชี้แนะให้ผู้ประกอบการวิชาชีพการสื่อสารมวลชนตัดสินใจในเรื่องที่เกี่ยวกับจริยธรรมได้สามารถนำมาเป็นแนวทางในการตัดสินใจว่าการกระทำใดถูกหรือผิด ดีหรือเลว รับผิดชอบหรือไม่รับผิดชอบ จรรยาบรรณหรือจริยธรรมจึงเป็นเรื่องของความสมัครใจ การปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติตามจรรยาบรรณ การมีหรือไม่มีจรรยาบรรณ จึงก่อให้เกิดผลต่อสื่อมวลชนเอง ใครปฏิบัติตามก็ได้รับความเชื่อถือ เลื่อมใส ยกย่อง มีความรับผิดชอบ ใครไม่ปฏิบัติตามก็ได้รับความรังเกียจดูแคลน ไม่เป็นที่ศรัทธาของประชาชนและไม่มีความรับผิดชอบ

อย่างไรก็ตาม เนื่องจากสื่อมวลชนเป็นอาชีพที่เกี่ยวข้องและมีผลกระทบต่อทั้งบุคคลและสังคม ดังนั้นวิชาชีพสื่อมวลชนจะเจริญก้าวหน้าเป็นที่ยอมรับและได้รับการยกย่องจากคนในสังคมว่าเป็นอาชีพที่มีเกียรติ มีความรับผิดชอบต่อสังคม สมควรได้รับการปกป้องและสนับสนุนในเรื่องเสรีภาพ ก็ต่อเมื่อนักสื่อสารมวลชนโดยส่วนรวมมีจริยธรรมและปฏิบัติตามจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพสื่อมวลชนอย่างเคร่งครัด (ปรมะ สตะเวทิน, 2538)

ข้อบังคับว่าด้วยจริยธรรมแห่งวิชาชีพหนังสือพิมพ์ สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ พ.ศ. 2541 กำหนดไว้ดังนี้

- หนังสือพิมพ์ต้องยึดถือข้อเท็จจริง ความถูกต้องแม่นยำ และความครบถ้วน
- หนังสือพิมพ์ต้องนำเสนอข่าว เพื่อประโยชน์สาธารณะ โดยไม่แสวงหาประโยชน์ส่วนตนหรือหมู่คณะ
- หนังสือพิมพ์ต้องพยายามให้ความยุติธรรมกับทุกฝ่าย

- หนังสือพิมพ์ต้องไม่แต่งเติมเนื้อหาสาระของข่าว จนคลาดเคลื่อนหรือเกินจากความเป็นจริง
- หนังสือพิมพ์ต้องละเว้นการเสนอข่าว เพราะความลำเอียง หรือมีอคติ จนเป็นเหตุให้ข่าวนั้นคลาดเคลื่อนหรือเกินจากความเป็นจริง
- หนังสือพิมพ์ต้องไม่สอดแทรกความคิดเห็นลงในข่าว
- เมื่อคัดลอกข้อความใดจากหนังสือพิมพ์ สิ่งพิมพ์ หรือแหล่งข้อมูลอื่นๆ ต้องบอกที่มาของข้อความนั้น
- การเสนอข่าวที่พาดพิง อันอาจเกิดความเสียหายแก่บุคคลหรือองค์กรใดๆ ต้องแสดงถึงความพยายามในการเปิด โอกาสให้ฝ่ายที่ถูกต้องกล่าวหา ได้แสดงข้อเท็จจริงด้วย
- ในกรณีที่มีการเสนอข่าวผิดพลาด หนังสือพิมพ์ต้องพิมพ์แก้ไขข้อผิดพลาดดังกล่าว โดยไม่ชักช้า
- หนังสือพิมพ์ต้องไม่เสนอข่าว โดยเลื่อนลอยปราศจากแหล่งที่มา พึงระบุชื่อบุคคลที่ให้สัมภาษณ์หรือให้ข่าวอย่างเปิดเผย เว้นแต่จะมีเหตุอันควรแก่การปกปิด เพื่อสวัสดิภาพและความปลอดภัยของแหล่งข่าว และต้องเป็นประโยชน์ต่อสิทธิในการรับรู้ข่าวสารของสาธารณชน
- หนังสือพิมพ์ต้องปกปิดชื่อและฐานะของบุคคลที่ให้ข่าวไว้เป็นความลับหากได้ให้คำมั่นแก่แหล่งข่าวนั้นไว้
- ในการเสนอข่าวหรือภาพใดๆ หนังสือพิมพ์ต้องไม่ล่วงละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของบุคคลที่ตกเป็นข่าว โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ต้องให้ความคุ้มครองอย่างเคร่งครัดต่อสิทธิมนุษยชนของเด็ก สตรี และผู้ด้อยโอกาส
- การพาดหัวข่าวและความนำของหนังสือพิมพ์ต้องไม่เกินไปจากข้อเท็จจริงในข่าว และต้องสะท้อนใจความและเนื้อหาหลักของข่าว
- หนังสือพิมพ์จะต้องไม่เสนอภาพข่าวอุจาด ลามกอนาจาร หรือน่าหวาดเสียว โดยไม่คำนึงถึงความรู้สึกของสาธารณะอย่างถ่วง
- ในการแสดงความคิดเห็นหรือการวิพากษ์วิจารณ์ หนังสือพิมพ์ต้องให้ความเที่ยงธรรมแก่ฝ่ายที่ถูกพาดพิงเสมอ
- ข้อความที่ประกาศโฆษณาที่ปรากฏอยู่ในหนังสือพิมพ์ต้องแสดงให้เห็นชัดว่าเป็นประกาศโฆษณา จะแอบแฝงเป็นการเสนอข่าวหรือความคิดเห็นมิได้

จริยธรรมสำหรับนักสื่อสารมวลชน จัดเป็น หน้อยย่อยเมื่อพิจารณาในภาพรวมของสังคมใหญ่ดังที่กล่าวมาแล้วว่า แนวคิดแบบเสรีนิยมดั้งเดิมนั้นถือว่า สิ่งที่ควรพิจารณาสำหรับนัก

สื่อสารมวลชนคือวิธีการมากกว่าเป้าหมาย เพราะเป้าหมายเป็นที่รู้อยู่แล้วว่า เพื่อให้ความรู้อันหลากหลายแก่ผู้อ่าน แต่ปัญหาอยู่ที่ว่า จะใช้วิธีการใดที่จะนำมาซึ่งประโยชน์เช่นนั้น

จริยธรรมเป็นหลักธรรมที่ช่วยในการตัดสินใจเกี่ยวกับความถูกต้องของการประพฤติปฏิบัติ เป็นเรื่องของความสมัครใจ (voluntary) นักหนังสือพิมพ์ที่อยากเป็นผู้มีจริยธรรม คือสื่อมวลชนที่ประสงค์จะมีคุณธรรม (virtuous) ความมีคุณธรรมนี้ พลาโตอธิบายไว้ในหนังสือ The Republic ว่า ประกอบด้วย

1. สติปัญญา (Wisdom) ซึ่งหมายถึงความรู้ ความสามารถและประสบการณ์
2. ความอดกลั้น (Temperance) คือความสามารถในการผสมผสานการใช้เหตุผลของตนกับธรรมชาติอื่นๆ ที่เป็นสัญชาตญาณของมนุษย์ เช่น สามารถใช้เหตุผลของตนกำจัดความโลภได้
3. ความยุติธรรม (Justice) คือความคำนึงถึงความยุติธรรมอันบุคคลในสังคมพึงจะได้รับ เป็นสิ่งที่นักข่าวต้องคำนึงถึงก่อนการเขียนข่าว

พลาโตยังกล่าวว่าความมีคุณธรรม หากไม่หมายถึง 3 สิ่งนี้ ก็จะหมายถึงอีกสิ่งหนึ่ง ซึ่งมีความหมายอย่างยิ่งต่อการดำรงอยู่ของมนุษย์นั่นคือ สัจธรรม

พื้นฐานของจริยธรรมที่จะกล่าวถึงต่อไปนี้ถือว่าเป็นจริยธรรมสำหรับนักสื่อสารมวลชนซึ่งควรจะต้องประกอบด้วย

1. ความสำนึกว่าทุกข้อความที่เขาเขียนลงไปนั้น คือข้อมูลที่ผู้อ่านจะต้องนำไปพิจารณาตัดสินใจ ดังนั้นเขาจะต้องเป็นผู้จริงจัง เป็นผู้มองเห็นว่าสิ่งที่เขียนลงไปนั้นอาจก่อให้เกิดปฏิกิริยาอย่างหนึ่งอย่างใดในสังคม ในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง และจะต้องตระหนักว่าความเห็นของเขาจะต้องรับฟัง
2. ในการเสนอข้อเท็จจริง (facts) หรือความเห็น (opinion) นั้น เขาจะต้องรักษาความถูกต้อง (accuracy) เขาจะต้องไม่บิดเบือน บิดบัง หรือขยักข้อเท็จจริงบางประการไว้ ทั้งๆที่ทราบดีว่า ผู้อ่านยังต้องการข้อมูลนั้นๆ ไปประกอบการตัดสินใจว่า การเสนอความคิดเห็นของเขาถูกต้องหรือไม่ เขาจะต้องไม่เลือกเสนอแต่ข้อมูลที่จะสนับสนุนความคิดเห็นของเขาเท่านั้น เขาจะต้องไม่ใช่เล่ห์เหลี่ยมของนักโฆษณาชวนเชื่อหรือใช้อารมณ์ หรือเหตุผลอย่างมีเลศนัย
3. นักสื่อสารมวลชนต้องแถลงแหล่งข้อมูล และที่มาของความเห็นของเขา เพื่อให้ผู้อ่านสามารถพิจารณาช่างน้ำหนักแหล่งข้อมูล ซึ่งอาจจะเป็นต้นตอความอคติของผู้เขียน

(ถ้ามี) นั่นคือผู้เขียนจะต้องยุติธรรมต่อผู้อ่าน นักหนังสือพิมพ์จะต้องไม่ทำตนเป็นคอกผู้พิพากษาเสียเองแต่เขากลับจะกลายเป็นจำเลย ผู้ที่ประชาชนคนอ่านพิพากษา เขาต้องตอบตัวเองว่า เขาซ่อนแหล่งข่าวสาร หรือซ่อนอคติส่วนตัวของเขาไว้ที่ไหนหรือเปล่า ซึ่งถ้าเปิดเผยออกไปแล้ว จะทำให้ประโยชน์ของตัวเองเองกับประโยชน์ของสังคม

4. เขาจะต้องรับรู้ และยอมรับความเห็นหรือข้อโต้แย้งที่แตกต่างไปจากตน การเสนอความเห็นของเขาจะต้องแสดงให้เห็นถึงความน้อมรับในความแตกต่างอันอาจจะพึงมีนั้น แต่ข้อเขียนของเขาจะไม่ทำลายหลักการของเขาเองเพื่อการประนีประนอม เขาจะต้องน้อมรับข้อขัดแย้ง มากกว่าการยอมรับการจําาน โดยไม่ตอบโต้ในสิ่งที่เขาคิดว่าถูก

คุณธรรมทั้ง 4 ประการนี้ คือสิ่งที่นำไปสู่หลักจริยธรรมในสังคมประชาธิปไตย ซึ่งชี้ให้เห็นถึงภาระหน้าที่ในการแสวงหาและตรวจสอบข้อมูลอย่างคํานึงถึงความถูกต้อง ยุติธรรมซึ่งชี้ให้เห็นความเต็มใจที่จะเป็นจำเลยต่อประชาชน (ให้ประชาชนเป็นผู้ตัดสินว่า ความเห็นของเขาถูกต้องหรือไม่) และการอดกลั้นต่อกระแสความคิดที่ขัดแย้งทั้งหมด

โดยเหตุที่เสรีภาพจะต้องควบคู่กับการยับยั้ง ดังที่ได้กล่าวมาแล้ว ก่อนที่นักสื่อสารมวลชนจะเรียกร้องเอาเสรีภาพเขาก็จะต้องรู้เสียก่อนว่า เขาจะต้องมีความรับผิดชอบต่อการกระทำของเขาว่าจะต้องวางอยู่บนพื้นฐานของคุณธรรมดังกล่าวแล้ว นักสื่อสารมวลชนที่ไม่รับผิดชอบไม่ยอมรับเงื่อนไขของคุณธรรมในสังคมประชาธิปไตย เขาก็ไม่บังควรมีเสรีภาพ อันเป็นสมบัติของสังคมประชาธิปไตยเช่นกัน

3. ทฤษฎีเชิงบรรทัดฐานของสื่อ (Normative Theory of the Media)

Clifford G. Christians และคณะได้เขียนบทบาทของวารสารศาสตร์ในสังคมประชาธิปไตยไว้อย่างน่าใจในหนังสือ Normative Theories of the Media: Journalism in Democratic Societies (2009) นั่นคือหากพิจารณาภารกิจของสื่อมวลชนในสังคมประชาธิปไตยแบ่งเป็น 3 ประเภท ได้แก่

- 1) ภารกิจในการสังเกตและรายงานเรื่องราวต่างๆ ต่อสาธารณะ ในการดำเนินการให้สำเร็จ ล่วงสื่อมวลชนจะต้องมีความเป็นอิสระและมีความสามารถ จึงจะได้รับความไว้วางใจ เชื่อใจ และเชื่อถือจากประชาชน

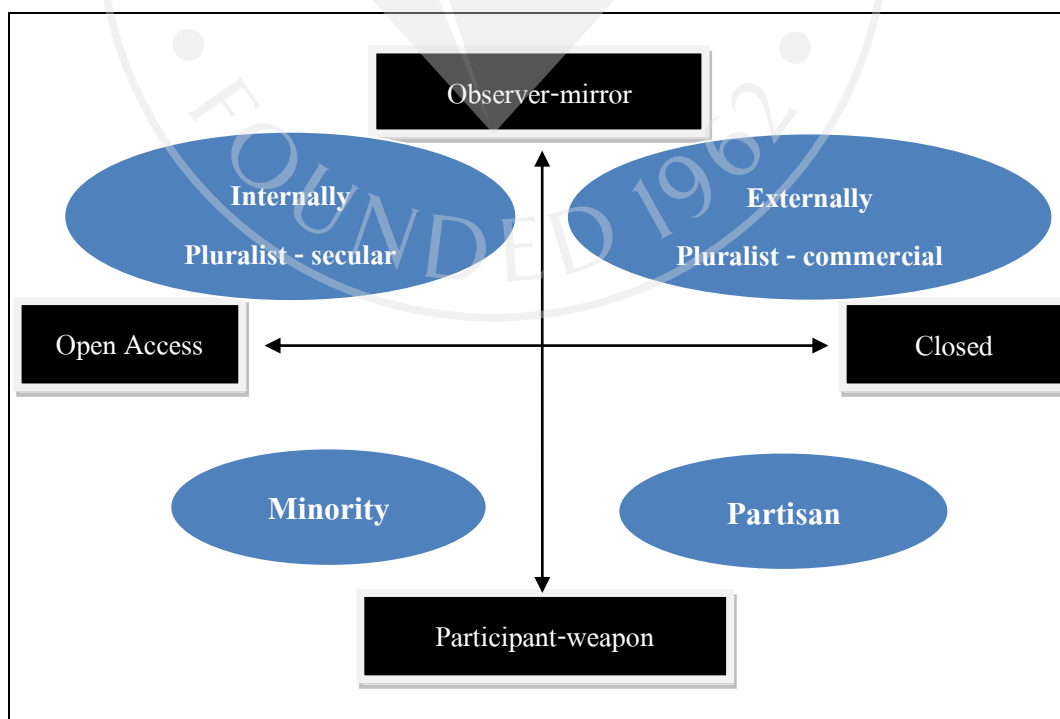
- 2) ภารกิจในการมีส่วนร่วมในพื้นที่สาธารณะ ในฐานะปัจเจก ผ่านทางการแสดงความคิดเห็น การเขียนวิพากษ์วิจารณ์ การให้คำแนะนำ การให้การสนับสนุนในประเด็นต่างๆ ในการดำเนินการตามภารกิจนี้สื่อมวลชนต้องมีศักยภาพและประสิทธิภาพในการรวบรวมข้อมูลที่มีอยู่

มากมาย มาจัดระบบและนำเสนอ พร้อมกันนี้ต้องให้โอกาสผู้รู้จากหลากหลายแหล่ง หลากหลาย มุมมอง ได้นำเสนอความคิดเห็น

3) การกึ่งในการให้พื้นที่ เพื่อการถกเถียงโต้แย้ง นำเสนอความคิดเห็นในประเด็นต่างๆ การดำเนินการตามภารกิจนี้จะประสบความสำเร็จหรือไม่ขึ้นกับเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น ภายใต้บริบทสังคมนั้นๆ

จากภารกิจทั้งสามข้อข้างต้น หากนำมาแยกเป็น 2 มิติ แกนตั้งเปรียบเทียบระหว่างสื่อที่ทำหน้าที่แบบผู้สังเกต รายงานข้อเท็จจริง นั่นคือทำหน้าที่เสมือนกระจกสะท้อนภาพของข้อเท็จจริง (Observer-mirror) กับสื่อที่ทำหน้าที่แบบ Active ในการเข้าไปมีบทบาททางการเมืองและสังคม หรือเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของปรากฏการณ์ใช้สื่อเป็นอาวุธ (Participant-weapon) นำเสนอข่าวสาร มุมมองความคิดเห็นที่สอดคล้องกับนโยบาย ความเชื่อ ค่านิยมองค์กร ในขณะที่แกนนอน เปรียบเทียบความเป็นกลาง (Neutrality) ของสื่อ ซึ่งหมายถึงการเปิดกว้างให้กับข้อมูลอย่างไม่มี แทรกแซง (Open Access) จนถึงการสร้างเงื่อนไขและข้อจำกัดต่างเข้ามาเป็นตัวสกัดข้อมูล (Closed Access) ซึ่งเงื่อนไขหรือข้อจำกัดนี้อาจมีอยู่อย่างเปิดเผยก็ได้ เมื่อนำทั้งสองแกนมาตัดกันจะได้ ประเภทของสื่อใน 4 ลักษณะ

ภาพที่ 1 : ประเภทของสื่อ

ที่มา : สุदारัตน์ ดิษยวรรณะ จันทราวัดนากุล (2553)

1) Internally Pluralist – Secular – กลุ่มนี้มักเป็นสื่อมวลชนที่มีเป้าหมายหลักอยู่ที่ยอดจำหน่าย รายได้จากการโฆษณา นโยบายจึงเน้นความหลากหลาย เอาใจทุกภาคส่วน เอาใจตลาดเป้าหมายซึ่งอาจเป็นกลุ่มเป้าหมายแบบมวลชนรวมๆ หรือกลุ่มเฉพาะก็ได้

2) Externally Pluralist – Commercial กลุ่มนี้มักเป็นสื่อมวลชนที่มีเป้าหมายหลักอยู่ที่ยอดจำหน่าย แต่ยึดถือนโยบายหรืออุดมการณ์ที่เจาะกลุ่มเป้าหมายที่มีแนวคิดคล้ายๆ กัน

3) Partisan Media – เป็นสื่อขนาดเล็ก อาจเป็นระดับชุมชนหรือประเทศก็ได้ มีกลุ่มเป้าหมายเฉพาะที่น่าสนใจ ชื่นชมแนวคิดทางการเมืองใดแนวทางหนึ่ง หรือพรรคการเมืองพรรคใดพรรคหนึ่งโดยเฉพาะ

4) Minority Media – เป็นสื่อที่เน้นการแสดงออกซึ่งความคิดเห็น การโต้แย้ง การแลกเปลี่ยนข้อมูลใหม่ๆ ความคิดเห็นแปลกๆ และหลากหลาย

จะเห็นว่าสื่อกระแสหลักส่วนใหญ่มักตกอยู่ของบนซ้าย (1) และขวา (2) การอยู่รอดของสื่อขึ้นอยู่กับรายได้ เมื่อมีภาระวิกฤตทางการเมืองที่แบ่งเป็นขั้ว สื่อจึงมักแสดงความเป็นกลางด้วยการกำหนดบทบาทเป็นแค่กระจกสะท้อนข้อเท็จจริง แต่จะหลากหลายแง่มุม เปิดกว้างสำหรับข้อมูลทุกประเภทหรือคัดสรรข้อมูลที่สอดคล้องกับจุดยืนก็แล้วแต่ สื่อมักตระหนักว่าในกลุ่มผู้อ่านหรือผู้ชมมักมีลักษณะ “หลากหลายสี” การเอียงไปทางใดทางหนึ่งมากอาจทำให้เสียลูกค้าไปส่วนหนึ่งเสมอ แต่สื่อทั้งสองประเภทนี้ จะหลีกเลี่ยงการตกเป็นเป้าวิพากษ์วิจารณ์ถึงความไม่เป็นกลางไม่ได้เช่นกันแม้จะพยายามอย่างที่สุด ทั้งนี้เพราะธรรมชาติของมนุษย์เลือกรับสาร เลือกชอบ เลือกชื่นชม รวมทั้งเลือกจับผิดในสิ่งที่ไม่สอดคล้องกับความเชื่อของตนเสมอ เหมือนเราสะดุดตากับจุดเล็กๆ สีดำตรงมุม ใดมุมหนึ่งของกระดาษขาว แทนที่จะเห็นความขาวของกระดาษที่อาจมีดำหนิเล็กๆ ที่เกือบมองไม่เห็น ความเป็นกลางจึงเป็นเรื่องของอัตวิสัยของคนส่วนใหญ่

ในขณะที่สื่อมวลชนเฉพาะกิจ เฉพาะกลุ่มจะตกอยู่ในช่องว่างซ้าย (4) และขวา (3) ตามแนวคิดนี้ เราจึงไม่มีสื่อแท้หรือสื่อเทียม เพราะสื่อแต่ละประเภท ส่งผ่านแต่ละช่องทาง ใช้เทคโนโลยีคนละแบบ ต่างมีเป้าหมายของตนเองที่กำลังสื่อสารกับใคร และคนเหล่านั้นเขาต้องการอะไร และการที่เขาเหล่านั้นเลือกบริโภคก็เพราะความสอดคล้องต้องกันของรสนิยม ความคิด ความเชื่อ ธรรมชาติของมนุษย์จะเลือกเชื่อในสิ่งที่อยากเชื่อ เลือกฟังในสิ่งที่อยากฟังเท่านั้นเอง ต่อให้ปิดสื่อที่เขาชื่นชอบ เขาก็จะหาทางให้ได้ยิน ได้ฟังในสิ่งที่อยากได้ยิน ได้ฟังเสมอ (สุदारตัน ดิษยวรรณะ จันทรวิวัฒนากุล, 2553)

การสื่อสาร คือ กระบวนการนำพาเอาข้อมูลจากผู้ส่งสาร ไปส่งให้ถึงยังผู้รับสาร ด้วยปรารถนาจะสร้างความรู้ ความเข้าใจ อันจะนำพามาซึ่งการให้การสนับสนุนและร่วมมือระหว่างกัน

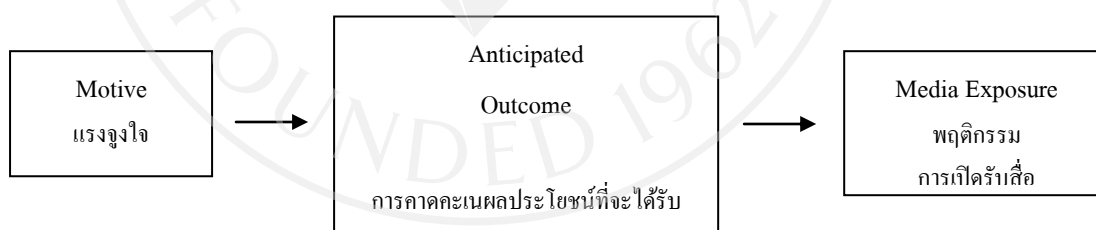
ในที่สุด หากจะพิจารณาถึงการปฏิรูปสื่อแล้วนั้นประชาชนคือส่วนสำคัญในการขับเคลื่อน ดังนั้นจึงต้องรู้ว่าประชาชนมีความคาดหวังอย่างไรในการปฏิรูปสื่อ

4. ทฤษฎีเกี่ยวกับความคาดหวังจากสื่อ (Expectancy Theory)

ทฤษฎีเกี่ยวกับความคาดหวังจากการเปิดรับข่าวสารจากสื่อ เป็นทฤษฎีที่พัฒนามาจากทฤษฎีพฤติกรรมและแรงจูงใจ โดยมองว่าการรับรู้ข่าวสารของประชาชนนั้นเกิดขึ้นอย่างมีเป้าหมายเพื่อตอบสนองความต้องการของตนประการใดประการหนึ่ง ทั้งที่จะเป็นประโยชน์ต่อตนเองในปัจจุบันหรือจะเป็นผลประโยชน์ในอนาคต ซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นประโยชน์ที่ประชาชนคาดหวังและต้องการจะได้รับทั้งสิ้น

ยุบล เบ็ญจรงค์กิจ (2542) ได้กล่าวถึง ทฤษฎีความคาดหวังจากการเปิดรับข่าวสารจากสื่อว่าเป็นพฤติกรรมที่เกิดขึ้นอย่างมีเป้าหมายและเหตุผลตามหลักการที่ว่าพฤติกรรมของมนุษย์ล้วนแล้วแต่เป็นพฤติกรรมที่เกิดขึ้นโดยตั้งใจ เนื่องจากก่อนที่มนุษย์จะลงมือกระทำสิ่งใดจะต้องวาดภาพไว้ในใจก่อนว่าสิ่งนั้นคือสิ่งที่ต้องกระทำ นักวิชาการสื่อสารจึงได้นำแนวคิดทฤษฎีนี้มาใช้กับพฤติกรรมการสื่อสารของมนุษย์ โดยเฉพาะในสถานการณ์ที่การใช้สื่อมีลักษณะที่เกิดขึ้นอย่างมีเป้าหมาย และผู้รับสารสามารถอธิบายทางเลือกของเขา

ภาพที่ 2 : แบบจำลองของทฤษฎีเกี่ยวกับความคาดหวังจากการเปิดรับข่าวสาร

ที่มา : ยุบล เบ็ญจรงค์กิจ (2542)

อนาคตที่ประชาชนมองเห็นนั้น ก็คือสิ่งที่ประชาชนจะคาดการณ์ได้ว่า เมื่อพฤติกรรมเช่นนี้เกิดขึ้น(พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสาร) จะมีสิ่งใดเกิดขึ้นตามมาในอนาคตบ้าง (ความรู้ ความเข้าใจที่จะก่อประโยชน์แก่ตน) ลักษณะเช่นนี้จึงถึงถูกเรียกว่า ความคาดหวัง ซึ่งเป็นผลผลิตจากการคาดการณ์ที่จะก่อพฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารในที่สุด หากพิจารณาตามกรอบทฤษฎีเกี่ยวกับความคาดหวังจากการเปิดรับข่าวสารจากสื่อ จะพบได้ว่าการคาดคะเนถึงประโยชน์ที่จะได้รับจากการรับรู้ข้อมูลนโยบายรัฐบาลของประชาชนนี้ จะเป็นฟันเฟืองแรกที่จะขับเคลื่อนให้เกิดพฤติกรรม

รับรู้ข่าวสารจากสื่อต่างๆ จึงมีความเป็นไปได้ว่า หากประชาชนประเมินในเบื้องต้นแล้วเห็นว่า ตน จะไม่ได้รับประโยชน์จากการรับรู้ นโยบายรัฐบาลแล้ว ก็จะเลือกปฏิเสธการรับรู้ข้อมูลข่าวสารนั้น แล้วหันไปรับรู้ข้อมูลที่คาดการณ์ไว้ว่าจะมีประโยชน์ต่อตนเองมากกว่า

แรงขับเคลื่อนที่เป็นเหตุให้ประชาชนเลือกเปิดรับข่าวสาร และสนใจเลือกรับรู้ด้านใดด้านใด หนึ่งนั้น ขึ้นอยู่กับแรงจูงใจอันเป็นจุดเริ่มต้นที่กระตุ้นความต้องการในการเปิดรับข่าวสาร แรงจูงใจ มี 2 ลักษณะดังนี้

1.แรงจูงใจภายใน (Intrinsic motives) แรงจูงใจภายในเป็นสิ่งผลักดันจากภายในตัวบุคคล ซึ่งอาจจะเป็นเจตคติ ความคิด ความสนใจ ความตั้งใจ การมองเห็นคุณค่า ความพอใจ ความต้องการ ฯลฯสิ่งต่างๆดังกล่าวนี้มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมก่อนข้างถาวร

2.แรงจูงใจภายนอก (Extrinsic motives) แรงจูงใจภายนอกเป็นสิ่งผลักดันภายนอกตัว บุคคลที่มากระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมอาจจะเป็นการได้รับรางวัล เกียรติยศชื่อเสียง คำชม หรือยกย่อง แรงจูงใจนี้ไม่คงทนถาวร บุคคลแสดงพฤติกรรมเพื่อตอบสนองสิ่งจูงใจดังกล่าวเฉพาะกรณีที่ต้องการสิ่งตอบแทนเท่านั้น

เมื่อแรงจูงใจกระตุ้นให้ประชาชนมองหาประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการรับรู้ข่าวสาร นโยบายรัฐบาลแล้ว พฤติกรรมที่จะเกิดขึ้นในลำดับต่อมาคือ การเปิดรับสื่อที่ประเมินในเบื้องต้น แล้วว่าจะสนองตอบความต้องการของตนเองได้ ซึ่งการจะเปิดรับข่าวสารจากแหล่งใด และจะ ตีความข้อมูลที่ได้รับไปในทิศทางใดนั้น ปรเม สตะเวทิน(2540) ได้อธิบายพฤติกรรมดังกล่าวไว้ ใน กระบวนการเลือกการรับสาร (Selective Processes) ของผู้รับสาร มีรายละเอียดดังนี้

1. การเลือกเปิดรับหรือการเลือกใช้ (Selective Exposure) บุคคลจะเลือกเปิดรับสื่อและ ข่าวสารจากแหล่งต่างๆ ตามความสนใจ และความต้องการของตนเองเพื่อนำมาใช้แก้ไขปัญหาและเป็นข้อมูล เพื่อสนองความต้องการของตน

2. การเลือกให้ความสนใจ (Selective Attention) นอกจากบุคคลจะเลือกเปิดรับข่าวสาร แล้ว บุคคลยังเลือกให้ความสนใจต่อข่าวสารที่ได้รับที่สอดคล้องกับทัศนคติ และความเชื่อเดิมของ บุคคลนั้น ในขณะที่เดียวกันก็พยายามหลีกเลี่ยงการรับข่าวสารที่ขัดต่อทัศนคติและความเชื่อเดิม ทั้งนี้ การที่บุคคลได้รับข่าวสารที่ไม่สอดคล้องกับความรู้สึกลึกของเขา จะทำให้เกิดความรู้สึกไม่พึงพอใจ สับสนได้

3. การเลือกรับรู้หรือการเลือกแปลความหมาย (Selective Perception or Selective Interpretation) เมื่อบุคคลเปิดรับข่าวสารจากแหล่งใดแหล่งหนึ่งแล้ว ผู้รับสารอาจมีการเลือกรับรู้ และเลือกตีความสารที่ได้รับด้วย ตามประสบการณ์ของแต่ละคน ผู้รับสารจะมีการตีความข่าวสารที่

ได้มาตามความเข้าใจของตนเองตามทัศนคติ ประสบการณ์ ความเชื่อ ความต้องการและแรงจูงใจ
ของตนในขณะนั้น

4. เลือกจดจำ (Selective Retention) หลังจากที่ถูกคัดเลือกให้ความสนใจ เลือกรับรู้และ
ตีความสารไปในทิศทางที่สอดคล้องกับทัศนคติและความเชื่อของตนแล้วบุคคลยังเลือกจดจำเนื้อหา
สาระของสารในส่วนที่ต้องการจำเข้าไว้เป็นประสบการณ์ ในขณะที่เดียวกันก็มักลืมข่าวสารที่ไม่ตรง
กับความสนใจของตน

กระบวนการเลือกการรับสาร (Selective Processes) นี้เปรียบเสมือนเครื่องกรอง (Filter)
ข่าวสารในการรับรู้ของประชาชน ประชาชนจะเลือกโดยอิสระด้วยตนเองว่าจะเปิดรับข้อมูลจาก
แหล่งใด จะสนใจในประเด็นและรูปแบบการนำเสนอข้อมูลแบบใด ซึ่งอาจจะเป็นในรูปแบบดังที่
ปรากฏในรายการเล่าข่าว รายการข่าวต่างๆ หรืออาจเป็นรูปแบบดังเช่นรายการสนทนาประสา
สมัคร เป็นต้น และจะเลือกให้ความสนใจต่อเนื้อหาที่ได้รับรู้อย่างไร ตลอดจนเลือกจดจำไปใช้
ประโยชน์กับตนเองในประเด็นใด ทั้ง 4 ขั้นตอนที่ว่ามานี้จะมีลักษณะเป็นปัจเจกตาม
ลักษณะเฉพาะของแต่ละบุคคลซึ่งแตกต่างกันไป

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “ความคาดหวังของประชาชนในการปฏิรูปสื่อ” โดยเป็นการวิจัยเชิงสำรวจที่ สุ่มตัวอย่างอย่างง่าย ซึ่งใช้หนึ่งคำถาม (One-Question Survey) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวม ข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสิ่งที่ประชาชนต้องการให้สื่อเปลี่ยนแปลง เพื่อเป็นการปฏิรูปสื่อ
2. เพื่อศึกษาสิ่งที่ประชาชนต้องการให้สื่อเปลี่ยนแปลง เพื่อเป็นการปฏิรูปสื่อ มีความ สอดคล้องหรือไม่อย่างไรกับการปฏิรูปสื่อภายใต้กรอบของคณะกรรมการพัฒนา ส่งเสริมสิทธิเสรีภาพและความรับผิดชอบสื่อมวลชน “คพส.”

วิธีการศึกษา

การดำเนินการในการสำรวจความคาดหวังของประชาชนในการปฏิรูปสื่อด้วยหนึ่งคำถาม (One-Question Survey) เป็นการสอบถามความคิดเห็นของประชาชนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามกรอบ แนวคิดของคณะกรรมการพัฒนาส่งเสริมสิทธิเสรีภาพและความรับผิดชอบสื่อมวลชน “คพส.” โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่าง

- 1.1 การกำหนดกลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนทั่วไป
- 1.2 การเลือกกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยการสุ่มตัวอย่างของนักศึกษามหาวิทยาลัยกรุงเทพ คณะนิเทศ ศาสตร์ ในวิชาสื่อมวลชนกับสังคม (Mass Media and Society) รหัสวิชา CA108 ซึ่งนักศึกษาแต่ละคนได้ทำการสุ่มกับประชาชนทั่วไป นักศึกษาหนึ่งคนต่อ ประชาชนห้าคน

2. **เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย** คือ การสำรวจความคิดเห็นของประชาชนโดยใช้หนึ่งคำถาม (One-Question Survey) ซึ่งเป็นคำถามปลายเปิดที่สอบถามความคาดหวังจากการปฏิรูปสื่อว่า “หากต้องปฏิรูปสื่อ คุณคาดหวังให้สื่อเปลี่ยนแปลงในเรื่องใดมากที่สุด?”

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

นักศึกษามหาวิทยาลัยกรุงเทพ คณะนิเทศศาสตร์ ในวิชาสื่อมวลชนกับสังคม (Mass Media and Society) รหัสวิชา CA108 ได้รับมอบหมายให้สอบถามประชาชนทั่วไป โดยนักศึกษาหนึ่งคนสำรวจประชาชนห้าคนในการถามหนึ่งคำถาม (One-Question Survey) ในการสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับ “ความคาดหวังของประชาชนในการปฏิรูปสื่อ”

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้สร้างแบบกรอกข้อมูล (Coding Sheet) ลงในโปรแกรม Microsoft Excel เพื่อคัดแยกข้อมูล ผู้วิจัยได้แบ่งขั้นตอนการดำเนินการออกเป็น 3 ขั้นตอน ได้แก่

ขั้นตอนที่ 1 แยกข้อมูลออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ 1) สื่อที่นำเสนอเนื้อหาที่เป็นข่าว (News Media) ไม่ว่าจะผ่านช่องทางสื่อใดๆก็ตามและ 2) สื่อที่นำเสนอเนื้อหาที่ไม่ใช่ข่าว (Non-News Media)

ขั้นตอนที่ 2 แยกประเภทข้อมูลของทั้งสองส่วน โดยแบ่งกลุ่มตามประเภทของเนื้อหา อาทิ ข่าว นักข่าว การทำงานข่าว แหล่งข่าว เป็นต้น

ขั้นตอนที่ 3 วิเคราะห์โดยอ้างอิงกรอบแนวคิดเกี่ยวกับการปฏิรูปสื่อที่ได้จากการศึกษาจากคณะกรรมการพัฒนาส่งเสริมสิทธิเสรีภาพและความรับผิดชอบสื่อมวลชน หรือ คพส.ที่มีวิธีการดำเนินงานโดยแบ่งคณะทำงานออกเป็นชุดต่างๆ ได้แก่ คณะทำงานพัฒนากลไกควบคุมกันเองทางวิชาชีพ คณะทำงานพัฒนาบุคลากรในวิชาชีพ คณะทำงานปรับปรุงกฎหมายด้านสิทธิเสรีภาพสื่อมวลชน คณะทำงานปรับปรุงกฎหมายด้านวิทยกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ และคณะทำงานกลไกการเฝ้าระวังการทำหน้าที่ของสื่อมวลชน ซึ่งสามารถสรุปได้ เป็น 4 กรอบ คือ บุคลากรในวิชาชีพ กฎหมาย การกำกับดูแลตนเอง การกำกับดูแลจาก

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “ความคาดหวังของประชาชนในการปฏิรูปสื่อ” โดยเป็นการวิจัยเชิงสำรวจที่ สุ่มตัวอย่างอย่างง่าย ซึ่งใช้หนึ่งคำถาม (One-Question Survey) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวม ข้อมูล โดยการตั้งคำถามว่า “หากต้องปฏิรูปสื่อ คุณคาดหวังให้สื่อเปลี่ยนแปลงในเรื่องใดมากที่สุด?” คำตอบของประชาชนแต่ละคนคิดเป็นหนึ่งข้อความ มีจำนวนข้อความที่รวบรวมได้ทั้งสิ้น 908 ข้อความ โดยจะนำเสนอเป็นหัวข้อดังนี้

1. ลักษณะของทั่วไปของข้อมูล
2. สิ่งที่ประชาชนต้องการให้สื่อเปลี่ยนแปลง

1. ลักษณะของทั่วไปของข้อมูล

ในเบื้องต้นพบว่า การแสดงความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อสื่อ(มวลชน) นั้นมีการตีความ ในความหมายของสื่อมวลชนแบ่งเป็น 2 กลุ่มใหญ่ ได้แก่

1.1 สื่อมวลชนที่นำเสนอข่าวสารเป็นหลัก ซึ่งในที่นี้มักหมายถึงสื่อกระแสหลักที่ผลิต ข่าวเป็นสินค้าหลัก อาทิ หนังสือพิมพ์ รายการข่าวโทรทัศน์ วิทยุ ตัวอย่างของข้อมูลในลักษณะนี้ เช่น

“หนังสือพิมพ์ควรมีจรรยาบรรณในการให้ข่าวไม่ควรพาดหัวข่าวที่รุนแรงเกินไป”

“สื่อหนังสือพิมพ์ เพราะ ชอบสร้างกระแส ให้ข่าวเป็นเท็จ ”

“สื่อหนังสือพิมพ์ เพราะ มันน่าจะปรับปรุงให้นำเสนอใจหลากหลายมากกว่านี้”

“หนังสือพิมพ์สมัยนี้มักจะลงข่าวเท็จ เน้นข่าวสารที่รวดเร็ว แต่ข้อมูลไม่ค่อยจะจริงเท่าที่ควร ”

1.2 สื่อที่นำเสนอเนื้อหาที่เป็นข่าว ซึ่งในที่นี้มักหมายถึงสิ่งที่ไม่ใช่ข่าวสาร อาทิ โฆษณา ละครโทรทัศน์ รายการเพลงวิทยุ ภาพยนตร์สาร ตัวอย่างของข้อมูลในลักษณะนี้ เช่น

“อยากให้มียุทธการบันเทิงเยอะขึ้น ทั้งข่าวบันเทิง ละคร รายการเพลง หรืออื่นๆ ”

“อยากให้มียุทธการตลกในช่วงเย็นๆ เพราะ ทำงานมาทั้งวัน พอกลับถึงบ้านมาดูรายการตลก ”

“อยากให้ลดจำนวนสื่อ โฆษณา ระหว่างละครภาคค่ำลงบ้าง ”

“เวลาที่ฟังวิทยุ บางครั้ง ดีเจใช้ศัพท์วัยรุ่นมากเกินไป ทำให้ภาษาไทยวิบัติ”
 “นิตยสารบางเล่มใช้หน้าปกไม่เหมาะสม บางเล่มใช้ภาพเปลือย ขึ้นปก”
 “สมัยนี้การโพสต์ข้อความในเว็บบอร์ดรุนแรงขึ้น มีการใช้ถ้อยคำที่ไม่สุภาพ และ
 สื่อลามกอนาจารก็มีเยอะ”

2. สิ่งที่ประชาชนต้องการให้สื่อเปลี่ยนแปลง

ข้อมูลจำนวน 908 ข้อความ สามารถแยกแยะ โดยอาศัยเกณฑ์การแบ่งกลุ่มคณะกรรมการ
 ปฏิรูปสื่อภายใต้กรอบของคณะกรรมการพัฒนาส่งเสริมสิทธิเสรีภาพและความรับผิดชอบ
 สื่อมวลชน “คพส.” โดยมีวัตถุประสงค์หลักๆ ในการทำแผนงานการปฏิรูปสื่อมวลชนภาครัฐ และ
 การพัฒนาสื่อมวลชนของเอกชนขึ้น โดยจากวิธีการมองภาพรวมของสื่อ บุคลากรในการผลิตสื่อ
 กลไกการตรวจสอบกันเองโดยสื่อ กลไกการตรวจสอบภาคประชาชน และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ซึ่ง
 แบ่งออกเป็น สื่อที่นำเสนอเนื้อหาที่เป็นข่าว (News Media) และสื่อที่นำเสนอเนื้อหาที่ไม่ใช่ข่าว
 (Non-News Media)

2.1 สื่อที่นำเสนอเนื้อหาที่เป็นข่าว (News Media)

การจัดกลุ่มจำแนกประเภทที่มีเนื้อหาที่เป็นข่าวออกมาให้ในด้านแต่ละด้าน โดยอาศัยกรอบ
 แนวคิดเกี่ยวกับการปฏิรูปสื่อที่ได้จากการศึกษาจากคณะกรรมการพัฒนาส่งเสริมสิทธิเสรีภาพและ
 ความรับผิดชอบต่อสื่อมวลชน หรือ คพส. ซึ่งสามารถแบ่งประเภทของสื่อที่นำเสนอเนื้อหาที่เป็นข่าว
 ดังนี้

2.1.1 ภาพรวมของสื่อ หรือเนื้อหาของสื่อ

จากการสำรวจพบว่าประชาชนมีความต้องการในด้านเนื้อหาที่เป็นข่าวในหลายๆ ด้าน
 ด้วยกัน ไม่ว่าจะเป็นเนื้อหาข่าวควรมีความใหม่สด รวดเร็ว ทันต่อเหตุการณ์ มักได้รับความสนใจ
 จากผู้รับสาร ในที่นี้ต้องใหม่ในที่เกิดเหตุและในเวลาเกิดเหตุ เพราะความใหม่สด รวดเร็วนี้จะช่วย
 เพิ่มมูลค่าของข่าวได้มากยิ่งขึ้น จะเห็นได้ว่าสถานีข่าวแต่ละช่องมักติดตามจัดทำข่าวในเวลาที่เกิด
 เหตุการณ์จริงและสถานที่จริง เพื่อให้ได้ภาพและเสียงที่สมจริง เป็นการยืนยันได้ว่ามีแหล่งที่มาของ
 ข่าวสารจริง และมีคุณภาพ โดยประชาชนให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาข่าว ดังนี้

2.1.1.1 ความถูกต้อง

จากการสัมภาษณ์ความคาดหวังของประชาชนในการปฏิรูปสื่อ ด้วยหนึ่งคำถาม (One-
 Question Survey) กลุ่มตัวอย่างได้ให้ความคิดเห็นในกรณีนี้ จำนวน 166 ข้อความ ซึ่งเป็นจำนวน
 มากที่สุด แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างคาดหวังให้สื่อเสนอสิ่งที่ถูกต้องและเป็นจริงตามเหตุการณ์ โดยไม่มี
 การบิดเบือน

โดยประชาชนมีความเห็นว่าความถูกต้องของข่าวมีความถูกต้องเป็นจริง จะต้องมีการนำเสนอข่าวสารที่ถูกต้องและตรงกับความเป็นจริงให้มากที่สุด มีแหล่งที่มาเป็นความจริงไม่กล่าวเลื่อนลอย มีจรรยาบรรณที่ดีไม่เสนอข่าวที่ผิดๆ นำเสนอความเป็นจริงมากกว่าการใช้เหตุผลส่วนตัว ดังตัวอย่างบทสัมภาษณ์ เช่น

“มีการให้ข่าวที่เป็นความจริง” (ธุรกิจส่วนตัว, อายุ 35 ปี)

“อยากให้เสนอข่าวสารที่ถูกต้องและตรงกับความเป็นจริงให้มากที่สุด” (นักศึกษา, อายุ 20 ปี)

“อยากให้เสนอนำเสนอข่าวที่เป็นความจริง โดยไม่ต้องเกรงกลัวต่ออำนาจ”

(นักศึกษา, อายุ 23 ปี)

“อยากให้แหล่งที่มาเป็นความจริง ไม่ใช่กล่าวเลื่อนลอย” (พนักงานบริษัท, อายุ 26 ปี)

“ให้เขียนข่าวที่เป็นความจริง ไม่ใช่อยากจะเขียนอะไรก็เขียน มีจรรยาบรรณที่ดี ไม่เสนอข่าวที่ผิดๆ” (ธุรกิจส่วนตัว, อายุ 43 ปี)

“ควรนำเสนอข่าว ในแง่ของความเป็นจริง มากกว่าการใช้เหตุผลส่วนตัว”

(นักศึกษา, อายุ 20 ปี)

ความถูกต้องของข่าวมีความตรงไปตรงมาโดยประชาชนมีความเห็นว่า อยากให้สื่อมีความตรงไปตรงมาต่อการรายงานข้อมูลข่าวสาร เพราะสื่อมวลชนในปัจจุบันสื่อถูกบังคับอยู่ไม่น้อย ไม่ปิดหูปิดตาประชาชน เสนอข้อมูลต่างๆ ตรงไปตรงมา ดังตัวอย่างบทสัมภาษณ์ เช่น

“อยากให้สื่อมีความตรงไปตรงมาต่อการรายงานข้อมูลข่าวสาร” (แม่บ้าน, อายุ 46 ปี)

“อยากให้สื่อมวลชนมีความตรงไปตรงมา เพราะสื่อมวลชนในปัจจุบันมีการที่สื่อถูกบังคับอยู่ไม่น้อย” (รับจ้าง, อายุ 55 ปี)

“สื่อมวลชนควรนำเสนอข่าวอย่างตรงไปตรงมา” (ธุรกิจส่วนตัว, อายุ 48 ปี)

“นำเสนอข่าวตรงไปตรงมา ไม่ปิดหูปิดตาประชาชน” (นายทหาร, อายุ 61 ปี)

“เสนอข้อมูลต่างๆ ตรงไปตรงมา ไม่หมกเม็ด” (พนักงานบริษัท, อายุ 34 ปี)

ความถูกต้องของข่าวที่ไม่บิดเบือนโดยประชาชนมีความเห็นว่า อยากให้สื่อปรับปรุงเรื่องของการบิดเบือนข่าวสาร เพราะสื่อสมัยนี้บิดเบือนข่าวสารเยอะ จนไม่รู้ว่าจะอะไรจริงอะไรไม่จริงและไม่อยากให้บิดเบือนข่าวก่อนนำเสนออีกด้วย ดังตัวอย่างบทสัมภาษณ์ เช่น

“อยากให้สื่อที่ทำหน้าที่ข่าวสารแก่ประชาชนลดการบิดเบือนสื่อ” (ผู้ช่วยกองบรรณาธิการ, อายุ 27 ปี)

“ปรับปรุงเรื่องของการบิดเบือนข่าวสาร สื่อสมัยนี้บิดเบือนข่าวสารเยอะ จนไม่รู้ว่าจะจริงอะไร ไม่จริง” (นักศึกษา, อายุ 19 ปี)

“สื่อ มันบิดเบือนความจริงไป” (รับจ้าง, อายุ 23 ปี)

“ไม่ควรบิดเบือนข่าวก่อนนำเสนอ” (นักศึกษา, อายุ 21 ปี)

2.1.1.2 ความเป็นกลาง

จากกลุ่มประชากรให้ความคิดเห็นในส่วนของความคาดหวังของประชาชนในการปฏิรูปสื่อในเรื่องความเป็นกลางทั้งหมด 159 ข้อความ โดยประชาชนมีความเห็นว่าสื่อจะต้องมีความเป็นกลาง ไม่ทำให้สังคมแตกแยก ในการเสนอข่าวการเมืองสื่ออย่างนำเสนอข่าวที่ให้ความแตกแยก โดยเสนอข่าวที่มีความเป็นกลางมากที่สุด หลีกเลี่ยงต่อการนำเสนอข่าวที่ใช้ถ้อยคำช่วยนำเสนอข่าวที่เกิดการสร้างสรรค์ ไม่ทำให้แตกแยกในสังคม ดังตัวอย่างบทสัมภาษณ์ เช่น

“อยากให้ข่าวการเมืองสื่ออย่างนำเสนอข่าวที่ให้ความแตกแยก โดยเสนอข่าวให้มีความเป็นกลาง” (แม่บ้าน, อายุ 41 ปี)

“หลีกเลี่ยงต่อการเสนอข่าวที่ใช้ถ้อยคำช่วยหลีกเลี่ยงตั้งคำถามก่อให้เกิดความแตกแยกไม่เกินความจริง” (นักศึกษา, อายุ 21 ปี)

“นำเสนอข่าวที่เกิดการสร้างสรรค์ ไม่ทำให้แตกแยกในความสามัคคี” (รับราชการ, อายุ 50 ปี)

“นำเสนอข่าวการเมืองที่ไม่ก่อให้เกิดความแตกแยก โดยเสนอข่าวให้มีความเป็นกลางมากที่สุด” (พนักงานบริษัท, อายุ 25 ปี)

สื่อมีความเป็นกลาง มีความยุติธรรม โดยประชาชนมีความเห็นว่า ให้เสนอข่าวที่มีความยุติธรรม จากความเห็นของคนทุกๆฝ่าย อย่าเพิ่งว่าคนโน้น คนโน้นไม่ดี หยคนนำเสนอข่าวเพียงฝ่ายเดียว ให้นำเสนอทั้งสองด้าน จะต้องไม่เป็นเครื่องมือของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง แต่ถ้าสื่อเลือกข้าง สื่อต้องรับผิดชอบต่อการกระทำของสื่อ ดังตัวอย่างบทสัมภาษณ์ เช่น

“อยากให้ เสนอข่าวที่มีความยุติธรรม จากความเห็นของคนทุกๆฝ่าย อย่าเพิ่งว่าคนโน้น คนโน้นไม่ดี” (ลูกจ้าง, อายุ 53 ปี)

“สื่อต้องไม่เป็นเครื่องมือของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง แต่ถ้าสื่อเลือกข้าง สื่อต้องรับผิดชอบต่อการกระทำของสื่อ” (พนักงานธนาคาร, อายุ 52 ปี)

“อยากให้สื่อหยุดนำเสนอข่าวเพียงฝ่ายเดียว อยากให้สื่อนำเสนอทั้งสองด้าน ”
(พนักงานบริษัท, อายุ 24 ปี)

“ทุกสื่อ ควรมีความเป็นกลางมากกว่านี้” ไม่เข้าต่อฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง รวมทั้งตัว
ผู้สื่อข่าว” (นักศึกษา, อายุ 20 ปี)

2.1.1.3 เป็นประโยชน์

ประชาชนให้ความคิดเห็นในส่วนของความคาดหวังของประชาชนในการปฏิรูปสื่อในเรื่องเนื้อหาข่าวที่ควรเป็นประโยชน์ทั้งหมด 32 ข้อความ โดยประชาชนมีความเห็นว่าสื่อจะต้องมีเนื้อหาของข่าวที่มีประโยชน์ในด้านของการสร้างสรรค์ เนื้อหาของข่าวมีความน่าสนใจ และควรคำนึงถึงความเหมาะสมในด้านเนื้อหาที่นำเสนอ สื่อมวลชนจะต้องเป็นผู้นำ ในการช่วยกันเผยแพร่ สิ่งดีๆ ข่าวดีๆ ช่วยกันเปิดโปง คนไม่ดีที่ทำร้ายประเทศประเทศ และเสนอข่าวที่สร้างสรรค์ ดังตัวอย่างบทสัมภาษณ์ เช่น

“เสนอแต่ข่าวไม่สร้างสรรค์การ พาดหัวข่าวเอาแค่ความน่าสนใจ สารจะไม่ค่อยได้” (นักศึกษา, อายุ 22 ปี)

“นำเสนอข่าวที่มีสาระให้มากขึ้น” (แพทย์, อายุ 26 ปี)

“โดยสื่อมวลชนควรนำเสนอข่าวอย่างสร้างสรรค์ และควรคำนึงถึงความเหมาะสมในด้านเนื้อหาที่นำเสนอ” (ธุรกิจส่วนตัว, อายุ 32 ปี)

“อยากให้สื่อมวลชน เป็นผู้นำ ในการช่วยกันเผยแพร่ สิ่งดีๆ ข่าวดีๆ ช่วยกันเปิดโปง คนไม่ดีที่ทำร้ายประเทศประเทศ และอยากให้สื่อเสนอข่าวที่ สร้างสรรค์” (แพทย์, อายุ 26 ปี)

นอกจากนี้ประชาชนยังมีความเห็นว่าเนื้อหาของข่าวจะต้องมีสาระประโยชน์ มีสาระให้ความรู้ ลดการรายงานข่าวซ้ำๆ เพราะปัจจุบันสื่อนำเสนอเนื้อหาที่ไม่มีสาระ สื่อสมัยใหม่ควรจะนำเสนอข่าวสารที่มีสาระความรู้และประโยชน์ต่อคนในสังคม ปฏิรูปให้มีข่าวที่มีสาระและประโยชน์ให้มากขึ้นกว่าเดิม ดังตัวอย่างบทสัมภาษณ์ เช่น

“ให้อะไรที่ไร้สาระให้มันน้อยลง และให้ลดการรายงานข่าวซ้ำๆ” (นักศึกษา, อายุ 22 ปี)

“อยากให้สื่อมวลชนของไทยนั้น นำเสนอข่าวที่มีสาระประโยชน์ให้มากกว่านี้”
(นักศึกษา, อายุ 21 ปี)

“อยากให้สื่อมวลชนนำเสนอรายการที่มีสาระ เพราะปัจจุบันบางรายการนำเสนอเนื้อหาที่ไม่มีสาระ” (นักศึกษา, อายุ 22 ปี)

“สื่อสมัยใหม่ควรจะนำเสนอข่าวสารที่มีสาระความรู้และประโยชน์ต่อคนในสังคม” (ตำรวจ, อายุ 40 ปี)

“ปฏิรูปให้มีข่าวที่มีสาระและประโยชน์ให้มากขึ้นกว่านี้” (ธุรกิจส่วนตัว, อายุ 63 ปี)

2.1.1.4 การไม่ละเมิดสิทธิ

จากกลุ่มประชากรให้ความคิดเห็นในส่วนของความคาดหวังของประชาชนในการปฏิรูปสื่อในเรื่องการไม่ละเมิดสิทธิทั้งหมด 29 ข้อความ โดยประชาชนมีความเห็นว่าสื่อต้องไม่ก้าวล้ำสิทธิ เสรีภาพ ของประชาชนมากเกินไป เคารพสิทธิส่วนบุคคลให้มากกว่านี้ ไม่ยุ่งเรื่องส่วนตัวของคนอื่น ไม่ไปก้าวล้ำสิทธิส่วนบุคคลมากเกินไป โดยเฉพาะสื่อสิ่งพิมพ์ควรปรับปรุงการละเมิดสิทธิ ดังตัวอย่างบทสัมภาษณ์ เช่น

“ไม่ก้าวล้ำสิทธิ เสรีภาพ ของประชาชนมากเกินไป” (ธุรกิจส่วนตัว, อายุ 25 ปี)

“อยากให้เคารพสิทธิส่วนบุคคลให้มากกว่านี้ ไม่ยุ่งเรื่องส่วนตัวของคนอื่นมากเกินไป” (พนักงานบริษัท, อายุ 27 ปี)

“อยากให้เคารพสิทธิส่วนบุคคล” (นักศึกษา, อายุ 22 ปี)

“ไม่ก้าวล้ำเรื่องส่วนตัวของบุคคลต่างๆ มากเกินไป ไม่ควรให้ข้อมูลที่รุนแรงเกินความจริง” (นักศึกษา, อายุ 22 ปี)

“เปลี่ยนแปลงการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล” (พนักงานบริษัท, อายุ 26 ปี)

“ไม่ควรไปก้าวล้ำสิทธิส่วนบุคคลมากเกินไป” (นักศึกษา, อายุ 20 ปี)

“สื่อสิ่งพิมพ์ควรปรับปรุงการละเมิดสิทธิ” (แพชชั่นดีไซค์, อายุ 24 ปี)

2.1.1.5 ความหลากหลาย

จากกลุ่มประชากรให้ความคิดเห็นในส่วนของความคาดหวังของประชาชนในการปฏิรูปสื่อในเรื่องความหลากหลายทั้งหมด 16 ข้อความ โดยประชาชนมีความเห็นว่า สื่อต้องมีความหลากหลายในด้านการนำเสนอ เสนอมุมมองข่าวสารที่หลากหลาย มีในการนำเสนอข่าว เพื่อให้สามารถวิเคราะห์ประเด็นได้ โดยเฉพาะสื่อสิ่งพิมพ์ เพราะควรจะมีสื่อที่หลากหลายเพื่อเพิ่มความน่าสนใจ และบางที่สื่อสิ่งพิมพ์ก็ล่าช้ามากเกินไป ดังตัวอย่างบทสัมภาษณ์ เช่น

“อยากให้สื่อเสนอมุมมองข่าวสารที่หลากหลาย สามารถวิเคราะห์ประเด็นได้” (นักศึกษา, อายุ 22 ปี)

“อยากให้ปรับปรุงเรื่องการนำเสนอข่าว เพื่อให้เกิดความหลากหลาย” (นักศึกษา, อายุ 24 ปี)

“สื่อสิ่งพิมพ์ เพราะควรมีสื่อที่หลากหลายเพื่อเพิ่มความน่าสนใจ และบางที่สื่อสิ่งพิมพ์ก็ล้าหลังมาก” (พนักงานตรวจสอบ, อายุ 33 ปี)

“อยากให้มีหลากหลายในการนำเสนอข่าว” (นักเรียน, อายุ 15 ปี)

“ให้มีการออกข่าวที่มีความหลากหลายมากขึ้น อยากให้สื่อมีโฆษณาน้อยลง” (นักศึกษา, อายุ 21 ปี)

นอกจากนี้ประชาชนยังให้ความเห็นว่าในความหลากหลายนั้นก็จะต้องมีความแปลกใหม่ ที่ให้ความรู้จากข่าวที่รายงาน เสนอมุมมองข่าวสารที่หลากหลายแปลกใหม่ สามารถวิเคราะห์ประเด็นได้ และพัฒนาไปสู่การเป็นฐานันดรที่ 5 ดังตัวอย่างบทสัมภาษณ์ เช่น

“ให้ความรู้จากข่าวที่รายงาน นำเสนอสิ่งแปลกใหม่ให้กับผู้ชม” (ธุรกิจส่วนตัว, อายุ 31 ปี)

“อยากให้สื่อเป็นสื่อที่เสรีจริงๆ นำเสนอสิ่งที่หลากหลายแปลกใหม่สร้างสรรค์พัฒนาไปสู่การเป็นฐานันดรที่ 5” (นักศึกษา, อายุ 19 ปี)

“อยากให้สื่อเสนอมุมมองข่าวสารที่หลากหลายแปลกใหม่ สามารถวิเคราะห์ประเด็นได้” (นักศึกษา, อายุ 22 ปี)

2.1.1.6 การใช้ภาษา

ประชาชนให้ความคิดเห็นในส่วนของความคาดหวังของประชาชนในการปฏิรูปสื่อในเรื่องการใช้ภาษาทั้งหมด 11 ข้อความ โดยประชาชนมีความเห็นว่าการใช้ภาษาของข่าวมีการใช้ที่ผิดประชาชนมีความต้องการให้เปลี่ยนแปลงเรื่องการใช้ภาษาไทย เพราะเห็นนักข่าวเขียนข่าวผิดแย่งเรื่อยๆ โดยเฉพาะพวกนักข่าว นักหนังสือพิมพ์ต้องร่วมรับผิดชอบกับสังคมให้มากกว่านี้ในกรณีที่ใช้ภาษาที่ผิดพลาด และหนังสือพิมพ์ควรตรวจทานภาษาให้ถูกต้องก่อนนำเสนอ ดังตัวอย่างบทสัมภาษณ์ เช่น

“ข่าวที่ใช้ภาษาผิด” (นักศึกษา, อายุ 20 ปี)

“ข่าวมักมีเรื่องการใช้ภาษาแบบผิดๆ” (ครู, อายุ 41 ปี)

“อยากให้เปลี่ยนแปลงอย่างแรกคือการใช้ภาษาไทย เพราะเห็นนักข่าวเขียนข่าวผิดแย่งเรื่อยๆ” (นักศึกษา, อายุ 21 ปี)

“อยากให้สื่อมวลชนใช้ภาษาไทยให้ถูกต้อง โดยเฉพาะพวกนักข่าว
นักหนังสือพิมพ์” (รับราชการ, อายุ 55 ปี)

“ใช้ภาษาไทยให้ถูกต้อง รับผิดชอบกับสังคมให้มากกว่านี้” (นักศึกษา, อายุ 23 ปี)

“หนังสือพิมพ์ควรใช้ภาษาไทยให้ถูกต้อง” (รับราชการ, อายุ 50 ปี)

ประชาชนยังมีความต้องการให้เปลี่ยนแปลงภาษาของข่าวในด้านภาษาที่รุนแรง
หนังสือพิมพ์ควรมีจรรยาบรรณในการให้ข่าว ไม่ควรพาดหัวข่าวที่รุนแรงเกินไป การนำเสนอภาพ
เหตุการณ์ก็รุนแรงพาดหัวข่าวก็เกินจริง อยากให้มีการควบคุมให้มากกว่านี้ พวกคำพูดหรือภาพให้
มีความเหมาะสมไม่รุนแรงกับผู้บริโภคที่จะรับข่าวสาร ดังตัวอย่างบทสัมภาษณ์ เช่น

“หนังสือพิมพ์ควรมีจรรยาบรรณ ในการให้ข่าว ไม่ควรพาดหัวข่าวที่รุนแรง
เกินไป” (นักศึกษา, อายุ 21 ปี)

“การใช้ภาษาในหนังสือพิมพ์มีความรุนแรงแล้วก็ออกแบบเสนอภาพเหตุการณ์ก็
รุนแรงพาดหัวข่าวก็เกินจริง” (นักศึกษา, อายุ 22 ปี)

“อยากให้มีการควบคุมให้มากกว่านี้ พวกคำพูดหรือภาพให้มีความเหมาะสมไม่
รุนแรงกับคนที่รับข่าวสาร” (พนักงานบริษัท, อายุ 22 ปี)

นอกจากนี้ประชาชนมีความต้องการให้เปลี่ยนแปลงในการใช้ภาษาของข่าวในด้าน
ภาษาที่กำกวม พาดหัวข่าวของหนังสือพิมพ์เข้าใจง่าย ไม่กำกวม ศัพท์ที่ใช้ควรจะใช้ศัพท์ที่น่าฟัง
น่าสนใจไม่หยาบ ดังตัวอย่างบทสัมภาษณ์ เช่น

“อยากอ่านหนังสือพิมพ์แบบมือไม่ดำ ไม่เหม็นหมึก พาดหัวข่าวเข้าใจง่าย ไม่
กำกวม” (นักศึกษา, อายุ 21 ปี)

“ศัพท์ที่ใช้ควรจะใช้ศัพท์ที่น่าฟังน่าสนใจไม่หยาบ” (นักศึกษา, อายุ 20 ปี)

2.1.2 บุคลากรในการผลิตสื่อ

ทางด้านบุคลากรในการทำข่าวนั้นคือผู้แสวงหาข่าวและส่งข่าวตามระบบสื่อสาร
มวลชนโดยให้ข่าวสารที่เสนอเป็นประโยชน์แก่ผู้รับข่าวสาร หรือสาธารณชน ภายใต้จรรยาบรรณ
ทางวิชาชีพ จริยธรรมและกฎหมาย

2.1.2.1 การนำเสนอข่าว

โดยประชาชนมีความเห็นว่าสื่อมวลชนควรใช้วิจารณญาณในการนำเสนอข่าว ควร
คำนึงถึงประโยชน์ของสังคมและประชาชนเป็นสำคัญ ไม่ควรเขียนข่าวโดยใช้คติความคิดของ

ตัวเอง อย่างหนังสือพิมพ์จะเจออยู่บ่อยครั้ง โดยเฉพาะหนังสือพิมพ์ไทยรัฐที่ไม่มีการเซ็นเซอร์ภาพที่รุนแรง เช่น ข่าวฆ่าตัวตายไม่มีการปิดหน้า การนำเสนอข่าวนั้นจะต้องมีจรรยาบรรณ และมีคุณภาพประกอบด้วย ดังตัวอย่างบทสัมภาษณ์ เช่น

“โดยที่สื่อมวลชนควรใช้วิจารณญาณในการนำเสนอข่าว”

“สื่อมวลชนควรคำนึงถึงประโยชน์ของสังคมและประชาชนเป็นสำคัญ”

“ไม่ควรเขียนข่าวโดยใช้อคติความคิดของตัวเอง”

“สื่อสิ่งพิมพ์ เพราะต้องระวังในการเขียนข่าวให้ดี”

“หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ไม่มีการเซ็นเซอร์ภาพที่รุนแรงเช่น ข่าวฆ่าตัวตายไม่มีการปิดหน้า”

“นำเสนอจะต้องมีจรรยาบรรณ มีคุณภาพ และรูปแบบการเสนอจะต้องปรับปรุงอยู่เรื่อยๆ ให้น้ำหนักติดตาม”

2.1.2.2 จรรยาบรรณ

ประชาชนมีความเห็นว่าสื่อต้องมีความเที่ยงตรง มีจรรยาบรรณในการให้ข่าวที่ถูกต้องกับประชาชน มีความรับผิดชอบต่อสังคมและมีจรรยาบรรณ เมื่อสื่อตีประเทศชาติก็จะดีด้วย ถ้าสื่อมีจรรยาบรรณความเป็นมืออาชีพลดลงทำงานเพื่อผลกำไรเป็นหลักประเทศชาติก็จะแย่ สื่อมวลชนจะต้องมีจิตที่ยึดมั่นในจรรยาบรรณ คัดกรอง วิเคราะห์ มีคุณธรรม มีจรรยาบรรณในการเขียนข่าวไม่นำเสนอข่าวที่ผิดๆ จนทำให้ผู้อื่นเสียหาย ดังตัวอย่างบทสัมภาษณ์ เช่น

“สื่อต้องมีความเที่ยงตรง รวมทั้งสื่อต้องมีจรรยาบรรณในการให้ข่าวที่ถูกต้องกับประชาชน”

“อยากให้สื่อมวลชนมีความรับผิดชอบต่อสังคมและมีจรรยาบรรณ เมื่อสื่อตีประเทศชาติก็จะดีด้วย”

“สื่อควรต้องปฏิรูปตัวเองโดยไม่ต้องพึ่งรัฐ สื่อที่ดีต้องมีจรรยาบรรณ”

“สื่อไม่มีจรรยาบรรณความเป็นมืออาชีพลดลงทำงานเพื่อผลกำไรเป็นหลัก”

“อยากให้สื่อสมัยใหม่ปรับปรุงเกี่ยวกับจรรยาบรรณ และจริยธรรมการทำงานมากขึ้น”

“สื่อมวลชนต้องมีจิตที่ยึดมั่นในจรรยาบรรณ คัดกรอง วิเคราะห์”

“ภาพอนาจารในหนังสือพิมพ์ ไม่มีจรรยาบรรณ”

“อยากให้สื่อมวลชนมีคุณธรรมจริยธรรมมากกว่านี้”

“มีจรรยาบรรณในการเขียนข่าวไม่นำเสนอข่าวที่ผิดๆจนทำให้ผู้อื่นเสียหาย”

2.1.3 กลไกการตรวจสอบกันเองโดยสื่อ

ประชาชนมีความเห็นว่า รัฐบาลต้องไม่มีอำนาจกำกับสื่อทุกชนิด สื่อจะต้องมีผู้ผลิตที่รับผิดชอบต่อประชาชนสื่อควรต้องปฏิรูปตัวเองโดยไม่ต้องพึ่งรัฐ ควรที่จะได้รับอิสระในการนำเสนอให้มากกว่านี้ ให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการสื่อมวลชน เพื่อดูแลควบคุมความเป็นกลางจรรยาบรรณของสื่อสารมวลชน ความน่าเชื่อถือของเนื้อหา อิสระของสื่อ ที่ไม่จำเป็นต้องขึ้นต่อรัฐบาล สื่อยังไม่อิสระพอแถมยังขึ้นกับฝ่ายที่มีอำนาจแถมยังไม่เป็นกลางและยังถ่ายทอดไม่เป็นธรรม ดังตัวอย่างบทสัมภาษณ์ เช่น

“รัฐบาลต้องไม่มีอำนาจกำกับสื่อทุกชนิด สื่อจะต้องมีผู้ผลิตที่รับผิดชอบต่อประชาชน และ ประชาชนทุกคน”

“ควรที่จะได้รับอิสระ ในการนำเสนอให้มากกว่านี้”

“ให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการสื่อมวลชน เพื่อดูแลควบคุมความเป็นกลางจรรยาบรรณของสื่อสารมวลชน”

“ความน่าเชื่อถือของเนื้อหา อิสระของสื่อ ที่ไม่จำเป็นต้องขึ้นต่อ รัฐบาล”

“สื่อยังไม่อิสระพอแถมยังขึ้นกับฝ่ายที่มีอำนาจแถมยังไม่เป็นกลางและยังถ่ายทอดไม่เป็นธรรม”

2.1.4 กลไกการตรวจสอบภาคประชาชน

จากการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับความคาดหวังในการปฏิรูปสื่อว่า ประชาชนในฐานะผู้รับสารมีความคาดหวังให้สื่อเปลี่ยนแปลงอะไร และอย่างไร พบว่า ไม่มีประชาชนกล่าวถึงกลไกการตรวจสอบภาคประชาชนนี้เลย

2.1.5 กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

ประชาชนมีความเห็นว่า ให้ปรับแก้ไขระเบียบของสื่อให้มีมาตรฐานระดับสากล เป็นอิสระ ไม่มีการแทรกแซงของรัฐ และเอกชน ให้มีความเป็นกลาง เสนอข่าวให้ตรงกับความเป็นจริง อยากให้มีกฎหมายเพื่อควบคุมสื่อมวลชน มีการนำเสนอข่าวให้คนทุกคนเข้าใจ ระเบียบ ความเป็นจริง ที่มีกฎหมายดูแล ดังตัวอย่างบทสัมภาษณ์ เช่น

“ต้องการให้ปรับแก้ไขระเบียบของสื่อให้มีมาตรฐานระดับสากล เป็นอิสระ ไม่มี การแทรกแซงของรัฐ และเอกชน”

“ให้มีความเป็นกลาง เสนอข่าวให้ตรงกับความเป็นจริง อยากให้มีกฎหมายเพื่อ ควบคุมสื่อมวลชน”

“ที่เสนอข่าวให้คนทุกคนเข้าใจ ระเบียบ ความเป็นจริง มีกฎหมายดูแล ”

2.2 สื่อที่นำเสนอเนื้อหาที่ไม่ใช่ข่าว (Non-News Media)

การจัดกลุ่มจำแนกประเภทที่ไม่เป็นข่าวออกมาให้เป็นด้านแต่ละด้าน โดยอาศัยกรอบแนวคิดเกี่ยวกับการปฏิรูปสื่อที่ได้จากการศึกษาจากคณะกรรมการพัฒนาส่งเสริมสิทธิเสรีภาพและความรับผิดชอบสื่อมวลชน หรือ คพส. ซึ่งสามารถแบ่งประเภทของสื่อที่นำเสนอเนื้อหาที่ไม่ใช่ข่าว ดังนี้

2.2.1 สื่อโทรทัศน์

2.2.1.1 ภาพรวมหรือเนื้อหาของสื่อโทรทัศน์ จากการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนที่มีความต้องการการเปลี่ยนแปลงในเนื้อหาประเภทสื่อโทรทัศน์ได้แบ่งออกเป็น 3 ด้านด้วยกันคือ ด้านช่วงเวลาการออกอากาศ ด้านการไม่ใช้ความรุนแรง และด้านการจัดอันดับเรตติ้ง ประชาชนมีความเห็นในประเภทสื่อโทรทัศน์ในด้านช่วงเวลาการออกอากาศว่าอยากให้มียุทธศาสตร์สาระคดีเยอะๆ มีรายการทีวีที่ให้สาระและความบันเทิงมากขึ้น อยากให้มีการนำเสนองานของรัฐบาลทุกๆ ก้าว อยากให้มีข่าวการเมืองมากขึ้น เพิ่มรายการช่องเพศศึกษา เพื่อให้วัยรุ่นไทยมีเช็ทกัน ได้ถูกวิธี ให้เพิ่มรายการเกี่ยวกับเทคโนโลยี ความเปลี่ยนแปลงต่างๆ ของประเทศอื่นมาให้มากๆ อยากให้มีรายการตลกในช่วงเย็นๆ เพราะทำงานมาทั้งวัน พอกลับถึงบ้านมาดูรายการตลก อยากให้มีรายการที่ให้ความรู้สำหรับเด็กมาออกอากาศ อยากให้มีรายการอ่าน พุคภาษาอังกฤษ ให้มีเวลาการฉายมากขึ้นกว่าเดิม อยากให้เพิ่มเวลาและสาระดีๆ ในรายการข่าวให้มากขึ้นอยากให้สื่อนำเสนอสถานที่ท่องเที่ยวในประเทศไทยเยอะๆ และให้มีรายการท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้นกว่าเดิม ดังตัวอย่างบทสัมภาษณ์ เช่น

“อยากให้มียุทธศาสตร์สาระคดีเยอะๆ มีรายการทีวีที่ให้สาระและความบันเทิงมากขึ้น”

“เพิ่มรายการช่องเพศศึกษา เพื่อให้วัยรุ่นไทยมีเช็ทกัน ได้ถูกวิธี ”

“ให้เพิ่มรายการเกี่ยวกับเทคโนโลยี ความเปลี่ยนแปลงต่างๆ ของประเทศอื่นมาให้มากๆ”

“อยากให้มียุทธศาสตร์ที่ให้ความรู้สำหรับเด็กมาออกอากาศ”

“อยากให้มียุทธศาสตร์อ่าน พุคภาษาอังกฤษ ให้มีเวลาการฉายมากขึ้นกว่าเดิม”

“อยากให้สื่อนำเสนอสถานที่ท่องเที่ยวในประเทศไทยเยอะๆ และให้มีรายการท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้นกว่าเดิม”

“อยากให้มียุทธศาสตร์บันเทิงเยอะๆ ทั้งข่าวบันเทิง ละคร รายการเพลง หรืออื่นๆ ”

“อยากให้สื่อมีช่องรายการสารคดี แนะนำที่ท่องเที่ยวในประเทศไทยปัจจุบันสื่อเมืองไทยมีโฆษณาชวนเที่ยว”

“ให้มีรายการข่าวก็พามากขึ้น และข่าวพวกอาชญากรรมน้อยลง”

ประชาชนมีความเห็นในประเภทสื่อโทรทัศน์ในด้านการไม่ใช้ความรุนแรงว่า ในปัจจุบันนี้ละครในโทรทัศน์นำเสนอความรุนแรงออกมาเพิ่มมากขึ้น ละครชอบนำเสนอถึงความก้าวร้าวทำให้เป็นแบบอย่างที่ไม่ดี มีการใช้คำหยาบคายรุนแรงไม่เหมาะสม บางทีมีภาพที่ส่อไปในทางลามก ควรแก้ปัญหาคือการทะเลาะวิวาทรุนแรงเป็นตัวอย่างที่ไม่ดี ตบตีกัน เด็กอาจเอาเป็นแบบอย่าง ดังตัวอย่างบทสัมภาษณ์ เช่น

“ในปัจจุบันนี้ละครในโทรทัศน์นำเสนอความรุนแรงออกมาเพิ่มมากขึ้น”

“สื่อโทรทัศน์ ละครนำเสนอถึงความก้าวร้าวทำให้เป็นแบบอย่างที่ไม่ดี”

“ละครมีการใช้คำหยาบคายรุนแรงไม่เหมาะสม บางทีมีภาพที่ส่อไปในทางลามก”

“สื่อละครควรแก้ปัญหาคือการทะเลาะวิวาทรุนแรงเป็นตัวอย่างที่ไม่ดี”

“ละครหลังข่าว มีการแสดงท่าทางที่รุนแรงเด็กอาจเอาเป็นแบบอย่าง”

“ละครสมัยนี้มีแต่ภาพความรุนแรง ตบตีกัน จนทำให้เด็กๆทำตาม”

นอกจากนี้ประชาชนมีความเห็นในประเภทสื่อโทรทัศน์ในด้านการจัดเรตติ้งว่า การจัดเรตติ้งไม่สามารถควบคุมได้ทั่วถึง ควรจัดเรตติ้งทีวีแบบจริงจัง เพราะบางรายการก็ไม่เหมาะสมกับเด็กแต่ก็ยังเอามาฉายช่วงที่เด็กและเยาวชนดูกันเยอะต้องให้เหมาะสมแก่เยาวชนและทุกคนที่ดูสื่อว่าควรอยู่ในเรตใดและมีการบังคับใช้ บางสื่อโทรทัศน์นำเสนอเป็นการเสนอแบบคาดหวังเรตติ้ง โดยไม่ได้นึกถึงคุณค่าเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้รับสาร ดังตัวอย่างบทสัมภาษณ์ เช่น

“การจัดเรตติ้ง ไม่สามารถควบคุมได้ทั่วถึง”

“จัดเรตติ้ง ทีวี แบบจริงจัง เพราะบางรายการก็ไม่เหมาะสมกับเด็กแต่ก็ยังเอามาฉายช่วงที่เด็กและเยาวชนดูกันเยอะ”

“อยากให้สื่อจัดเรตติ้งให้เหมาะสมแก่เยาวชนและทุกคนที่ดูสื่อว่าควรอยู่ในเรตใดและมีการบังคับใช้”

“สื่อโทรทัศน์นำเสนอเป็นการเสนอแบบคาดหวังเรตติ้ง โดยไม่ได้นึกถึงคุณค่าเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้รับสาร”

2.2.1.2 *บุคลิกภาพในการผลิตสื่อโทรทัศน์* จากการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนที่มีความต้องการการเปลี่ยนแปลงในประเภทสื่อโทรทัศน์ ส่วนใหญ่จะให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับผู้ดำเนินรายการ นักร้อง นักแสดงเป็นหลัก โดยประชาชนมีความเห็นว่า ผู้ดำเนินรายการควรแต่งตัวให้เหมาะสม ไม่ใส่ชุดหวีหรือหวามากจนเกินไป อยากให้ ดารา นักแสดง หรือพิธีกร ปรับปรุงการใช้ภาษาไทย การออกเสียงให้ชัดเจน พฤติกรรมพิธีกรบางรายการ พูดจาหยาบคายนกลางรายการ เด็กๆ อาจจะทำการเลียนแบบได้ ดังตัวอย่างบทสัมภาษณ์ เช่น

“ผู้ดำเนินรายการควรแต่งตัวให้เหมาะสม ไม่ใส่ชุดหวีหรือหวามากจนเกินไป”

“อยากให้ ดารา นักแสดง หรือพิธีกร ปรับปรุงการใช้ภาษาไทย การออกเสียงให้ชัดเจน”

“พฤติกรรมพิธีกรบางรายการ พูดจาหยาบคายนกลางรายการ”

“พิธีกรมีการใช้คำไม่สุภาพ จึงทำให้สื่อดูต่ำไปมาก เด็กๆ อาจจะทำการเลียนแบบ”

“พิธีกรควรปรับปรุงการใช้ภาษา(พูดให้ชัด) การแต่งกายไม่ควรให้ล่อแหลม”

“อยากให้เปลี่ยนแปลงอย่างแรกคือการใช้ภาษาไทย เพราะเห็นนักข่าวอ่านข่าวย่อลงเรื่อยๆ”

2.2.1.3 *กลไกการตรวจสอบตนเองจากสื่อโทรทัศน์* จากการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับความคาดหวังในการปฏิรูปสื่อว่าประชาชนในฐานะผู้รับสารมีความคาดหวังให้สื่อเปลี่ยนแปลงอะไร และอย่างไร พบว่า ประชาชนนั้นไม่มีความต้องการการเปลี่ยนแปลงในเรื่องของกลไกการตรวจสอบตนเองจากสื่อโทรทัศน์นี้เลย

2.2.1.4 *กลไกการตรวจสอบภาคประชาชนในสื่อโทรทัศน์* จากการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับความคาดหวังในการปฏิรูปสื่อว่าประชาชนในฐานะผู้รับสารมีความคาดหวังให้สื่อเปลี่ยนแปลงอะไร และอย่างไร พบว่า ประชาชนนั้นไม่มีความต้องการการเปลี่ยนแปลงในเรื่องของกลไกการตรวจสอบภาคประชาชนในสื่อโทรทัศน์นี้เลย

2.2.1.5 *กฎหมายที่เกี่ยวข้องในสื่อโทรทัศน์* จากการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับความคาดหวังในการปฏิรูปสื่อว่าประชาชนในฐานะผู้รับสารมีความคาดหวังให้สื่อเปลี่ยนแปลงอะไร และอย่างไร พบว่า ประชาชนนั้นไม่มีความต้องการการเปลี่ยนแปลงในเรื่องของกฎหมายที่เกี่ยวข้องในสื่อโทรทัศน์นี้เลย

2.2.2 สื่อโฆษณา

2.2.2.1 ภาพรวมหรือเนื้อหาของสื่อโฆษณา จากการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนที่มีความต้องการการเปลี่ยนแปลงในเนื้อหาประเภทสื่อโฆษณาได้แบ่งออกเป็น 3 ด้านด้วยกันคือ ด้านช่วงเวลาโฆษณาที่นานเกินไป ด้านโฆษณาเกินจริง และด้านโฆษณาแฝง

ประชาชนมีความเห็นในประเภทสื่อโฆษณาในด้านการโฆษณาที่นานเกินไปว่า สื่อโฆษณาค้นเวลาที่มีการโฆษณาใช้เวลานาน ควรลดโฆษณาลงให้น้อยลงและมีเนื้อหาที่มากกว่า เพราะอาจทำให้ผู้รับชมเกิดอาการเบื่อได้ ดังตัวอย่างบทสัมภาษณ์ เช่น

“สื่อโฆษณาค้นเวลาที่มีการโฆษณาใช้เวลานานมาก”

“ควรลดโฆษณาในช่วงข่าวภาคค่ำให้น้อยลงกว่านี้”

“อยากให้มีโฆษณาน้อยลงและมีเนื้อหามากกว่านี้”

“อยากให้ลดจำนวนสื่อโฆษณาระหว่างละครภาคค่ำลงบ้าง”

“สื่อมีโฆษณาค้นรายการโทรทัศน์ต่อหนึ่งรายการมากเกินไป”

“อยากให้สื่อในช่วงละครภาคค่ำมีโฆษณาน้อยลง เพราะมันทำให้น่าเบื่อในการรับชม”

ประชาชนมีความเห็นในประเภทสื่อโฆษณาในด้านการโฆษณาที่เกินจริงว่า งานโฆษณาสมัยนี้ชวนเชื่อมากเกินไป โฆษณาเครื่องสำอางหลายๆ ตัวที่โฆษณาเกินจริง ในปัจจุบันโฆษณาได้มีการกล่าวอ้างสรรพคุณที่เกินจริงเยอะมาก เป็นการเอาเปรียบผู้บริโภค แคมโฆษณาบางตัว เป็นโฆษณาที่เกินจริง ทำให้คนดูเชื่อ แต่จริงๆ ไม่ได้เป็นแบบในโฆษณา และบางภาพประกอบบางภาพทำให้เข้าใจผิด ดังตัวอย่างบทสัมภาษณ์ เช่น

“สื่อโฆษณาเกินจริง”

“งานโฆษณาสมัยนี้ชวนเชื่อมากเกินไป”

“สื่อการโฆษณา เพราะมีโฆษณาเครื่องสำอางหลายๆ ตัวที่โฆษณาเกินจริง”

“โฆษณาในปัจจุบันได้มีการกล่าวอ้างสรรพคุณที่เกินจริง”

“โฆษณาสมัยนี้มักจะกล่าวเกินจริง เป็นการเอาเปรียบผู้บริโภค”

“โฆษณาบางตัว เป็นโฆษณาที่เกินจริง ทำให้คนดูเชื่อ แต่จริงๆ ไม่ได้เป็นแบบในโฆษณา”

“โฆษณาเกินจริง ภาพประกอบบางภาพทำให้เข้าใจผิด”

นอกจากนี้ประชาชนมีความเห็นในประเภทสื่อโฆษณาในด้านโฆษณาแฝงว่า บางทีการโฆษณานั้น ทำหน้าที่ขายสินค้ามากเกินไป ส่วนสื่อเดี่ยวนี้อาจให้ความสำคัญทางด้านการตลาดมากเกินไป โดยเฉพาะโฆษณาแฝงในโซเชียลมีเดียเหมือนเป็นการเอาเปรียบผู้บริโภค ดังตัวอย่างบทสัมภาษณ์ เช่น

“ผมคิดว่าบางทีการโฆษณานั้น ทำหน้าที่ขายสินค้ามากเกินไป”

“สื่อเดี่ยวนี้อาจให้ความสำคัญทางด้านการตลาดมากเกินไป”

“โฆษณาแฝงเยอะเกินไปในโซเชียลมีเดีย เหมือนเป็นการเอาเปรียบผู้บริโภค”

“สื่อโฆษณเดี่ยวนี้อาจรู้สึกว่า จะแฝงเข้ามาอยู่ตามละครเยอะมาก”

“สื่อโฆษณเดี่ยวนี้อาจแฝงตามละครเยอะมาก บางทีดูแล้วหงุดหงิดโฆษณา”

2.2.2.2 บุคลากรในการผลิตสื่อโฆษณา จากการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนที่มีความต้องการการเปลี่ยนแปลงในบุคลากรประเภทสื่อโฆษณา ส่วนใหญ่จะกล่าวถึงนักสร้างสรรค์ผลงาน โดยประชาชนมีความเห็นว่า ในปัจจุบันนักโฆษณานั้นยังสร้างสรรค์ไม่เต็มที่ สื่อโฆษณายกให้มีนักสร้างสรรค์เพิ่มมากขึ้น โฆษณายังติดกรอบเดิมๆ ตัวอย่างบทสัมภาษณ์ เช่น

“สื่อโฆษณายกให้มี นักสร้างสรรค์เพิ่มมากขึ้น”

“แนะนำให้ ปรับปรุงสื่อโฆษณาไทย ในปัจจุบันนักโฆษณายังสร้างสรรค์ไม่เต็มที่”

“การโฆษณาที่ผ่านเสียดังนี้ไม่ค่อยมีความน่าสนใจและก็เข้าใจยาก คำพูดก็ยังไม่คม”

“โฆษณาของไทยยังติดกรอบเดิมๆอยู่ นักโฆษณามันเลยสร้างสรรค์ได้ไม่เต็มที่”

2.2.2.3 กลไกการตรวจสอบตนเองจากสื่อโฆษณา จากการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับความคาดหวังในการปฏิรูปสื่อว่าประชาชนในฐานะผู้รับสารมีความคาดหวังให้สื่อเปลี่ยนแปลงอะไร และอย่างไร พบว่า ประชาชนนั้นไม่มีความต้องการการเปลี่ยนแปลงในเรื่องของกลไกการตรวจสอบตนเองจากสื่อโฆษณานี้เลย

2.2.2.4 กลไกการตรวจสอบภาคประชาชนในสื่อโฆษณา จากการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับความคาดหวังในการปฏิรูปสื่อว่าประชาชนในฐานะผู้รับสารมีความคาดหวังให้สื่อเปลี่ยนแปลงอะไร และอย่างไร พบว่า ประชาชนนั้นไม่มีความต้องการการเปลี่ยนแปลงในเรื่องของกลไกการตรวจสอบภาคประชาชนในสื่อโฆษณานี้เลย

2.2.2.5 กฎหมายที่เกี่ยวข้องในสื่อโฆษณา จากการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนที่มีความต้องการการเปลี่ยนแปลงกฎหมายที่เกี่ยวข้องในสื่อโฆษณามีเพียง 3 ข้อความ ได้แก่

“โฆษณาสมัยนี้ มีความน่าเชื่อถือได้น้อย หลอกขายสินค้า ควรมีกฎหมายลงโทษ”

“โฆษณาสมัยนี้มักจะกล่าวเกินจริง เป็นการเอาเปรียบผู้บริโภค สคบ.ควรตักเตือน”

“สื่อโฆษณาโหลดครง โทนนโหลดคลิปที่มีภาพโป้อาจเกิดผลกระทบต่อเด็ก ควรมีมาตรการลงโทษที่เด็ดขาด”

2.2.3 สื่อวิทยุกระจายเสียง

2.2.3.1 ภาพรวมหรือเนื้อหาของสื่อวิทยุกระจายเสียง จากการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนที่มีความต้องการการเปลี่ยนแปลงในเนื้อหาประเภทสื่อวิทยุกระจายเสียง ประชาชนมีความเห็นว่า อยากจะให้ปรับปรุงสื่อวิทยุ เพราะมันน่าเบื่อ ดีเจพูดเยอะ โฆษณาก็เยอะเช่นกัน อยากให้มีการเปิดเพลงให้ทันสมัยไม่มีขอบเขต ชอบเปิดเพลงซ้ำๆ วนอยู่เหมือนเดิม สื่อวิทยุเป็นรายการสดควรที่จะคิดก่อนที่จะถ่ายทอดออกไปและควรพัฒนาสื่อวิทยุให้มากกว่านี้ ตัวอย่างบทสัมภาษณ์ เช่น

“อยากจะให้ปรับปรุงสื่อวิทยุ เพราะมันน่าเบื่อ เป็นคลื่นฟังเพลงแต่ต้องมานั่งฟังคนพูดหรือ โฆษณานานๆ”

“ให้ปรับปรุงสื่อวิทยุ เพื่อให้มีการเปิดเพลงให้ทันสมัยไม่มีขอบเขต”

“ปรับปรุงสื่อวิทยุ ให้เปิดเพลงลูกทุ่งมากๆ ฟังเพลงสมัยนี้น่าเบื่อ”

“วิทยุมันการสื่อสารมันรับรู้ได้น้อย มองไม่เห็นภาพอยากปรับปรุงให้มันดีกว่านี้อาจจะออกอากาศให้มันถี่ขึ้น”

“ชอบเปิดเพลงซ้ำๆวนอยู่เหมือนเดิมสำหรับคนที่ฟังวิทยุทั้งคืน”

“ปรับปรุงสื่อวิทยุ คลื่นลูกทุ่งมีน้อย อยากให้เพิ่มอีก ยิ่งเพลงเก่าๆยิ่งดี”

“พวกรายการเพลง ขอให้เปิดเพลงให้มากขึ้นอีก”

“สื่อวิทยุ เพราะว่ามันเป็นรายการสด ควรที่จะคิดก่อนที่จะถ่ายทอดออกไป”

“ควรพัฒนาสื่อวิทยุให้มากกว่านี้”

2.2.3.2 บุคลากรในการผลิตสื่อวิทยุกระจายเสียง จากการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนที่มีความต้องการการเปลี่ยนแปลงในบุคลากรประเภทสื่อวิทยุกระจายเสียง ส่วนใหญ่จะกล่าวถึงนักจัดรายการวิทยุในการการดำเนินรายการและสำเนียงภาษาที่ใช้ ตัวอย่างบทสัมภาษณ์ เช่น

“DJ พูดภาษาไทยไม่ชัด สื่อสารไม่รู้เรื่อง”

“การจัดรายการของ DJ บางคนพูดจาไม่รู้เรื่อง ใช้ภาษาผิดๆ”

“สื่อวิทยุ มั่นนำเบื่อกมากเกินไป บางที DJ ชอบเอาเรื่องคน โน้นนี่มานินทา”

“สื่อวิทยุดีใจใช้คำหยาบบ้างพูดไม่ถูกกาลเทศะ”

“เวลาที่ฟังวิทยุ บางครั้ง ดีใจใช้ศัพท์วัยรุ่นมากเกินไป ทำให้ภาษาไทยวิบัติ”

2.2.3.3 กลไกการตรวจสอบตนเองจากสื่อวิทยุกระจายเสียง จากการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับความคาดหวังในการปฏิรูปสื่อว่าประชาชนในฐานะผู้รับสารมีความคาดหวังให้สื่อเปลี่ยนแปลงอะไร และอย่างไร พบว่า ประชาชนนั้นไม่มีความต้องการการเปลี่ยนแปลงในเรื่องของกลไกการตรวจสอบตนเองจากสื่อวิทยุกระจายเสียงนี้เลย

2.2.3.4 กลไกการตรวจสอบภาคประชาชนในสื่อวิทยุกระจายเสียง จากการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับความคาดหวังในการปฏิรูปสื่อว่าประชาชนในฐานะผู้รับสารมีความคาดหวังให้สื่อเปลี่ยนแปลงอะไร และอย่างไร พบว่า ประชาชนนั้นไม่มีความต้องการการเปลี่ยนแปลงในเรื่องของกลไกการตรวจสอบภาคประชาชนในสื่อวิทยุกระจายเสียงนี้เลย

2.2.3.5 กฎหมายที่เกี่ยวข้องในสื่อวิทยุกระจายเสียง จากการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับความคาดหวังในการปฏิรูปสื่อว่าประชาชนในฐานะผู้รับสารมีความคาดหวังให้สื่อเปลี่ยนแปลงอะไร และอย่างไร พบว่า ประชาชนนั้นไม่มีความต้องการการเปลี่ยนแปลงในเรื่องของกฎหมายที่เกี่ยวข้องในสื่อวิทยุกระจายเสียงนี้เลย

2.2.4 นิตยสาร

2.2.4.1 ภาพรวมหรือเนื้อหาของสื่อ นิตยสาร จากการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนที่มีความต้องการการเปลี่ยนแปลงในเนื้อหาประเภทสื่อ นิตยสาร ได้แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ ภาพและบทความ

ประชาชนมีความเห็นในประเภทสื่อนิตยสารในด้านการดูแลภาพที่ไม่เหมาะสมว่า สื่อ นิตยสารดารามีภาพขัดต่อศีลธรรมมากเกินไป ภาพในนิตยสารมักจะมีนิตยสารถ่ายแฟชั่นหวือหวา มากขึ้นแล้วมักจะวางโชว์หน้าร้าน นิตยสารบางเล่มใช้หน้าปกไม่เหมาะสม บางเล่มใช้ภาพเปลือยขึ้น ปก นิตยสารบางเล่มไร้สาระภาพไม่เหมาะสม เด็กมาเห็นรูปต่างๆ แล้วเด็กสามารถหยิบจับได้ทำให้ เด็กอาจเกิดการจดจำ ตัวอย่างบทสัมภาษณ์ เช่น

“สื่อ นิตยสารดารามีภาพขัดต่อศีลธรรมมากเกินไป”

“นิตยสารมักจะมีนิตยสารถ่ายแฟชั่นหวือหวามากขึ้น แล้วมักจะวางโชว์หน้าร้าน”

“นิตยสารบางเล่มใช้หน้าปกไม่เหมาะสม บางเล่มใช้ภาพเปลือย ขึ้นปก”

“ปรับปรุงสื่อ นิตยสารพวกหนังสือ *Gossip FHM* เพราะมัน ไร้สาระภาพไม่เหมาะสม”

“หนังสือ นิตยสารพวกภาพโป๊เยอะมาก และใช้ข้อความล่อไปในทางลอบขึ้นปก นิตยสาร”

“พวกนิตยสาร *gossip* ข่าวดัง เด็กมาเห็นรูปต่างๆแล้วดูไม่ดี แล้วเด็กสามารถ หยิบได้ทำให้เด็กอาจได้เห็นได้จำ”

ประชาชนมีความเห็นในประเภทสื่อ นิตยสารในด้านบทความว่า อยากให้นิตยสารมี การนำเสนอ เนื้อหา อย่างมีสาระเพิ่มขึ้น เนื่องจากนิตยสารมีเนื้อหาที่เข้าถึงยาก จึงทำให้เข้าถึง กลุ่มเป้าหมายได้ยากเนื่องจากเนื้อหาที่กระจัดกระจาย ตัวอย่างบทสัมภาษณ์ เช่น

“ปรับปรุง สื่อ นิตยสาร อยากให้มีการนำเสนอ เนื้อหา อย่างมีสาระ เพิ่มขึ้น”

“นิตยสาร เนื้อหาเข้าถึงยาก”

“สื่อ นิตยสาร เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้ยากเนื่องจากเนื้อหาที่กระจัดกระจาย”

2.2.4.2 บุคลากรในการผลิตสื่อ นิตยสาร จากการสำรวจความคิดเห็นของประชาชน เกี่ยวกับความคาดหวังในการปฏิรูปสื่อว่าประชาชนในฐานะผู้รับสารมีความคาดหวังให้สื่อ เปลี่ยนแปลงอะไร และอย่างไร พบว่า ประชาชนนั้นไม่มีความต้องการการเปลี่ยนแปลงในเรื่องของ บุคลากรในการผลิตสื่อ นิตยสารนี้เลย

2.2.4.3 กลไกการตรวจสอบตนเองจากสื่อ นิตยสาร จากการสำรวจความคิดเห็นของ ประชาชนเกี่ยวกับความคาดหวังในการปฏิรูปสื่อว่าประชาชนในฐานะผู้รับสารมีความคาดหวังให้

สื่อเปลี่ยนแปลงอะไร และอย่างไร พบว่า ประชาชนนั้นไม่มีความต้องการการเปลี่ยนแปลงในเรื่องของกลไกการตรวจสอบกันเองจากสื่อมวลชนนี้เลย

2.2.4.4 กลไกการตรวจสอบภาคประชาชนในสื่อมวลชน จากการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับความคาดหวังในการปฏิรูปสื่อว่าประชาชนในฐานะผู้รับสารมีความคาดหวังให้สื่อเปลี่ยนแปลงอะไร และอย่างไร พบว่า ประชาชนนั้นไม่มีความต้องการการเปลี่ยนแปลงในเรื่องของกลไกการตรวจสอบภาคประชาชนในสื่อมวลชนนี้เลย

2.2.4.5 กฎหมายที่เกี่ยวข้องในสื่อมวลชน จากการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับความคาดหวังในการปฏิรูปสื่อว่าประชาชนในฐานะผู้รับสารมีความคาดหวังให้สื่อเปลี่ยนแปลงอะไร และอย่างไร พบว่า ประชาชนนั้นไม่มีความต้องการการเปลี่ยนแปลงในเรื่องของกฎหมายที่เกี่ยวข้องในสื่อมวลชนนี้เลย

2.2.5 สื่ออินเทอร์เน็ต

2.2.5.1 ภาพรวมหรือเนื้อหาของสื่ออินเทอร์เน็ต จากการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนที่มีความต้องการการเปลี่ยนแปลงในเนื้อหาประเภทสื่ออินเทอร์เน็ต ประชาชนมีความเห็นว่า สื่อในอินเทอร์เน็ตจะมีสื่อล่อแหลมเยอะมาก สื่ออินเทอร์เน็ตมีเว็บไซต์ที่ไม่ดีหรือมีทางลัดไปทางที่ไม่ดี เว็บไซต์มีความไม่เหมาะสม รูปโป๊เยอะไป ตาลาย บางเว็บไม่เหมาะสม และสมัยนี้การโพสต์ข้อความในเว็บบอร์ดรุนแรงขึ้น มีการใช้ถ้อยคำที่ไม่สุภาพ ก่อให้เกิดการเลียนแบบเกิดขึ้นเพราะเด็กวัยรุ่นได้เล่นอินเทอร์เน็ตเยอะขึ้น ตัวอย่างบทสัมภาษณ์ เช่น

“อยากให้ปรับปรุงสื่อที่ล่อแหลม เช่น สื่อใน INTERNET จะมีสื่อล่อแหลมเยอะมาก”

“สื่ออินเทอร์เน็ตมีเว็บไซต์ที่ไม่ดีหรือมีทางลัดไปทางที่ไม่ดีก่อให้เกิดการเลียนแบบเกิดขึ้น”

“สื่อ Internet เพราะ เดี่ยว นี้ เด็กวัยรุ่น ได้ เล่น internet เยอะ website มีความไม่เหมาะสม”

“สื่อ อินเทอร์เน็ต รูปโป๊เยอะไป ตาลาย บางเว็บไม่เหมาะสม ตรวจสอบด้วย”

“สมัยนี้การโพสต์ข้อความในเว็บบอร์ดรุนแรงขึ้น มีการใช้ถ้อยคำที่ไม่สุภาพ และสื่อลามกอนาจารก็มีเยอะ”

2.2.5.2 *บุคลากรในการผลิตสื่ออินเทอร์เน็ต* จากการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับความคาดหวังในการปฏิรูปสื่อว่าประชาชนในฐานะผู้รับสารมีความคาดหวังให้สื่อเปลี่ยนแปลงอะไร และอย่างไร พบว่า ประชาชนนั้นไม่มีความต้องการการเปลี่ยนแปลงในเรื่องของบุคลากรในการผลิตสื่ออินเทอร์เน็ตนี้เลย

2.2.5.3 *กลไกการตรวจสอบตนเองจากสื่ออินเทอร์เน็ต* จากการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับความคาดหวังในการปฏิรูปสื่อว่าประชาชนในฐานะผู้รับสารมีความคาดหวังให้สื่อเปลี่ยนแปลงอะไร และอย่างไร พบว่า ประชาชนนั้นไม่มีความต้องการการเปลี่ยนแปลงในเรื่องของกลไกการตรวจสอบตนเองจากสื่ออินเทอร์เน็ตนี้เลย

2.2.5.4 *กลไกการตรวจสอบภาคประชาชนในสื่ออินเทอร์เน็ต* จากการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับความคาดหวังในการปฏิรูปสื่อว่าประชาชนในฐานะผู้รับสารมีความคาดหวังให้สื่อเปลี่ยนแปลงอะไร และอย่างไร พบว่า ประชาชนนั้นไม่มีความต้องการการเปลี่ยนแปลงในเรื่องของกลไกการตรวจสอบภาคประชาชนในสื่ออินเทอร์เน็ตนี้เลย

2.2.5.5 *กฎหมายที่เกี่ยวข้องในสื่ออินเทอร์เน็ต* จากการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนพบว่าประชาชนมีความต้องการการเปลี่ยนแปลงในประเภทสื่ออินเทอร์เน็ตในด้านการควบคุม ประชาชนมีความเห็นว่า อินเทอร์เน็ตไม่มีองค์กรกลางที่จะสามารถควบคุมเนื้อหาของสื่อที่ออกมาทางนี้ได้ทั้งหมด สื่อประเภทดังกล่าวยังขาดการควบคุมที่หนักแน่น เป็นสื่อที่ป้องกันยากมากต้องควบคุมเป็นอย่างดี สื่ออินเทอร์เน็ตควรจัดว่าเว็บไหนไม่เหมาะสมเว็บไหนไม่เหมาะสม และสื่ออินเทอร์เน็ตเป็นสื่อที่เปิดกว้างซึ่งควบคุมยาก ตัวอย่างบทสัมภาษณ์ เช่น

“อินเทอร์เน็ตมันไม่มีองค์กรกลางที่จะสามารถควบคุมเนื้อหาของสื่อที่ออกมาทางนี้ได้ทั้งหมด”

“สื่ออินเทอร์เน็ต เนื่องจากสื่อประเภทดังกล่าวยังขาดการควบคุมที่หนักแน่น”

“อินเทอร์เน็ต เพราะเป็นสื่อที่ป้องกันยากมากต้องควบคุมเป็นอย่างดี”

“สื่ออินเทอร์เน็ต ควรจัดว่าเว็บไหนไม่เหมาะสมเว็บไหนไม่เหมาะสม”

“สื่ออินเทอร์เน็ต เพราะว่าอยากให้มีมาตรฐานในการเอาข้อมูลที่เป็นประโยชน์จริงๆในการที่จะเข้าไปดู”

“สื่ออินเทอร์เน็ตเพราะว่าเป็นสื่อที่เปิดกว้าง World Wide Web ซึ่งสื่อพวกนี้จะควบคุมยาก”

ตารางที่ 1 : สรุปความคิดเห็นของประชาชนที่เกี่ยวข้องกับข่าวที่นำเสนอผ่านสื่อ

คพส.	สื่อที่นำเสนอเนื้อหาที่เป็นข่าว (News Media)
ภาพรวมของสื่อ	<p><u>ความถูกต้อง</u> สื่อเสนอสิ่งที่ถูกต้องและเป็นจริงตามเหตุการณ์ โดยไม่มีการบิดเบือน โดยประชาชนมีความเห็นว่าความถูกต้องของข่าว ถูกต้องเป็นจริง จะต้องมีการนำเสนอข่าวสารที่ถูกต้องและตรงกับความเป็นจริงให้มากที่สุด มีแหล่งที่มาเป็นความจริงไม่กล่าวเลื่อนลอย</p> <p><u>ความเป็นกลาง</u> สื่อควรมีความเป็นกลาง ไม่ทำให้สังคมแตกแยก ในการเสนอข่าวการเมืองสื่อไม่ควรนำเสนอข่าวให้เกิดความแตกแยก โดยเสนอข่าวที่มีความเป็นกลางมากที่สุด หลีกเลี่ยงต่อการนำเสนอข่าวที่ใช้ถ้อยคำขู่ขู่ นำเสนอข่าวที่เกิดการสร้างสรรค์ ไม่ทำให้แตกแยกในสังคม</p> <p><u>เป็นประโยชน์</u> สื่อต้องมีเนื้อหาข่าวที่มีประโยชน์ในด้านของความคิดสร้างสรรค์ เนื้อหาของข่าวมีความน่าสนใจ และควรคำนึงถึงความเหมาะสมในด้านเนื้อหาที่นำเสนอ และเสนอข่าวที่มีความสร้างสรรค์</p> <p><u>การไม่ละเมิดสิทธิ</u> สื่อจะต้องไม่ก้าวล่วงสิทธิ เสรีภาพ ของประชาชนมากเกินไป เคารพสิทธิส่วนบุคคลให้มากกว่า ในปัจจุบัน ไม่ยุ่งเรื่องส่วนตัวของคนอื่น อีกทั้งไม่ก้าวล่วงสิทธิส่วนบุคคลมากเกินไป โดยเฉพาะสื่อสิ่งพิมพ์ควรปรับปรุงด้านการละเมิดสิทธิ</p> <p><u>ความหลากหลาย</u> สื่อต้องมีความหลากหลายในการนำเสนอ เสนอมุมมองข่าวสารที่หลากหลาย มีในการนำเสนอข่าว เพื่อให้สามารถวิเคราะห์ประเด็นได้ โดยเฉพาะข่าวในสื่อสิ่งพิมพ์</p> <p><u>การใช้ภาษา</u> สื่อจะต้องร่วมรับผิดชอบกับสังคมให้มากกว่านี้ในกรณีที่ใช้ภาษาที่ผิดพลาด ภาษาที่รุนแรง และภาษาที่กำกวม โดยเฉพาะหนังสือพิมพ์ควรตรวจทานภาษาให้ถูกต้องก่อนนำเสนอสู่สาธารณชน</p>
บุคลากรในการผลิตสื่อ	<p>การนำเสนอข่าว ควรใช้วิจารณญาณในการนำเสนอข่าว ควรคำนึงถึงประโยชน์ของสังคมและประชาชนเป็นสิ่งสำคัญ ไม่ควรเขียนข่าวโดยใช้ทัศนคติความคิดของตัวเอง สื่อจะต้องมีจรรยาบรรณมีความเที่ยงตรงให้ข่าวที่ถูกต้องแก่ประชาชน มีความรับผิดชอบต่อสังคม สื่อมวลชนจะต้องมีจิตที่ยึดมั่นในคุณธรรมจรรยาบรรณในการเขียนข่าว ไม่นำเสนอข่าวที่ไม่ถูกต้องจนทำให้ผู้อื่นเสียหาย มีการคัดกรอง และวิเคราะห์ข้อมูล</p>
กลไกการตรวจสอบกันเองโดยสื่อ	<p>รัฐบาลต้องไม่มีอำนาจกำกับสื่อทุกชนิด สื่อต้องมีผู้ผลิตที่รับผิดชอบต่อประชาชน สื่อควรปฏิรูปตัวเองโดยไม่ต้องพึ่งรัฐ ควรได้รับอิสระในการนำเสนอให้มากกว่า ปัจจุบัน โดยมีการจัดตั้งคณะกรรมการสื่อมวลชน เพื่อดูแลควบคุมความเป็นกลาง จรรยาบรรณของสื่อมวลชน ความน่าเชื่อถือของเนื้อหา อิสระของสื่อ ที่ไม่จำเป็นต้องขึ้นต่อรัฐบาล สื่อยังไม่อิสระพอ อีกทั้งยังต้องขึ้นกับฝ่ายที่มีอำนาจ และกลุ่มผู้หวังผลประโยชน์ต่างๆ</p>
กลไกการตรวจสอบภาคประชาชน	<p>ประชาชนไม่มีการกล่าวถึง</p>
กฎหมายที่เกี่ยวข้อง	<p>ควรแก้ไขระเบียบของสื่อให้มีมาตรฐานในระดับสากล เป็นอิสระ โดยที่ไม่มีการแทรกแซงจากรัฐ และเอกชน ให้มีความเป็นกลาง เสนอข่าวให้ตรงกับความเป็นจริง อยากให้มีกฎหมายเพื่อควบคุมสื่อมวลชน มีการนำเสนอข่าวให้คนทุกคนเข้าใจ มีกฎระเบียบ และความเป็นจริงที่มีกฎหมายดูแล</p>

ตารางที่ 2 : สรุปผลความคิดเห็นของประชาชนที่เกี่ยวกับสื่อที่นำเสนอเนื้อหาที่ไม่ใช่ข่าว

คพส. ไม่ใช่ข่าว	สื่อโทรทัศน์	สื่อโฆษณา	สื่อวิทยุ	สื่อนิตยสาร	สื่ออินเทอร์เน็ต
ภาพรวมของสื่อ	ช่วงเวลารอออกอากาศ ควรมีการลำดับรายการให้ เหมาะสม ละครจะต้องไม่มีฉากการใช้ความรุนแรง และมีการจัดอันดับเรตติ้งอย่างจริงจังและเหมาะสม	โฆษณา คำนวณเวลาที่มีการโฆษณาใช้เวลานานเกินไป โฆษณาเกินจริง มีการชวนเชื่อ เยอะขึ้น และโฆษณาแฝง ซึ่ง ทำหน้าที่ขายสินค้ามากเกินไปโดยเฉพาะละครซิทคอม	ดีเจพูดเยอะเกินความจำเป็น ควรเปิดเพลงให้ หักทันยุคสมัย รายการเพลง ชอบเปิดเพลงซ้ำ สื่อวิทยุเป็นรายการสดควร ไตร่ตรองก่อนที่จะถ่ายทอด สาร ออกไป และควรพัฒนาสื่อวิทยุให้มากกว่านี้	สื่อนิตยสารดาราที่มีภาพที่ไม่เหมาะสม ภาพชัดต่อศีลธรรมมากเกินไป และ ในด้านบทความอยากให้นิตยสารมีการนำเสนอ เนื้อหา อย่างมีสาระเพิ่มขึ้น เนื่องจากนิตยสารมีเนื้อหาที่เข้าถึงยาก	สื่ออินเทอร์เน็ตล่อแหลม เว็บไซต์มีความไม่เหมาะสม อีกทั้ง การโพสต์ข้อความในเว็บบอร์ดที่มีความรุนแรงมากขึ้น มีการใช้ถ้อยคำที่ไม่สุภาพ ก่อให้เกิดการเลียนแบบ
บุคลากรในการผลิตสื่อ	ผู้ดำเนินรายการควรแต่งตัวให้เหมาะสม ดารา นักแสดงหรือพิธีกร ปรับปรุงการใช้ ภาษาไทย การออกเสียงให้ชัดเจน	ปัจจุบันนักโฆษณานั้นยังสร้างสรรค์ไม่เต็มที่ สื่อ โฆษณาอยากให้มีนักสร้างสรรค์เพิ่มมากขึ้น โฆษณายังติดกรอบเดิมๆ	ส่วนใหญ่จะกล่าวถึงนักจัดรายการวิทยุในการดำเนินรายการและสำเนียงภาษาที่ใช้	ประชาชนไม่มีการกล่าวถึง	ประชาชนไม่มีการกล่าวถึง
กลไกการตรวจสอบตนเองโดยสื่อ	ประชาชนไม่มีการกล่าวถึง	ประชาชนไม่มีการกล่าวถึง	ประชาชนไม่มีการกล่าวถึง	ประชาชนไม่มีการกล่าวถึง	ประชาชนไม่มีการกล่าวถึง
กลไกการตรวจสอบภาคประชาชน	ประชาชนไม่มีการกล่าวถึง	ประชาชนไม่มีการกล่าวถึง	ประชาชนไม่มีการกล่าวถึง	ประชาชนไม่มีการกล่าวถึง	ประชาชนไม่มีการกล่าวถึง
กฎหมายที่เกี่ยวข้อง	ประชาชนไม่มีการกล่าวถึง	สื่อโฆษณา สมัยนี้มีความน่าเชื่อถือ น้อย หลอกขายสินค้า ควรมีกฎหมายลงโทษ สคบ.ควรคัดเตือน และมีมาตรการลงโทษที่เด็ดขาด	ประชาชนไม่มีการกล่าวถึง	ประชาชนไม่มีการกล่าวถึง	ขาดการควบคุมที่หนักแน่น เป็นสื่อที่ป้องกันยาก สื่ออินเทอร์เน็ตควร มีการ จัดระดับความเหมาะสมของเว็บไซต์

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “ความคาดหวังของประชาชนในการปฏิรูปสื่อ” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับความคาดหวังในการปฏิรูปสื่อ และเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับความคาดหวังในการปฏิรูปสื่อ วิจัยเชิงสำรวจเพื่อศึกษาความคาดหวังของประชาชนในการปฏิรูปสื่อโดยอาศัยกรอบแนวคิดเกี่ยวกับการปฏิรูปสื่อที่ได้จากการศึกษาจากคณะกรรมการพัฒนาส่งเสริมสิทธิเสรีภาพและความรับผิดชอบสื่อมวลชน หรือ คพส. เป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์ข้อมูล ด้วยคำถามหนึ่งคำถาม (One-Question Survey) สรุปและอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

ความคาดหวังของในการปฏิรูปสื่อของประชาชนภายใต้กรอบของคณะกรรมการพัฒนาส่งเสริมสิทธิเสรีภาพและความรับผิดชอบสื่อมวลชน “คพส.” โดยมีวัตถุประสงค์หลักๆ ในการทำแผนงานการปฏิรูปสื่อมวลชนภาครัฐ และการพัฒนาสื่อมวลชนของเอกชนขึ้น โดยจากการมองภาพรวมของสื่อ บุคลากรในการผลิตสื่อ กลไกการตรวจสอบตนเองโดยสื่อ กลไกการตรวจสอบภาคประชาชน และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

สื่อที่นำเสนอเนื้อหาที่เป็นข่าว (News Media)

การจัดกลุ่มจำแนกประเภทที่นำเสนอเนื้อหาที่เป็นข่าวออกมาให้เป็นด้านแต่ละด้าน โดยอาศัยกรอบแนวคิดเกี่ยวกับการปฏิรูปสื่อที่ได้จากการศึกษาจากคณะกรรมการพัฒนาส่งเสริมสิทธิเสรีภาพและความรับผิดชอบสื่อมวลชน หรือ คพส. ประกอบด้วย

ภาพรวมของสื่อ หรือเนื้อหาของสื่อ จากการสำรวจพบว่าประชาชนมีความต้องการในด้านเนื้อหาที่เป็นข่าวในหลายๆ ด้านด้วยกัน ไม่ว่าจะเป็นเนื้อหาข่าวข่าวควรมีความใหม่สด รวดเร็ว ทันต่อเหตุการณ์ มักได้รับความสนใจจากผู้รับสาร ในที่นี้ต้องใหม่ในที่เกิดเหตุและในเวลาเกิดเหตุ เพราะความใหม่สด รวดเร็วนี้จะช่วยเพิ่มมูลค่าของข่าวได้มากยิ่งขึ้น จะเห็นได้ว่าสถานีข่าวแต่ละช่องมักตามติดทำข่าวในเวลาที่เกิดเหตุการณ์จริงและสถานที่จริง เพื่อให้ได้ภาพและเสียงที่สมจริง เป็นการยืนยันได้ว่ามีแหล่งที่มาของข่าวสารจริง และมีคุณภาพ โดยประชาชนต้องการให้มีการเปลี่ยนแปลงเนื้อหาของสื่อในด้านของข่าว ดังนี้

ความถูกต้อง เป็นจริง สื่อมวลชนจะต้องไม่สอดแทรกความคิดเห็นของตัวเองลงไปในช่วงข่าวต้องชัดเจน ถูกต้อง จากการสัมภาษณ์ความคาดหวังของประชาชนในการปฏิรูปสื่อ ซึ่งเป็นจำนวนมากที่สุด แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างคาดหวังให้สื่อเสนอสิ่งที่ถูกต้องและเป็นจริงตามเหตุการณ์ โดยไม่มีการบิดเบือน

มีความเป็นกลาง จากกลุ่มประชากรให้ความคิดเห็นในส่วนของความคาดหวังของประชาชนในการการเปลี่ยนแปลงการปฏิรูปสื่อในเรื่องความเป็นกลาง โดยประชาชนมีความต้องการให้สื่อมวลชนจะต้องมีความเป็นกลางไม่เข้าข้างฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ไม่ทำให้สังคมแตกแยก มีความยุติธรรมในการรายงานข่าว

เป็นประโยชน์ เนื้อหาของข่าวควรมีสาระความรู้ เนื้อหาที่สร้างสรรค์ ที่เป็นประโยชน์ต่อประชาชน เนื้อหาสารของข่าว เนื้อเรื่องหรือเนื้อหาข่าว คือส่วนที่อธิบายหรือขยายรายละเอียดของส่วนประกอบอื่นๆ ข้างต้น เพื่อให้ผู้อ่านทราบเรื่องราวและเข้าใจลำดับความสำคัญของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างชัดเจน

ไม่ละเมิดสิทธิผู้อื่น สื่อมวลชนควรมีการให้เกียรติสิทธิส่วนบุคคล ไม่ก้าวล่วงแหล่งข่าวจนมากเกินไป สื่อมวลชนเป็นวิชาชีพที่ต้องอยู่กึ่งกลางระหว่างการแสวงหาข่าวสารเพื่อนำเสนอต่อประชาชน แต่อีกด้านหนึ่งก็คือ การแสวงหาข่าวสาร

มีความหลากหลาย สื่อมวลชนควรมีความหลากหลายในการนำเสนอข่าว ในหลายๆแง่มุม ไม่ซ้ำซากจำเจ จากกลุ่มประชากรให้ความคิดเห็นในส่วนของความคาดหวังของประชาชนในการปฏิรูปสื่อในเรื่องความหลากหลาย โดยประชาชนมีความต้องการให้มีการเปลี่ยนแปลงที่หลากหลายในด้านการนำเสนอ ด้านความแปลกใหม่

การใช้ภาษา ไม่ควรใช้ภาษาที่ก้าวร้าว หยาบคาย ส่อเสียด หรือภาษาที่สื่อเจตนาข่มขู่อารมณ์ หรือทำให้ผู้อ่านหลงเข้าใจผิด โดยประชาชนมีความต้องการให้เปลี่ยนแปลงในด้านภาษาที่ผิดภาษาที่รุนแรง และภาษาที่กำกวม

บุคลากรในการผลิตสื่อ ด้านบุคลากรในการทำข่าวนั้นคือผู้เสาะแสวงหาข่าวและส่งข่าวตามระบบสื่อสารมวลชน โดยให้ข่าวสารที่เสนอเป็นประโยชน์แก่ผู้รับข่าวสาร หรือสาธารณชน ภายใต้จรรยาบรรณทางวิชาชีพ จริยธรรมและกฎหมาย โดยแบ่งเป็น 2 ด้าน ได้แก่ การนำเสนอข่าว และจรรยาบรรณ

การนำเสนอข่าว สื่อมวลชนควรใช้วิจารณญาณในการนำเสนอข่าว ควรคำนึงถึงประโยชน์ของสังคมและประชาชนเป็นสำคัญ ไม่ควรเขียนข่าวโดยใช้อคติความคิดของตัวเอง จะต้องมีการจรรยาบรรณ มีคุณภาพ และรูปแบบการเสนอจะต้องปรับปรุงอยู่เรื่อยๆ ให้นำมาติดตาม

จริยธรรม และจรรยาบรรณของนักข่าวนั้นเป็นเรื่องที่เปราะบางมากๆ และต้องระวังเป็นที่สุด ยิ่งวงการสื่อมวลชนนั้นมีอิทธิพลเป็นอย่างมากต่อสังคม การเสนอข่าวสามารถสร้างพลังมวลชนหรือแม้กระทั่งเปลี่ยนแนวคิดของคนในสังคมต่อเรื่องเรื่องหนึ่งได้ สื่อต้องมีความเที่ยงตรง รวมทั้งสื่อต้องมีจรรยาบรรณ ในการให้ข่าวที่ถูกต้องกับประชาชน มีความรับผิดชอบต่อสังคม มีจิตที่ยึดมั่นในจรรยาบรรณ คัดกรอง วิเคราะห์ ไม่นำเสนอข่าวที่ผิดๆจนทำให้ผู้อื่นเสียหาย

กลไกการตรวจสอบตนเองโดยสื่อ ประชาชนมีความเห็นว่า รัฐบาลต้องไม่มีอำนาจกำกับสื่อทุกชนิด สื่อจะต้องมีผู้ผลิตที่รับผิดชอบต่อประชาชนสื่อควรต้องปฏิรูปตัวเองโดยไม่ต้องพึ่งรัฐ ควรที่จะได้รับอิสระในการนำเสนอให้มากกว่านี้ ให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการสื่อมวลชน เพื่อดูแลควบคุมความเป็นกลาง จรรยาบรรณของสื่อสารมวลชน ความน่าเชื่อถือของเนื้อหา อิสระของสื่อที่ไม่จำเป็นต้องขึ้นต่อ รัฐบาล สื่อยังไม่อิสระพอแถมยังขึ้นกับฝ่ายที่มีอำนาจแถมยังไม่เป็นกลางและยังถ่ายทอดไม่เป็นธรรม

กลไกการตรวจสอบภาคประชาชน จากการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับความคาดหวังในการปฏิรูปสื่อว่าประชาชนในฐานะผู้รับสารมีความคาดหวังให้สื่อเปลี่ยนแปลงอะไร และอย่างไร พบว่า ไม่มีประชาชนกล่าวถึงกลไกการตรวจสอบภาคประชาชนนี้เลย

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ประชาชนมีความเห็นว่า ให้ปรับแก้ไขระเบียบของสื่อให้มีมาตรฐานระดับสากล เป็นอิสระ ไม่มีการแทรกแซงของรัฐ และเอกชน ให้มีความเป็นกลาง เสนอข่าวให้ตรงกับความเป็นจริง อยากให้มีกฎหมายเพื่อควบคุมสื่อมวลชน มีการนำเสนอข่าวให้คนทุกคนเข้าใจ ระเบียบ ความเป็นจริง ที่มีกฎหมายดูแล

สื่อที่นำเสนอเนื้อหาที่ไม่ใช่ข่าว (Non-News Media)

การจัดกลุ่มจำแนกประเภทที่ไม่เป็นข่าวออกมาให้เป็นด้านแต่ละด้าน โดยอาศัยกรอบแนวคิดเกี่ยวกับการปฏิรูปสื่อที่ได้จากการศึกษาจากคณะกรรมการพัฒนาส่งเสริมสิทธิเสรีภาพและความรับผิดชอบสื่อมวลชน หรือ คพส. ซึ่งสามารถแบ่งประเภทของสื่อที่นำเสนอเนื้อหาที่ไม่ใช่ข่าว ดังนี้

สื่อโทรทัศน์ จากการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนที่มีความต้องการการเปลี่ยนแปลงในเนื้อหาประเภทสื่อโทรทัศน์ในภาพรวมหรือเนื้อหาของสื่อโทรทัศน์ ประชาชนเห็นว่าควรเปลี่ยนแปลงด้านช่วงเวลาการออกอากาศ เพราะในปัจจุบันการออกอากาศของสถานีโทรทัศน์ต่างๆ

ยังไม่เหมาะสมกับช่วงเวลา และประชาชนยังแสดงความคิดเห็นถึงความต้องการในการรับชมประเภทรายการที่ตนเองชื่นชอบให้มีการออกอากาศที่มากขึ้น ความต้องการการใช้ความรุนแรงประชาชนเห็นว่าปัจจุบันนี้ละครในโทรทัศน์นำเสนอความรุนแรงออกมาเพิ่มมากขึ้น ละครชอบนำเสนอถึงความก้าวร้าวทำให้เป็นแบบอย่างที่ไม่ดี มีการใช้คำหยาบคายรุนแรงไม่เหมาะสม บางทีมีภาพที่สื่อไปในทางลามกอีกด้วย และการจัดอันดับเรตติ้ง ประชาชนเห็นว่าการจัดเรตติ้งยังไม่สามารถควบคุมได้ทั่วถึง ควรจัดเรตติ้งแบบมีการบังคับใช้อย่างจริงจัง เพราะบางรายการก็ไม่เหมาะสมกับเด็กและเยาวชนแต่ก็ยังเอามาออกอากาศในช่วงที่เด็กและเยาวชนดูกันเยอะ บางสื่อโทรทัศน์นำเสนอเป็นการเสนอแบบคาดหวังเรตติ้ง โดยไม่ได้นึกถึงคุณค่าเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้รับสาร

นอกจากนี้บุคลากรในการผลิตสื่อโทรทัศน์ก็ควรพัฒนาด้วยเช่นกัน จากความคิดเห็นของประชาชนพบว่า ประชาชนส่วนใหญ่จะให้ความสนใจเกี่ยวกับผู้ดำเนินรายการ นักร้อง นักแสดงเป็นหลัก โดยเฉพาะเรื่องการแต่งตัวที่เหมาะสม ไม่ใส่ชุดที่หือหาวมากจนเกินไป การปรับปรุงการใช้ภาษาไทย การออกเสียงให้ชัดเจน ไม่พูดจาหยาบคายกลางรายการ เพราะอาจทำให้เด็กเกิดพฤติกรรมเลียนแบบได้ ส่วนกลไกการตรวจสอบกันเองจากสื่อ กลไกการตรวจสอบภาคประชาชน และกฎหมายที่เกี่ยวข้องนั้นพบว่า ประชาชนไม่มีความต้องการการเปลี่ยนแปลงในเรื่องดังกล่าวนี้เลย

สื่อโฆษณา จากการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนที่มีความต้องการการเปลี่ยนแปลงในเนื้อหาประเภทสื่อโฆษณาในภาพรวมหรือเนื้อหาของสื่อโฆษณาพบว่า สื่อโฆษณาค้นเวลาที่มีการโฆษณาใช้เวลานานเกินไป ควรลดโฆษณาให้น้อยลงเพราะมันทำให้ความสนใจในการรับชมนั้นน้อยลง มีการโฆษณาที่เกินจริง ปัจจุบันโฆษณาได้มีการกล่าวอ้างสรรพคุณที่เกินจริงเยอะมาก ทำให้คนดูเชื่อแต่จริงๆ ไม่ได้เป็นแบบในโฆษณา และบางภาพประกอบบางภาพทำให้เข้าใจผิด และโฆษณาแฝงบางทีการโฆษณานั้น ทำหน้าที่ขายสินค้ามากเกินไป อาจมองได้ว่าสื่อเดี่ยวนี้นี้ให้ความสำคัญทางด้านการตลาดมากเกินไป โดยเฉพาะโฆษณาแฝงในละครซีทคอมซึ่งในปัจจุบันมีอยู่มากมาย โดยเป็นการเอาเปรียบผู้บริโภคเป็นอย่างมาก

ด้านบุคลากรในการผลิตสื่อโฆษณา จากการสำรวจพบว่าในปัจจุบันนักโฆษณายังสร้างสรรค์ไม่เต็มที่จึงอยากให้มีนักสร้างสรรค์เพิ่มมากขึ้น การโฆษณาที่ผ่านเสียดังนี้ไม่ค่อยมีความน่าสนใจและก็เข้าใจยาก คำพูดก็ยังกำกวม โฆษณาของประเทศไทยยังติดกรอบเดิมๆ นักโฆษณาก็เลยสร้างสรรค์ได้ไม่เต็มที่ นอกจากนี้กฎหมายที่เกี่ยวข้องในสื่อโฆษณานั้นมีความน่าเชื่อถือได้น้อย หลอกขายสินค้าควรมีกฎหมายลงโทษ โฆษณาสมัยนี้มักจะกล่าวเกินจริง เป็นการเอาเปรียบผู้บริโภคเป็นอย่างมาก สคบ.ควรตักเตือน และสื่อโฆษณาที่โหลดริงโตน โหลดคลิป์ที่มี

ภาพโป๊อาจเกิดผลกระทบต่อเด็ก ควรมีมาตรการลงโทษที่จริงจัง ส่วนกลไกการตรวจสอบกันเองจากสื่อและกลไกการตรวจสอบภาคประชาชนนั้นพบว่า ประชาชนไม่มีความต้องการการเปลี่ยนแปลงในเรื่องดังกล่าวนี้เลย

สื่อวิทยุกระจายเสียง จากการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนที่มีความต้องการการเปลี่ยนแปลงในเนื้อหาประเภทสื่อวิทยุกระจายเสียง ในภาพรวมหรือเนื้อหาของสื่อวิทยุกระจายเสียงพบว่าอยากจะทำให้ปรับปรุงสื่อวิทยุ เพราะมันน่าเบื่อ เป็นคลื่นฟังเพลงแต่ต้องมานั่งฟังคนพูดหรือโฆษณานานๆให้มีการเปิดเพลงให้ทันสมัยไม่มีขอบเขต สื่อวิทยุมีการสื่อสารที่รับรู้ได้น้อย มองไม่เห็นภาพอยากปรับปรุงให้มันดีกว่านี้อาจจะออกอากาศให้ถี่ขึ้น วิทยุชอบเปิดเพลงซ้ำๆ วนอยู่เหมือนเดิมสำหรับคนที่ฟังวิทยุทั้งคืน พวกรายการเพลงขอให้เปิดเพลงให้มากขึ้นอีก สื่อวิทยุเป็นรายการสดควรที่จะคิดก่อนที่จะถ่ายทอดออกไปและควรพัฒนาสื่อวิทยุให้มากกว่านี้ นอกจากนี้บุคลากรในการผลิตสื่อวิทยุกระจายเสียง ซึ่งส่วนใหญ่จะกล่าวถึงนักจัดรายการวิทยุว่านักจัดรายการพูดภาษาไทยไม่ชัด สื่อสารไม่รู้เรื่องใช้ภาษาผิดๆ พูดศัพท์วัยรุ่นมากเกินไป ใช้คำหยาบบังพูดไม่ถูกกาลเทศะ บางทีนักจัดรายการชอบเอาเรื่องคน โน่นนี่มานินทา ส่วนกลไกการตรวจสอบกันเองจากสื่อ กลไกการตรวจสอบภาคประชาชน และกฎหมายที่เกี่ยวข้องนั้นพบว่า ประชาชนไม่มีความต้องการการเปลี่ยนแปลงในเรื่องดังกล่าวนี้เลย

สื่อนิตยสาร จากการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนที่มีความต้องการการเปลี่ยนแปลงในเนื้อหาประเภทสื่อนิตยสารในภาพรวมหรือเนื้อหาของสื่อนิตยสารพบว่าประชาชนให้ความสำคัญกับภาพที่ไม่เหมาะสมว่า สื่อนิตยสารดรามามีภาพชัดต่อศีลธรรมมากเกินไป ภาพนิตยสารมักจะมีนิตยสารถ่ายแฟชั่นหรือหวือหวามากขึ้นแล้วมักจะวางโชว์หน้าร้าน นิตยสารบางเล่มใช้หน้าปกไม่เหมาะสม บางเล่มใช้ภาพเปลือยขึ้นปก นิตยสารพวกซุบซิบนินทาไร้สาระภาพไม่เหมาะสมเด็กมาเห็นรูปต่างๆ แล้วเด็กสามารถหยิบจับได้ทำให้เด็กอาจเกิดการจดจำ และอยากให้มึบทความที่มีการนำเสนอ เนื้อหาอย่างมีสาระเพิ่มขึ้น เพราะนิตยสารมีเนื้อหาที่เข้าถึงยาก จึงทำให้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้ยากเนื่องจากเนื้อหาที่กระจัดกระจาย ส่วนบุคลากรในการผลิตสื่อนิตยสาร กลไกการตรวจสอบกันเองจากสื่อ กลไกการตรวจสอบภาคประชาชน และกฎหมายที่เกี่ยวข้องนั้นพบว่า ประชาชนไม่มีความต้องการการเปลี่ยนแปลงในเรื่องดังกล่าวนี้เลย

สื่ออินเทอร์เน็ต จากการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนที่มีความต้องการการเปลี่ยนแปลงในเนื้อหาประเภทสื่ออินเทอร์เน็ต ในภาพรวมหรือเนื้อหาของสื่ออินเทอร์เน็ตพบว่า

สื่อในอินเทอร์เน็ตเป็นสื่อล่อแหลม เว็บไซต์มีความไม่เหมาะสม มีรูปโป๊อนาจาร บางเว็บไม่เหมาะสม และสมัยนี้การโพสต์ข้อความในเว็บบอร์ดรุนแรงขึ้น มีการใช้ถ้อยคำที่ไม่สุภาพ ก่อให้เกิดการเลียนแบบเกิดขึ้นเพราะในปัจจุบันเด็กวัยรุ่นได้ใช้การสื่อสารทางอินเทอร์เน็ตเยอะขึ้น นอกจากนี้ในส่วนของกฎหมายที่เกี่ยวข้องในสื่ออินเทอร์เน็ตพบว่า อินเทอร์เน็ตไม่มีองค์กรกลางที่จะสามารถควบคุมเนื้อหาของสื่อที่ออกมาทางนี้ได้ทั้งหมด สื่อประเภทดังกล่าวยังขาดการควบคุมที่หนักแน่น เป็นสื่อที่ป้องกันยากมากต้องควบคุมเป็นอย่างดี สื่ออินเทอร์เน็ตควรจัดว่าเว็บไหนไม่เหมาะสมเว็บไหนไม่เหมาะสม และสื่ออินเทอร์เน็ตเป็นสื่อที่เปิดกว้างเว็ลด์ไวด์เว็บพวกนี้จะควบคุมยาก ส่วนบุคลากรในการผลิตสื่อนี้ตยสาร กลไกการตรวจสอบกันเองจากสื่อ และกลไกการตรวจสอบภาคประชาชนนั้นพบว่า ประชาชนไม่มีความต้องการการเปลี่ยนแปลงในเรื่องดังกล่าวนี้เลย

อภิปรายผลการวิจัย

การอภิปรายผลงานวิจัย ความต้องการการเปลี่ยนแปลงจากสื่อมวลชน ตั้งอยู่บนหลักการ 2 ส่วนคือ ความสอดคล้องหรือแตกต่างกับหลักการวารสารศาสตร์หรือหลักการทำงานข่าว และความสอดคล้องกับกรอบแนวคิดของคณะกรรมการพัฒนาส่งเสริมสิทธิเสรีภาพและความรับผิดชอบสื่อมวลชน หรือ คพส.

สื่อมวลชนมีความหมายมากกว่าข่าว

จากการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับความคาดหวังในการปฏิรูปสื่อว่า ประชาชนในฐานะผู้รับสารมีความคาดหวังให้สื่อเปลี่ยนแปลงอะไร และอย่างไร พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนนั้นได้แบ่งคำว่า “สื่อ” ออกเป็น 2 นัยยะด้วยกัน คือ สื่อที่นำเสนอเนื้อหาที่เป็นข่าว (News Media) และสื่อที่นำเสนอเนื้อหาที่ไม่ใช่ข่าว (Non-News Media) โดยสัดส่วนของความคิดเห็นของประชาชนในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสื่อที่นำเสนอเนื้อหาที่เป็นข่าว (News Media) คิดเป็นสัดส่วน 40% ของคำตอบทั้งหมด และสื่อที่นำเสนอเนื้อหาที่ไม่ใช่ข่าว (Non-News Media) ในสัดส่วน 60% ของคำตอบทั้งหมด นั่นหมายถึงว่า เมื่อนึกถึง “สื่อมวลชน” ประชาชนส่วนใหญ่นั้นได้ตีความหมายถึง “สื่อ” ทุกๆ อย่าง ไม่จำกัดรูปแบบของสารที่ส่ง และไม่จำกัดช่องทางที่ส่ง ไม่ว่าจะเป็นสื่อโทรทัศน์ สื่อโฆษณา สื่อวิทยุกระจายเสียง หรือสื่ออินเทอร์เน็ต ล้วนแต่เป็นสื่อทั้งสิ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุภารัตน์ คิษยวรรณะ จันทรวัฒน์กุล (2553) ที่สรุปไว้ว่า “ความหมายของคำว่าสื่อมวลชนขยายกรอบกว้างขวางขึ้น ไม่ว่าจะในแง่ประเภทของสื่อหรือช่องทาง และในแง่ของรูปแบบในการนำเสนอข่าวสารที่มีความหลากหลายมากขึ้น”

ประสบการณ์เกี่ยวกับสื่อของประชาชนนั้นได้ให้ความหมายไว้ว่า "สื่อ" หรือ Media ซึ่งหมายถึง การส่งสาร หรือข้อมูลใด ๆ สู่มวลชนโดยไม่จำเพาะเจาะจง ไม่จำกัดรูปแบบของสารที่ส่ง ตัวหนังสือ ภาพ และ/หรือ เสียง รวมทั้งไม่สำคัญว่าตัวรับ-ตัวส่งมีหน้าตาเป็นอย่างไร เราไม่อาจปฏิเสธได้เลยว่า นานมาแล้วที่ หนังสือพิมพ์ วิทยุ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง โทรทัศน์ ไม่ได้ทำเฉพาะหน้าที่พื้น ๆ อย่างการเป็น "ตัวกลาง" ในการส่ง (Medium) "ข้อเท็จจริง" หรือ "ความเห็นของผู้อื่น" สู่ประชาชน เท่านั้น แต่มันยังเป็น "ปัจจัย" สำคัญ ที่มีอิทธิพลต่อความคิดเห็นของประชาชน กระทั่งเป็น "ตัวสร้าง" ความเห็นของประชาชนให้เกิดขึ้น (ในทางหนึ่งทางใด) เสียเอง ถ้าว่ากันด้วยเรื่องทางการเมืองการปกครอง นอกจากสื่อจะเป็นตัวเชื่อมโยงประชาชนกับอำนาจรัฐแล้ว สื่อยังเป็นตัว "ถ่วงดุลย์" อำนาจรัฐอีกด้วย และด้วยพลังอำนาจ และความทรงประสิทธิภาพเช่นนี้เอง ในด้านหนึ่ง สื่อจึงไม่ควรถูกใช้เป็นเครื่องมือ หรือตกอยู่ภายใต้ "อำนาจรัฐ" ทั้งปวง รวมทั้งของ "ผู้กุมอำนาจอื่นๆ" ในรัฐ (เช่น ทุน, ความจงรักภักดี ฯลฯ) และถือเป็นเรื่องจำเป็นที่ต้องมี "กฎหมาย" คุ้มครองความเป็นอิสระ แต่ในอีกด้านหนึ่ง ก็ควรมีเครื่องมือในการ "ตรวจสอบ" บทบาท และการทำหน้าที่ของสื่อ การนำเสนอข่าวสาร ตามความคิดเห็นของประชาชนควรมีความเป็นกลางมากกว่าที่เป็นอยู่ เนื่องจากสื่ออาจถูกครอบงำจากผู้มีอิทธิพลหรือนักการเมืองในท้องถิ่น ทำให้ข่าวสารขาดความน่าเชื่อถือในบางข่าว ประชาชนต้องการที่จะให้มีตัวแทนเข้าไปมีส่วนร่วมทำกิจกรรม

สื่อสารมวลชนในวันนี้มีความสำคัญและมีอิทธิพลต่อการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของประชาชนอย่างมาก โดยเฉพาะความคาดหวังของประชาชนต่อการนำเสนอข้อมูลข้อเท็จจริงที่ถูกกลบเกลาย ความเป็นกลาง และการนำเสนอข่าวสารให้ครอบคลุมรอบด้านมากที่สุด จากเหตุการณ์ทางการเมืองได้จุดประกายการ “ปฏิรูปประเทศไทย” ให้กลายเป็นกระแสที่คนส่วนใหญ่ในสังคมผลักดันให้การ “ปฏิรูปสื่อ” เป็นส่วนหนึ่งนอกเหนือจากการปฏิรูป การเมือง การศึกษา วัฒนธรรม ฯลฯ ซึ่งเป็นหนึ่งในแผนการปรองดองของรัฐบาล เพื่อให้เกิดการตรวจสอบถ่วงดุลของข้อมูลข่าวสาร และเป็นประโยชน์ต่อประชาชนอย่างแท้จริง

ประเด็นที่น่าสนใจประเด็นหนึ่งคือเมื่อนึกถึงสื่อมวลชน ประชาชนทั่วไปนึกถึงอะไรมากที่สุด จากการสำรวจความคาดหวังของประชาชนในการปฏิรูปสื่อด้วยคำถามหนึ่งคำถาม (One-Question Survey) ทั้งหมด 908 ข้อความนั้น สื่อประเภทโทรทัศน์เป็นประเภทสื่อที่มีประชาชนได้ให้ความคิดเห็นมากที่สุด เนื่องจากในปัจจุบันแทบทุกบ้านจะต้องมีโทรทัศน์ไว้ชมกัน ซึ่งมีราคาไม่แพงนักหาซื้อได้ง่าย โทรทัศน์เป็นสื่อที่มีความหลากหลายน่าติดตามชม มีภาพ สี เสียง ที่น่าสนใจ และอีกหลากหลายเหตุผลที่ทำให้เด็กสนใจ โดยที่ไม่รู้จักแบ่งเวลา ซึ่งสอดคล้องกับผลสำรวจของมหาวิทยาลัยศรีปทุม ที่สำรวจความคิดเห็นของประชาชนถึงทัศนคติต่อการรับสื่อ การเปิดรับ

ข่าวสาร ในหัวข้อ “การสำรวจทัศนคติของประชาชนต่อการเปิดรับข่าวสาร” จากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 3,000 คน ในเขตกรุงเทพฯ พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่ รับข่าวสารผ่านสื่อโทรทัศน์มากที่สุด ร้อยละ 67.97 รองลงมา ร้อยละ 13.57 หนังสือพิมพ์ ร้อยละ 12.07 อินเทอร์เน็ต วิทยุ ร้อยละ 3.23 อันดับ 5 ร้อยละ 2.33 โทรศัพท์เคลื่อนที่ ส่วนสาเหตุที่ติดตามข่าวสารจากสื่อที่วิพากษ์ที่สุด เพราะสะดวก/สอดคล้องกับวิถีการดำเนินชีวิต ร้อยละ 44.87 รองลงมา คือ ความรวดเร็วของข่าวสารที่ได้รับ ร้อยละ 25.10 อันดับ 3 ร้อยละ 15.53 วิธีการนำเสนอที่น่าสนใจ สำหรับช่วงเวลารับข่าวสารมากที่สุดช่วงเช้า ถึง 08.00 น. ร้อยละ 22.53 รองลงมา คือ ช่วงค่ำ 19.00-21.30 น. ร้อยละ 18.23 อันดับ 3 ร้อยละ 15.47 เปิดรับข่าวสารตลอดเวลา (สำนักวิจัยมหาวิทยาลัยศรีปทุม, 2552)

ดังนั้นจะเห็นได้ว่าการตีความของสิ่งที่ต้องการปฏิรูปตั้งอยู่บนพื้นฐานของกรอบแนวคิดที่แตกต่างกัน ในแง่คำจำกัดความของคำว่าสื่อมวลชน การเคลื่อนไหวในการปฏิรูปสื่อมาจากกลุ่มที่ทำงานด้านข่าวทั้งหนังสือพิมพ์ วิทยุและโทรทัศน์ ในขณะที่สิ่งที่ประชาชนสนใจ และอยากให้เกิดการเปลี่ยนแปลงมีกรอบกว้างขวางกว่า ทั้งในส่วนที่เกี่ยวข้องกับข่าว เนื้อหาบันเทิง รวมทั้งการโฆษณาที่เผยแพร่ตามช่องทางสื่อมวลชนทั้งหลายด้วย เนื่องจากวิวัฒนาการของโลกที่เปลี่ยนไปอย่างไม่หยุดนิ่ง สื่อจึงเปลี่ยน มีสื่อใหม่เกิดขึ้นหลายประเภท และยิ่งสังคมที่ซับซ้อนมากขึ้น สื่อก็จะต้องมีความรู้มากขึ้น เพราะสื่อมีส่วนสำคัญเป็นอย่างมากในการก้าวข้ามภาวะปัจจุบัน ดังนั้นสื่อมวลชนควรมีความรู้จากแหล่งข่าวที่อยู่ในแต่ละวงการ ซึ่งสื่อก็จะต้องมีการพัฒนาตัวเองมากขึ้น เพื่อช่วยจับปรากฏการณ์ที่กำลังเกิดขึ้น ดังนั้นมุมมองของคำว่าสื่อจึงได้เปลี่ยนไป

ความต้องการหรือการเรียกร้องของประชาชนที่เกี่ยวกับสื่อมวลชนที่นำเสนอข่าวนั้น สอดคล้องกับหลักหรือแนวทางวารสารศาสตร์ทั่วไป ซึ่งประชาชนนั้น ไม่ได้เรียกร้องมากเกินไป สิ่งที่ประชาชนเรียนรู้เกี่ยวกับหลักการที่ควรเป็นเกี่ยวกับสื่อมวลชนซึ่ง ในที่นี้คือ Press

ความต้องการการเปลี่ยนแปลงจากสื่อที่นำเสนอเนื้อหาที่เป็นข่าว (News Media)

เนื่องจากผู้วิจัยได้ใช้กรอบของคณะกรรมการพัฒนาส่งเสริมสิทธิเสรีภาพและความรับผิดชอบสื่อมวลชน “คพส.” ที่มีเนื้อหาในแง่ของข่าว ดังนั้นผู้วิจัยจึงอธิบายถึงสื่อที่นำเสนอเนื้อหาที่เป็นข่าว (News Media) เพียงเท่านั้น โดยประชาชนมีความต้องการในด้านเนื้อหาที่เป็นข่าวในหลายๆ ด้านด้วยกัน ได้แก่

ความถูกต้องของข่าว ข้อเท็จจริงที่นำเสนอต้องถูกต้อง แม่นยำ แต่เนื่องจากสื่อมวลชนมีคุณลักษณะประการหนึ่ง คือ ต้องการความรวดเร็ว สด ทันเหตุการณ์ ในภาวะการแข่งขันทั้งกับ

เวลาและกับสื่อคู่แข่งเช่นนี้ ทำให้โอกาสที่จะดูแลตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลทำได้ยากขึ้น แต่ก็ถือเป็นความรับผิดชอบของสื่อที่จะทำให้เกิดความถูกต้อง แม่นยำ สูงสุดเท่าที่จะทำได้

สอดคล้องกับแนวคิดของพลาโตที่เสนอว่า ในการเสนอข้อเท็จจริง (facts) หรือความเห็น (opinion) นั้น เขาจะต้องรักษาความถูกต้อง (accuracy) เขาจะต้องไม่บิดเบือน ปิดบัง หรือยักยอกข้อเท็จจริงบางประการไว้ ทั้งๆที่ทราบดีว่า ผู้อ่านยังต้องการข้อมูลนั้นๆ ไปประกอบการตัดสินใจว่าการเสนอความคิดเห็นของเขาถูกต้องหรือไม่ เขาจะต้องไม่เลือกเสนอแต่ข้อมูลที่จะสนับสนุนความคิดเห็นของเขาเท่านั้น เขาจะต้องไม่ใช่เล่นหัดเหลี่ยมของนักโฆษณาชวนเชื่อหรือใช้อารมณ์ หรือเหตุผลอย่างมีเลศนัย

ความเป็นกลาง การนำเสนอข่าวสารต้องตรงไปตรงมา ไม่ใช่ความคิดเห็น ปัจจุบัน ภาวการณ์แข่งขันทางธุรกิจทำให้สื่อหันมาเรียกร้องความสนใจจากผู้อ่านด้วยการเติมสีสันในรูปแบบของการพาดหัว การเลือกภาพข่าว และการเลือกเนื้อหาข่าวที่หวือหวา กระตุ้นอารมณ์ จะต้องให้ความเสมอภาคให้โอกาสฝ่ายตรงข้าม ผู้ถูกกล่าวถึงหรือคู่กรณี ได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็น ตอบโต้ให้ข้อมูลเพื่อให้ผู้รับสาร ได้รับฟังทั้งสองด้าน

ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของพลาโตว่านักสื่อสารมวลชนต้องแถลงแหล่งข้อมูล และที่มาของความเห็นของเขา เพื่อให้ผู้อ่านสามารถพิจารณาข่าวนั้นนักแหล่งข้อมูล ซึ่งอาจจะเป็นต้นตอความอคติของผู้เขียน (ถ้ามี) นั่นคือผู้เขียนจะต้องยุติธรรมต่อผู้อ่าน นักหนังสือพิมพ์จะต้องไม่ทำตนเป็นคุณผู้พิพากษาเสียเองแต่เขากลับจะกลายเป็นจำเลย ผู้ที่ประชาชนคนอ่านพิพากษา เขาต้องตอบตัวเองว่า เขาซ่อนแหล่งข่าวสาร หรือซ่อนอคติส่วนตัวของเขาไว้ที่ไหนหรือเปล่า ซึ่งถ้าเปิดเผยออกไปแล้ว จะทำให้ประโยชน์ของตัวเองเองกับประโยชน์ของสังคม

เป็นประโยชน์ ประชาชนมีความต้องการในเนื้อหาของข่าวในเรื่องของการสร้างสรรค์เนื้อหาของข่าว และมีสาระประโยชน์มากที่สุด ซึ่งประเด็นเนื้อหาสาระข่าวนั้นๆ ว่ามีรายละเอียดหลักเป็นที่น่าสนใจให้ติดตาม มีความรวดเร็วของการรายงานข้อเท็จจริง ข้อมูลรายละเอียด และเหตุการณ์ต่าง ๆ ให้ปรากฏสู่สาธารณชนได้ทันที เนื้อหานั้นต้องมีความสำคัญหรือความเด่นเพราะโดยธรรมชาติของมนุษย์จะให้ความสนใจต่อสิ่งที่มีความสำคัญหรือความเด่น และความมีชื่อเสียง ความแปลกประหลาด ซึ่งโดยทั่วไปมนุษย์มักจะสนใจสิ่งแปลกประหลาดหรือผิดไปจากธรรมชาติ และมีความขัดแย้งความขัดแย้งของมนุษย์ไม่ว่าจะในเรื่องความคิด ความเชื่อการปฏิบัติ หรืออื่นๆ ซึ่งปรากฏเป็นเหตุการณ์ขึ้นมาและได้ส่งผลกระทบต่อในระดับแคบๆ ไปจนถึงระดับ

กว้างขวาง ข่อมเป็นสิ่งที่น่าสนใจของมนุษย์ เพราะเมื่อเกิดเหตุขัดแย้งขึ้นจะต้องมีบุคคลอย่างน้อย 2 ฝ่ายในเหตุการณ์นั้นที่จะต้องแข่งขัน ต่อสู้ หรือพยายามพิสูจน์ข้อเท็จจริงให้ปรากฏ

การไม่ละเมิดสิทธิ สื่อควรเคารพสิทธิส่วนบุคคลของผู้อื่น ถึงแม้จะเป็นบุคคลสาธารณะ (Public Figure) ก็ตามควรระวังจักขอบเขตในการเปิดเผยเรื่องที่มีได้เกี่ยวข้องกับประเด็นสาธารณะ หรือไม่มีผลกระทบต่อสังคม เรื่องส่วนตัว ดังนั้นสื่อมวลชนควรได้พิจารณาและทำความรู้จักความเข้าใจต่อสิทธิหน้าที่ของตนและบุคคลอื่นตามกฎหมายในส่วนที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพของตนรวมทั้งจริยธรรมแห่งวิชาชีพหนังสือพิมพ์ในการนำเสนอข่าวต่างๆ เพื่อป้องกันความกระทบกระเทือนทางจิตใจต่อผู้เสียหาย ผู้ใกล้ชิด และบุคคลในครอบครัวของผู้เสียหายจากการนำเสนอข่าวนั้นๆ โดยขาดการพิจารณาอย่างรอบคอบซึ่งอาจกลายเป็นประเด็นการเสนอข่าวอันเป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลต่อไปได้

โดยสอดคล้องกับข้อบังคับว่าด้วยจริยธรรมแห่งวิชาชีพหนังสือพิมพ์ สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ พ.ศ. 2541 ในเรื่องของการเสนอข่าวหรือภาพใดๆ หนังสือพิมพ์ต้องไม่ล่วงละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของบุคคลที่ตกเป็นข่าว โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ต้องให้ความคุ้มครองอย่างเคร่งครัดต่อสิทธิมนุษยชนของเด็ก สตรี และผู้ด้อยโอกาส

ความหลากหลาย การนำเสนอควรมีความหลากหลายทั้งด้านมุมมองและเนื้อหา ดังนั้นสื่อมวลชนมีบทบาทที่สำคัญอย่างมากต่อการพัฒนาสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ และการเมืองของประเทศ โดยทำหน้าที่เป็นกลไกที่สำคัญในกระบวนการถ่ายโอนข้อมูลข่าวสารระหว่างกลุ่มต่างๆ ในสังคมเป็นเสมือนตัวกลางเชื่อมโยงระหว่างทุกส่วนของประเทศให้สามารถทำงานร่วมกันได้เป็นอย่างดี ประชาชนมีความต้องการความหลากหลายในเรื่องของการนำเสนอข่าว ต้องการความแปลกใหม่ของข่าว ไม่ซ้ำซากจำเจอยู่กับอะไรที่เดิมๆ แต่อย่างไรก็ตามความสำคัญในการเป็นศูนย์กลางเชื่อมโยงของข้อมูลข่าวสาร ก็อาจทำให้การนำเสนอข่าวของสื่อมวลชน สามารถให้ประโยชน์และโทษกับคนกลุ่มต่างๆ ได้ สื่อควรที่จะให้ความบันเทิงคือ การนำเสนอเรื่องราวที่มีจุดมุ่งหมาย ให้ผู้รับเกิดความเพลิดเพลิน สนุกสนาน ผ่อนคลายความเครียดในชีวิตประจำวัน สื่อมวลชนแต่ละชนิดต่างก็มีจุดประสงค์ ที่จะให้ผู้รับ ได้รับทั้ง ข่าวสาร และความบันเทิง มากน้อยแตกต่างกัน

ซึ่งสอดคล้องกับ Clifford G. Christians และคณะ (2009) ที่กล่าวถึงภารกิจในการมีส่วนร่วมในพื้นที่สาธารณะ ในฐานะปัจเจก ผ่านทางการแสดงความคิดเห็น การเขียนวิพากษ์วิจารณ์ การให้คำแนะนำ การให้การสนับสนุนในประเด็นต่างๆ ในการดำเนินการตามภารกิจนี้สื่อมวลชนต้อง

มีศักยภาพและประสิทธิภาพในการรวบรวมข้อมูลที่มีอยู่มากมาย มาจัดระบบและนำเสนอ พร้อมกันนี้ต้องให้ออกาสผู้รู้จากหลากหลายแหล่ง หลากหลายนุมมองได้นำเสนอความคิดเห็น

การใช้ภาษา ปัจจุบันในวงการสื่อมวลชนและสังคมไทยมีปัญหาในเรื่องของลักษณะนามในภาษาไทย การขาดทักษะในการย่อความเนื่องจากยุคสมัยมีการเปลี่ยนแปลงไป การนำเสนอข้อมูลต่างๆ ต้องมีความกระชับและเข้าใจได้ง่ายในขอบเขตที่จำกัด เพียงหน้าเดียว นอกจากนี้ความรักในภาษาไทย คนไทยรุ่นใหม่ยังไม่เห็นความสวยงามของภาษาไทยทำให้ไม่เกิดความรักในภาษาไทย การใช้ภาษาไทยที่ถูกต้องจึงไม่เกิดขึ้น แนวทางแก้ปัญหาคือการใช้ภาษาไทยของสื่อต่างๆ ซึ่งกำลังผจญกับปัญหาเรื่องนี้ โดยเฉพาะสื่อโทรทัศน์ ผู้อ่านข่าวและผู้ประกาศจะผ่านการฝึกอบรมและการคัดเลือกอย่างเคร่งครัด แต่ก็มีข้อยกเว้นบ้างตามประสาของธุรกิจ ซึ่งบางครั้งได้คัดเลือกหน้าสวย เสียงเพราะไว้ก่อน ส่วนความสามารถและความรู้ทางภาษาไทยเป็นอันดับหลัง ผู้อ่านข่าว โฆษก และผู้ประกาศจะต้องเป็นผู้อ่านหนังสือแตก อ่านรวดเร็ว หลายครั้งต้องใช้ปฏิภาณไหวพริบประกอบด้วย โดยเฉพาะเมื่อผู้พิมพ์ต้นฉบับเกิดพลาดพลั้งตกหล่น ผู้อ่านข่าวจะอ่านคำตกหล่นคำผิดให้เป็นคำถูกได้ทันที นอกจากนี้ ความรู้ทางภาษาไทยที่ผิวเผินจะก่อให้เกิดความพลาดพลั้งบ่อยครั้ง เมื่อคิดแล้วตัวเองไม่เป็น สอดคล้องกับหลักการใช้ภาษาเพื่อการเขียนข่าวของ วิรพงษ์ พลนิกรกิจ (2545) ภาษาที่ใช้ในการเขียนข่าวควรเข้าใจง่าย เป็น ภาษาเขียนเพื่อพูดและภาษาที่ผู้ฟังหรือผู้ชมสามารถจับใจความสำคัญของข่าวในการฟังครั้งแรกได้ นอกจากนี้ยังมีข้อเสนอเพิ่มเติมในส่วนของคุณลักษณะของการใช้ภาษา ควรยึดหลักภาษาไทยในการเขียนข่าว ทั้งการเลือกใช้ถ้อยคำ ประโยค วลีให้ถูกต้องตามหลักภาษา ควรหลีกเลี่ยงการใช้คำซ้ำที่เป็นคำฟุ่มเฟือย ซึ่งแม้ว่าจะตัดคำซ้ำนั้นออกแล้ว ก็ไม่ทำให้เสียความหมาย

ดังที่ ลาสเวลล์, ชาร์ลส์ ไรต์ และแม็คเคลล (1994) ได้กล่าวเอาไว้มาหลายยุคหลายสมัย ถึงหน้าที่หลักของสื่อมวลชนต่อสังคมคือ ต้องสอดส่องดูแลระวางระไวสิ่งแวดล้อมให้กับสังคม ประสานเชื่อมโยงส่วนต่างๆ ของสังคมหรือสมาชิกในสังคมให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ถ่ายทอดมรดกทางสังคมและวัฒนธรรมจากรุ่นหนึ่งไปอีกรุ่นหนึ่ง ให้ความบันเทิงเพื่อจรรโลงใจสังคมให้มีความสุนทรีย์ ความบันเทิงเรีงรมย์ ซึ่งเป็นการสร้างสมดุลทางจิตใจจากภาวะกดดันจากสิ่งแวดล้อมในสังคม และบรรณรักษ์ให้เกิดความเคลื่อนไหวเพื่อการเปลี่ยนแปลงพัฒนาสังคม

สอดคล้องในแง่ของบุคลากรในการผลิตสื่อ

การเสนอข่าว คือ การรายงานเหตุการณ์ ข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น เผยแพร่ให้ประชาชนทั่วไปได้ทราบ โดยเริ่มจากการแสวงหาเหตุการณ์ ข้อเท็จจริงที่เชื่อว่าประชาชนจะให้ความสนใจ หรือเรียกว่า การหาข่าว แล้วนำมารวบรวม คัดเลือก และนำออกเผยแพร่สู่ประชาชน นักข่าวที่สังกัดอยู่กับสื่อมวลชนใดก็ตามต้องปฏิบัติหน้าที่หลักอย่างเดียวกัน คือ เสาะแสวงหาข่าว เจาะข่าว และทำข่าวด้วยวิธีการสัมภาษณ์ สอบถาม หรือปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมายให้ทำข่าว

การนำเสนอข่าวต้องไม่สร้างความเสียหายหรือเป็นการล่วงละเมิดต่อบุคคลอื่นมากเกินไปสมควรและหากมีความเสียหายเกิดขึ้น บุคคลที่ได้รับการเสียหายก็ต้องสามารถเรียกร้อง หรือถามหาการกระทำ เพื่อชดเชยความเสียหายของบุคคลเหล่านั้น ได้ส่วนการนำเสนออย่างเป็นธรรมหมายความว่า ข่าวสารของกลุ่มต่างๆ จะต้องถูกนำเสนอในขอบเขต ที่ใกล้เคียงกันมีความครอบคลุมในเนื้อหาข่าวของกลุ่มที่เกี่ยวข้องอีกทั้งยังสอดคล้องกับงานของจอห์น วุฑฒิกกรรมรักษา (2536 : 73) ได้กล่าวถึงหลักการเขียนบรรณานำที่ดีว่า ควรเขียนเฉพาะประเด็นสำคัญเท่านั้น เพื่อตอบสนองความสนใจของผู้อ่านควรเริ่มต้นด้วยประเด็นที่มีความสำคัญและน่าสนใจที่สุดก่อนแล้วเรียงลำดับความสำคัญรองลงมา ในส่วนการใช้ภาษาควรเขียนด้วยประโยคสั้น ๆ ชัดเจน แต่ได้ใจความ รวมทั้งลีลาการเขียนจะต้องสอดคล้องกับเนื้อหาของข่าวด้วย

จรรยาบรรณ นักข่าวนั้นเป็นเรื่องที่เปราะบางมากๆ และต้องระวังเป็นที่สุด ยิ่งวงการสื่อมวลชนนั้นเมื่อมีอิทธิพลเป็นอย่างมากต่อสังคม การเสนอข่าวสามารถสร้างพลังมวลชนหรือแม้กระทั่งเปลี่ยนแปลงแนวคิดของคนในสังคมต่อเรื่องเรื่องหนึ่งได้

ในการทำข่าว นักข่าวควรต้องคำนึงถึงวิธีการได้มาซึ่งข้อมูล ข่าวสารนั้น เช่น การบุกรุกเข้าไปในบ้านของแหล่งข่าว การดักฟังหรือแอบบันทึกเสียงการติดต่อ สนทนาของผู้อื่น การสะกดรอยติดตาม และแอบถ่ายด้วยอุปกรณ์ที่ใช้เทคโนโลยีสูง การลอบถ่ายเอกสารข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล เป็นวิธีการที่ไม่เป็นธรรม ที่เข้าไปละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของบุคคลอื่น รวมทั้งการไม่แสดงตัวว่าเป็นนักข่าวขณะปฏิบัติหน้าที่ จริยธรรมในการสื่อข่าวและเขียนข่าวเป็นเรื่องที่นักข่าวต้องใช้พิจารณาญาณและสำนึกของตนเอง ชั่งน้ำหนักระหว่างความเหมาะสม กับสิทธิเสรีภาพที่ได้รับ ด้วยเหตุว่า การกระทำผิดทางจริยธรรมจะไม่มีกำหนดบทลงโทษไว้อย่างชัดเจน แต่นักข่าวที่ไม่มีจริยธรรมมักจะถูกดำเนินจากสาธารณชน และผู้ร่วมวิชาชีพ ซึ่งที่กล่าวมาข้างต้น สอดคล้องกับทฤษฎีของ ปรมะ สตะเวทิน (2538) การมีจรรยาบรรณกำกับความประพฤติของสื่อมวลชนมีความสำคัญต่อทั้งวงการสื่อสารมวลชน ต่อนักสื่อสารมวลชน ต่อทั้งประชาชนและต่อสังคม ที่กล่าวไว้ว่า นักสื่อสารมวลชนที่มีความรับผิดชอบต้องปฏิบัติหน้าที่อย่างมีจริยธรรมตาม

จรรยาบรรณของนักสื่อสารมวลชน อย่างไรก็ตามจรรยาบรรณไม่ใช่กฎหมาย จึงไม่มีกำหนดโทษ จรรยาบรรณจะให้ป็นเกณฑ์ซึ่งชี้แนะให้ผู้ประกอบวิชาชีพการสื่อสารมวลชนตัดสินใจในเรื่องที่เกี่ยวกับจริยธรรมได้สามารถนำมาเป็นแนวทางในการตัดสินใจว่าการกระทำใดถูกหรือผิด ดีหรือเลว รับผิดชอบหรือไม่รับผิดชอบ จรรยาบรรณหรือจริยธรรมจึงเป็นเรื่องของความสมัครใจ การปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติตามจรรยาบรรณ การมีหรือไม่มีจรรยาบรรณ จึงก่อให้เกิดผลต่อสื่อมวลชนเอง ใครปฏิบัติตามก็ได้รับความเชื่อถือ เลื่อมใส ยกย่อง มีความรับผิดชอบ ใครไม่ปฏิบัติตามก็ได้รับความรังเกียจดูแคลน ไม่เป็นที่ศรัทธาของประชาชนและไม่มีความรับผิดชอบ ดังนั้นสื่อมวลชนเป็นอาชีพที่เกี่ยวข้องและมีผลกระทบต่อทั้งบุคคลและสังคม ดังนั้นวิชาชีพสื่อมวลชนจะเจริญก้าวหน้าเป็นที่ยอมรับและได้รับการยกย่องจากคนในสังคมว่าเป็นอาชีพที่มีเกียรติ มีความรับผิดชอบต่อสังคม สมควรได้รับการปกป้องและสนับสนุนในเรื่องเสรีภาพ ก็ต่อเมื่อนักสื่อสารมวลชนโดยส่วนรวมมีจริยธรรมและปฏิบัติตามจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพสื่อมวลชนอย่างเคร่งครัด

ความสอดคล้องในแง่กลไกการตรวจสอบตนเองโดยสื่อ

กลไกควบคุมตนเองทางวิชาชีพ คือ การที่สื่อมวลชนดูแลตัวเอง โดยมีกลไกการดูแลแต่ไม่ใช่ควบคุม เพราะเมื่อสื่อมวลชนดูแลตัวเองได้ ก็ไม่จำเป็นต้องใช้กลไกทางกฎหมายควบคุมเพราะอาจกระทบต่อเสรีภาพ กลไกการเฝ้าระวังกระทำหน้าที่ของสื่อมวลชนนั้นโดยมีส่วนร่วมจากภาคประชาชนหรือกลไกการตรวจสอบโดยประชาชน อย่างเช่น โครงการศึกษาและเฝ้าระวังสื่อเพื่อสุขภาพของสังคม (Media Monitor) เพื่อตรวจสอบนโยบายสาธารณะที่มีผลกระทบต่อสังคม ดังนั้นประชาชนควรมีความรู้ ความเข้าใจ และวิจรรณญาณที่ดี ในการรับ การวิเคราะห์ และการเลือกใช้ประโยชน์จากสื่อมวลชน

การตรวจสอบนอกจากสื่อตรวจสอบตนเอง ควรมีองค์กรอิสระมีสถานภาพทางกฎหมายเป็นที่ยอมรับมาทำหน้าที่เฝ้าระวัง ตรวจสอบสื่อ มีแหล่งที่มาของเงินทุนสนับสนุนที่แน่นอน เพื่อทำหน้าที่เชื่อมโยงเครือข่ายต่างๆ มีการจัดการความรู้ ศึกษาวิจัย เปิดช่องทางรับเรื่องร้องเรียน ตรวจสอบ เพื่อสร้างกระบวนการรู้เท่าทันสื่อ

ความสอดคล้องในแง่กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

กฎหมาย การกำกับดูแล การปฏิรูปสื่อจำเป็นต้องเสริมระบบและกลไก ด้านการตรวจสอบและเฝ้าระวังสื่อ ผ่านองค์กรคุ้มครองผู้บริโภค ต้องกำหนดไว้ในกฎหมายเกี่ยวกับสื่อ หรือกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค เพื่อผลักดันให้เป็นวาระชาติและสากล เพื่อให้ทุกหน่วยงานที่รับผิดชอบต้องปฏิบัติ

แนวทางการกำกับดูแลตนเองของสื่อ ควรจัดตั้ง "สภาวิชาชีพสื่อมวลชน" เพื่อดูแลสื่อทั้งระบบ ทั้งสื่อเก่าและสื่อใหม่ โดยแนวทางการกำกับดูแลอาจจะเป็นรูปแบบการยืมอำนาจรัฐผ่านทางการใช้กฎหมายเข้ามาร่วมกำกับดูแล ด้วยการปรับปรุงกฎหมายเดิม หรือ จัดทำกฎหมายใหม่ขึ้นมา เพื่อทำให้องค์กรวิชาชีพสื่อ มีอำนาจกำกับดูแล และกำหนดบทลงโทษสื่อที่เข้าข่ายกระทำผิด และไม่ได้รับการคุ้มครองในฐานะสื่อมวลชน ตามมาตรา 47 ของรัฐธรรมนูญ ซึ่งในปัจจุบันไม่มีการบังคับสื่อให้เป็นสมาชิกของสมาคมวิชาชีพ ที่จะต้องอยู่ภายใต้กฎระเบียบของการกำกับดูแลตนเอง ดังนั้นหากสื่อ ที่ไม่เป็นสมาชิกของสมาคมวิชาชีพ กระทำผิดจริยธรรมสื่อ จะไม่มีองค์กรใดเข้าไปตรวจสอบ หรือลงโทษได้ แต่หากมีกฎหมายที่ระบุให้สื่อ ต้องเป็นสมาชิกของสมาคมวิชาชีพ จะทำให้เกิดการกำกับดูแลในทันที ที่องค์กรสื่อ นั้นเกิดขึ้น

จากที่กล่าวมาข้างต้นทั้งหมดนั้น ได้สอดคล้องกับ ทฤษฎีความคาดหวังจากการเปิดรับข่าวสารจากสื่อของ ชูบล เบ็ญจรงค์กิจ (2542) ที่กล่าวไว้ว่าเป็นพฤติกรรมที่เกิดขึ้นอย่างมีเป้าหมาย และเหตุผลตามหลักการที่ว่าพฤติกรรมของมนุษย์ล้วนแล้วแต่เป็นพฤติกรรมที่เกิดขึ้นโดยตั้งใจ เนื่องจากก่อนที่มนุษย์จะลงมือกระทำสิ่งใดจะต้องวาดภาพไว้ในใจก่อนว่าสิ่งนั้นคือสิ่งที่จะต้องกระทำ นักวิชาการสื่อสารจึงได้นำแนวคิดทฤษฎีนี้มาใช้กับพฤติกรรมการสื่อสารของมนุษย์ โดยเฉพาะในสถานการณ์ที่การใช้สื่อมีลักษณะที่เกิดขึ้นอย่างมีเป้าหมาย และผู้รับสารสามารถอธิบายทางเลือกของเขา อนาคตที่ประชาชนมองเห็นนั้น ก็คือสิ่งที่ประชาชนจะคาดการณ์ได้ว่า เมื่อพฤติกรรมเช่นนี้เกิดขึ้น (พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสาร) จะมีสิ่งใดเกิดขึ้นตามมาในอนาคตบ้าง (ความรู้ ความเข้าใจที่จะก่อประโยชน์แก่ตน) ลักษณะเช่นนี้จึงถึงถูกเรียกว่า ความคาดหวัง ซึ่งเป็นผลผลิตจากการคาดการณ์ที่จะก่อพฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารในที่สุด หากพิจารณาตามกรอบทฤษฎีเกี่ยวกับความคาดหวังจากการเปิดรับข่าวสารจากสื่อ จะพบได้ว่าการคาดคะเนถึงประโยชน์ที่จะได้รับจากการรับรู้ข้อมูลนโยบายรัฐบาลของประชาชนนี้ จะเป็นฟันเฟืองแรกที่จะขับเคลื่อนให้เกิดพฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารจากสื่อต่างๆ จึงมีความเป็นไปได้ว่า หากประชาชนประเมินในเบื้องต้นแล้วเห็นว่า ตนจะไม่ได้รับประโยชน์จากการรับรู้ นโยบายรัฐบาลแล้ว ก็จะเลือกปฏิเสธการรับรู้ข้อมูลข่าวสารนั้น แล้วหันไปรับรู้ข้อมูลที่คาดการณ์ไว้ว่าจะมีประโยชน์ต่อตนเองมากกว่า

แต่จากการสำรวจพบว่ากลไกการตรวจสอบภาคประชาชนจากกรอบแนวคิดเกี่ยวกับการปฏิรูปสื่อที่ได้จากการศึกษาจากคณะกรรมการพัฒนาส่งเสริมสิทธิเสรีภาพและความรับผิดชอบสื่อมวลชน หรือ คพส. นั้น ไม่สอดคล้องกับความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับความคาดหวังของประชาชนในการปฏิรูปสื่อ เนื่องจากไม่มีประชาชนคนใดเลยที่ตอบเกี่ยวกับกลไกดังกล่าว ซึ่งกลไก

การตรวจสอบภาคประชาชนนั้นสำหรับประเทศไทยนั้นยังไม่ได้ให้ความสำคัญและส่งเสริมกลไกดังกล่าวมากนักไม่เหมือนกับต่างประเทศที่มีการส่งเสริมการดูแลเฝ้าระวังสื่อจากภาคประชาชน

จากผลการวิจัยเรื่องกลไกการตรวจสอบสื่อภาคประชาชน ของวิลาลีนี พิพิชกุล (2547) ได้อ้างถึงตัวอย่างขององค์กรต่างๆ ในต่างประเทศต่อการพัฒนาผู้บริโภคสื่อให้กลายมาเป็นผู้ตรวจสอบสื่อ เช่น ประเทศอเมริกาได้มีการจัดตั้งองค์กรขึ้นที่เรียกว่า Accuracy in Media (AIM) เป็นองค์กรอิสระไม่แสวงกำไร ที่ทำหน้าที่ตรวจสอบสื่อซึ่งละเมิดจริยธรรม หรือนำเสนอข่าวอย่างผิดหลักการ โดยการรวบรวมเป็นรายงานวิเคราะห์และเปิดเผยต่อสาธารณะผ่านทางเว็บไซต์ และจดหมายข่าวรายปักษ์ขององค์กร รวมทั้งการเผยแพร่ผ่านรายการวิทยุประจำวัน การตีพิมพ์รายงานวิเคราะห์ประจำเดือนไปตามหนังสือพิมพ์ต่างๆ และกระตุ้นให้ผู้บริโภคสื่อส่งจดหมายและไปรษณียบัตรตำหนิตีติชนสื่อไปยังองค์กรสื่อโดยตรง เป้าหมายของ AIM คือมุ่งหวังให้สื่อมวลชนเพิ่มความรับผิดชอบและตระหนักในประโยชน์ของสาธารณะ AIM ยังใช้วิธีร่วมการประชุมผู้ถือหุ้นขององค์กรสื่อใหญ่ๆ เพื่อติดตามความคืบหน้าต่างๆ AIM มีคณะกรรมการที่ปรึกษาประกอบด้วยนักวิชาการจากมหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียงในสหรัฐ นักวิเคราะห์สังคม และนักกฎหมาย และมีระบบสมาชิกซึ่งเก็บค่าสมาชิกรายละ \$35 ต่อปี ซึ่งสมาชิกสามารถเข้าร่วมการตรวจสอบสื่อและเรียนรู้ทักษะของการรู้เท่าทันสื่อ

Media Research Centre (MRC) ก่อตั้งในปี ค.ศ. 1987 ในรัฐเวอร์จิเนีย มีปรัชญาหลักคือการนำเสนอข้อมูลข่าวสารและรักษาความเป็นกลางให้แก่สื่อที่มักจะปล่อยให้ออคติามีอิทธิพลเหนือการรายงานข่าว ด้วยการเปิดเผยผลการตรวจสอบสื่อรายวันและกระตุ้นให้ผู้บริโภคร่วมแสดงความคิดเห็น MRC ยังผลิตหนังสือ และวีดิทัศน์เกี่ยวกับการวิเคราะห์อคติในสื่อเพื่อเป็นความรู้ให้แก่ประชาชนทั่วไป เว็บไซต์ของ MRC นำเสนอข่าวสารรายวันเกี่ยวกับท่าทีของสื่อต่อประเด็นการเมือง สังคม เศรษฐกิจ และอื่นๆ ในลักษณะของการวิพากษ์ มีคอลัมน์ประจำที่เขียนโดยนักวิพากษ์สื่อที่มีชื่อเสียง มีการให้ผู้ชมร่วมโหวตในประเด็นต่างๆ และมีการให้บริการ CyberAlert ที่จะส่งผ่านทาง e-mail ของสมาชิกที่ลงชื่อไว้กับองค์กร เป็นข่าวสารรายวันเกี่ยวกับการวิพากษ์สื่อของอเมริกัน

นอกจากนี้ยังมี Fair (Fairness & Accuracy In Reporting) เป็นองค์กรตรวจสอบสื่อระดับชาติที่นำเสนอรายงานการวิพากษ์สื่อตั้งแต่ปี ค.ศ.1986 ทำงานภายใต้หลักการของ the First Amendment สนับสนุนการสื่อสารแบบหลากหลายและเป็นธรรม ด้วยการตรวจสอบท่าทีของสื่อที่มีความลำเอียง อคติ และเมินเฉยต่อประโยชน์สาธารณะ FAIR ยืนยันในหลักการของการปฏิรูปสื่อเพื่อให้องค์กรธุรกิจสื่อขนาดใหญ่ลดการผูกขาดลง และเปิดโอกาสให้สื่อขนาดเล็ก สื่อของชุมชน รวมทั้งสื่อเพื่อสาธารณะ ได้มีพื้นที่ในการผลิตสื่อ FAIRทำงานประสานกับทั้งสื่อมวลชนและ

ผู้บริโภคสื่อ ด้วยการสะท้อนการทำหน้าที่ของสื่อ และขณะเดียวกันก็พัฒนาผู้บริโภคให้เป็นนักกิจกรรมของการตรวจสอบสื่อด้วย FAIR เผยแพร่มติสารราย 2 เดือนชื่อ Extra ซึ่งได้รับรางวัลมติสารเพื่อการวิพากษ์สื่อดีเด่น Extra ออกจำหน่ายตั้งแต่ปี ค.ศ. 1987 ไม่มีโฆษณาใดๆ แต่หารายได้จากจำหน่ายและค่าสมาชิก นอกจากนี้ยังมีรายการวิทยุรายสัปดาห์ชื่อ CounterSpin ซึ่งนำเอาข้อมูลเบื้องหลังข่าวใหญ่ๆมาเสนอ และมีบริการส่งข่าวทาง e-mail ในชื่อ Action Alerts ไปยังสมาชิกซึ่งลงชื่อไว้กับทางเว็บไซต์ ซึ่งขณะนี้สมาชิกแล้วกว่า 25,000 คน FAIR ยังดำเนินกิจกรรมตรวจสอบสื่อเฉพาะเรื่องด้วยการจัดให้มีแผนก Women's Desk ตรวจสอบสื่อที่มีอคติทางเพศ และพยายามนำเสนอแนวคิดสตรีนิยมในการวิพากษ์ และแผนก Racism Watch Desk ที่มุ่งตรวจสอบการนำเสนอภาพเชิงลบของคนต่างเชื้อชาติและสีผิว นอกจากนี้ FAIR ยังนำเอาข้อความโต้ตอบกับองค์กรสื่อต่างๆ เมื่อถูกตรวจสอบมานำเสนอไว้ในรายงานสรุปเป็นประจำด้วย

การก่อตั้งคณะกรรมการพัฒนาส่งเสริมสิทธิเสรีภาพและความรับผิดชอบสื่อมวลชน หรือ คพส. เป็นความพยายามในการส่งเสริมและพัฒนาวิชาชีพสื่อมวลชนที่เกิดจากการรวมตัวกันของสมาคมนักข่าวนักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย สภาการหนังสือพิมพ์ สมาคมนักข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย สภาวิชาชีพข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย ซึ่งล้วนเป็นองค์กรวิชาชีพที่เกี่ยวข้องกับการผลิต “ข่าว” ในขณะที่ความสนใจของประชาชนอีกกว่าครึ่งต้องการให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในเนื้อหาสาระประเภทอื่นๆที่ไม่ใช่ข่าว รวมทั้งขยายกรอบคำว่า “สื่อมวลชน” ไปยังคำว่า “สื่อ” อื่นๆ ที่อาจไม่ใช่สื่อมวลชนในความหมายเดิม

นอกจากนี้คพส.ยังให้ความสนใจในการส่งเสริมพัฒนาวิชาชีพสื่อมวลชนเป็น 4 ส่วนหลัก ได้แก่ บุคลากร การกำกับดูแลตนเอง การกำกับดูแลจากภาคประชาชน และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง จะเห็นได้ว่าสื่อมวลชนให้ความสนใจแก้ไขหรือพัฒนาเชิงโครงสร้างและบริบทแวดล้อมการทำงานของสื่อมวลชน มากกว่าประเด็นรายละเอียดในการทำงาน และผลผลิตจากการทำงาน

ในขณะที่ประชาชนในฐานะผู้รับสารสนใจในแง่ผลผลิตสื่อที่บริโภคประจำวัน ในแง่ความชอบ ความไม่ชอบ ความเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยกับเนื้อหาของสื่อที่บริโภค สิ่งที่ประชาชนต้องการให้เปลี่ยนแปลงส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับ “คุณภาพ” ของข่าวและการทำข่าว ซึ่งสอดคล้องกับหลักการทำงานในวิชาชีพวารสารศาสตร์ ประชาชนมีความเข้าใจในหลักความเป็นอิสระของสื่อมวลชน การทำงานที่ปราศจากการควบคุมจากรัฐ แต่ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกลไกภาคประชาชนไม่มีการระบุถึงในส่วนนี้เลย นั่นหมายถึงว่าประชาชนอาจยังไม่รู้จัก “สิทธิ” ของประชาชนในอันที่จะตรวจสอบสื่ออีกทางหนึ่งก็ได้ ซึ่งกลไกการตรวจสอบสื่อภาคประชาชนถือเป็นกลไกตัวหนึ่งในการรับผิดชอบของสื่อมวลชนที่มีต่อสังคม สอดคล้องกับงานเอกสารวิชาการเรื่องระบบและกลไก

การรับผิดชอบของสื่อในยุคดิจิทัลของสุชาติพันธุ์ ดิษยวรรณนะ จันทราวัฒน์กุล (2552) ได้กล่าวถึงระบบกลไกการรับผิดชอบต่อสังคม (Accountability System) ถึงแนวทางที่สื่อใช้เป็นกรอบในการปฏิบัติงานเพื่อให้สื่อสามารถให้คำอธิบายและรับผิดชอบต่อสิ่งที่กระทำลงไปและส่งผลกระทบต่อสังคมได้ ในขณะที่การรับผิดชอบมีความหมายคล้ายการกำกับดูแลและควบคุมตนเองของสื่อ (Selfregulation) ซึ่งหมายถึงภาวะที่สื่อตั้งเงื่อนไขขึ้นมาเพื่อดูแลตนเอง หากแต่การรับผิดชอบต่อสังคมเป็นกลไก (ที่ไม่ได้มีที่มาจากรัฐ) ในอันที่จะชักชวนให้สื่อและนักวิชาชีพเคารพในกติกาทางจริยธรรมที่สื่อกำหนดขึ้น จะครอบคลุมปริมาณที่กว้างกว่าทั้งในส่วนสื่อมวลชนวิชาชีพ และสาธารณะ (Press, profession and public) (Bertrand, 2005) จึงเกี่ยวข้องทั้งกับการทำงานของสื่อเองและสภาพแวดล้อมภายนอกองค์กรสื่อซึ่งได้แก่ผู้รับสาร กลุ่มผลประโยชน์ทางสังคมต่างๆ สถาบันทางสังคมที่อาจได้รับผลกระทบจากสื่อ องค์กรรัฐที่มีหน้าที่ปกป้องผลประโยชน์สาธารณะ เจ้าของสื่อหรือผู้ถือหุ้น แหล่งที่มาของเนื้อหา สถานการณ์แวดล้อม รวมทั้งประหามติหรือความเห็นของสังคมในภาพรวม

ข้อเสนอแนะ

การปฏิรูปสื่ออาจต้องการความร่วมมือของสื่อที่ผลิตเนื้อหาที่เป็นสื่ออื่นนอกจากสื่อที่เป็นข่าวด้วย เพราะในปัจจุบันโลกทัศน์และประสบการณ์ของประชาชนเปลี่ยนไปเรื่อยๆ อย่างไม่หยุดยั้ง ยิ่งเข้าสู่ยุคใหม่ด้วยความน่าสนใจของสื่อออนไลน์ หรือสื่อใหม่ๆ คือ ความรวดเร็วในข้อมูลทันกับสถานการณ์ มีการปฏิสัมพันธ์กันระหว่างผู้อ่าน สร้างเป็น Social Media มากขึ้น ทั้งยังสามารถเพิ่มเติมลูกเล่นต่างๆ เข้าไปได้มากมาย เพราะฉะนั้นสื่อก็ต้องมีการปรับตัวที่จะพัฒนาตัวเองอยู่ตลอดเวลา

ข้อเสนอแนะทางวิชาชีพ

1. ควรมีการพัฒนาอบรมบุคลากรนักสื่อสารมวลชนอยู่เสมอ เพื่อให้ให้นักสื่อสารมวลชนมีความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตน มีความรับผิดชอบต่อสังคม และปฏิบัติหน้าที่อย่างมีจริยธรรมตามจรรยาบรรณของนักสื่อสารมวลชน
2. ควรมีการร่วมมือกัน ทั้งในส่วนภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน ในการแสดงความคิดเห็นในเรื่องการปฏิรูปสื่อ เพื่อหาข้อตกลงที่โปร่งใส และชัดเจน ตรงตามความต้องการของทุกฝ่ายเพื่อให้สื่อ เป็นสื่อกลางที่เป็นกลาง ถูกต้อง และมีความน่าเชื่อถือมากกว่าที่เป็นอยู่

3. ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมในด้านกลไกการตรวจสอบจากภาคประชาชน เพื่อการพัฒนาทางด้านนโยบายบทบาทของสื่อมวลชนต่อไป
4. ควรมีบทลงโทษเกี่ยวกับในการนำเสนอข่าวที่บิดเบือน ไม่เป็นธรรม และไม่ถูกต้องกฎหมาย จริยธรรม จรรยาบรรณ ให้เป็นรูปธรรม และเห็นผลได้อย่างรวดเร็ว

ข้อจำกัดในการวิจัย

ในการวิจัยเรื่อง “ความคาดหวังของประชาชนในการปฏิรูปสื่อ” นั้น ไม่มีการควบคุมประชากรที่แน่นอน ไม่มีการสุ่มตัวอย่างที่ชัดเจน เป็นการวิจัยแบบ Accident Sampling ไม่ได้มีการกระจายตัวเป็นวงกว้าง โดยเป็นการสุ่มของนักศึกษาที่เป็นตัวกำหนดขึ้น ซึ่งอาจทำให้ได้ข้อมูลประมาณหนึ่งเท่านั้น จึงไม่สามารถมองภาพรวมได้ทั้งหมด

ข้อเสนอแนะทางวิชาการ

1. ควรมีการทำวิจัยในการรับรู้ของประชาชนต่อการดูแลสื่อ และประชาชนจะมีส่วนร่วมได้อย่างไรในกลไกการตรวจสอบสื่อภาคประชาชน ซึ่งถือเป็นกลไกตัวหนึ่งในการรับผิดชอบของสื่อมวลชนที่มีต่อสังคมเป็นอย่างมาก
2. นักวิชาการในด้านวารสารศาสตร์จะต้องมีการปรับโลกทัศน์อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สอดคล้องกับสื่อใหม่และความต้องการของผู้รับสารที่แตกต่างกันออกไป

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

- จ๋อาน วุฒิกกรรมรักษา. (2536). *หลักการรายงานข่าว*. กรุงเทพฯ: ปรกาศพริก.
- ปรมะ สตะเวทิน. (2538). *หลักนิเทศศาสตร์*. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
- ปรมะ สตะเวทิน. (2540). *หลักนิเทศศาสตร์*. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
- พนม วรรณศิริ. (2544). *การสื่อข่าวและการเขียนข่าว*. กรุงเทพฯ: สถาบันราชภัฏสวนดุสิต.
- ยุบล เบ็ญจรงค์กิจ. (2542). *การวิเคราะห์ผู้รับสาร*. กรุงเทพฯ: โครงการตำราภาควิชาการ
ประชาสัมพันธ์ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
- วิลาสินี พิพิธกุล. (2547). *กลไกการตรวจสอบสื่อภาคประชาชน*. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุน
สนับสนุนการวิจัย.
- วีรพงษ์ พลนิกกรกิจ. (2545). *การเขียนข่าววิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์เบื้องต้น*. กรุงเทพฯ:
เอ็ดิสันเพรสโปรดักส์.
- สิรินทิพย์ ชันสุวรรณ. (2539). *การหนังสือพิมพ์เบื้องต้น*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ปรกาศพริก.
- สุดารัตน์ ดิษยวรรณนะ จันทราวัดนากุล. (2552). *ระบบและกลไกการรับผิดชอบของสื่อใน
ยุคดิจิทัล*. สถาบันอิศรา มูลนิธิพัฒนาสื่อมวลชนแห่งประเทศไทย.
- สุดารัตน์ ดิษยวรรณนะ จันทราวัดนากุล. (2553). *สื่อสารมวลชนกับการวางตัวในภาวะวิกฤติทาง
การเมือง*.
- สุโขทัยธรรมมาธิราช, มหาวิทยาลัย. (2539). *เอกสารการสอนชุดวิชา กฎหมายและจริยธรรม
สื่อสารมวลชน*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

ภาษาอังกฤษ

- Bertrand, Claude-Jean. (2002). *Media Ethics & Accountability Systems London: Transaction
Publishers.*
- Clifford G. Christians, Theodore Glasser, Denis Maquail. (2009). *Normative Theories of the
Media.*
- McQuail, Denis. (1994). *Mass Communication Theory*. London u.a.
- McQuail, Denis. (2005). *Mass communication Theory*. London: Sage.

มหาวิทยาลัยกรุงเทพ
ข้อตกลงว่าด้วยการอนุญาตให้ใช้สิทธิในวิทยานิพนธ์/สารนิพนธ์

วันที่ 18 เดือน เมษายน พ.ศ. 2554

ข้าพเจ้า (นาย/นาง/นางสาว) อาจารย์ ประทุมตา อยู่บ้านเลขที่ 13/5
ชอย วัดทางเตาสูง (วัดฯ 19) ถนน ศรีนครินทร์ ตำบล/แขวง บางขุนศรี
อำเภอ/เขต บางกอกน้อย จังหวัด กรุงเทพมหานคร รหัสไปรษณีย์ 10700
เป็นนักศึกษาของมหาวิทยาลัยกรุงเทพ รหัสประจำตัว 7520300901
ระดับปริญญา ครี โท เอก
หลักสูตร นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา นิเทศศาสตร์ คณะ บัณฑิตวิทยาลัย
ซึ่งต่อไปนี้เรียกว่า "ผู้อนุญาตให้ใช้สิทธิ" ฝ่ายหนึ่ง และ

มหาวิทยาลัยกรุงเทพ ตั้งอยู่เลขที่ 119 ถนนพระราม 4 แขวงพระโขนง เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร 10110 ซึ่งต่อไปนี้เรียกว่า "ผู้ได้รับอนุญาตให้ใช้สิทธิ" อีกฝ่ายหนึ่ง

ผู้อนุญาตให้ใช้สิทธิ และ ผู้ได้รับอนุญาตให้ใช้สิทธิ ตกลงทำสัญญากัน โดยมีข้อความดังต่อไปนี้

ข้อ 1. ผู้อนุญาตให้ใช้สิทธิขอรับรองว่าเป็นผู้สร้างสรรค์และเป็นผู้มีสิทธิแต่เพียงผู้เดียวในงานสารนิพนธ์/
วิทยานิพนธ์หัวข้อ กลศาสตร์ของประตูปลิ้ว

ซึ่งถือเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต ของมหาวิทยาลัยกรุงเทพ
(ต่อไปนี้เรียกว่า "สารนิพนธ์/วิทยานิพนธ์")

ข้อ 2. ผู้อนุญาตให้ใช้สิทธิตกลงยินยอมให้ผู้ได้รับอนุญาตให้ใช้สิทธิโดยปราศจากค่าตอบแทนและไม่
มีกำหนดระยะเวลาในการนำสารนิพนธ์/วิทยานิพนธ์ ซึ่งรวมถึงแต่ไม่จำกัดเพียงการทำซ้ำ ดัดแปลง
เผยแพร่ต่อสาธารณชน ให้เข้าต้นฉบับหรือสำเนา งาน ให้ประโยชน์อันเกิดจากลิขสิทธิ์แก่ผู้อื่น อนุญาตให้
ผู้อื่นใช้สิทธิโดยจะกำหนดเงื่อนไขอย่างหนึ่งอย่างใดด้วยหรือไม่ก็ได้ ไม่ว่าทั้งหมดหรือเพียงบางส่วน
หรือการกระทำอื่นใดในลักษณะทำนองเดียวกัน

ข้อ 3. หากกรณีมีข้อขัดแย้งในปัญหาสิทธิในสารนิพนธ์/วิทยานิพนธ์ระหว่างผู้อนุญาตให้ใช้สิทธิกับ
บุคคลภายนอกก็ดี หรือระหว่างผู้ได้รับอนุญาตให้ใช้สิทธิกับบุคคลภายนอกก็ดี หรือมีเหตุขัดข้องอื่นๆ
เกี่ยวกับลิขสิทธิ์ อันเป็นเหตุให้ผู้ได้รับอนุญาตให้ใช้สิทธิไม่สามารถนำงานนั้นออกทำซ้ำ เผยแพร่ หรือ
โฆษณาได้ ผู้อนุญาตให้ใช้สิทธิยินยอมรับผิดชอบและชดเชยค่าเสียหายแก่ผู้ได้รับอนุญาตให้ใช้สิทธิในความ
เสียหายต่างๆ ที่เกิดขึ้นแก่ผู้ได้รับอนุญาตให้ใช้สิทธิทั้งสิ้น

สัญญาฉบับนี้ทำขึ้นสองฉบับ มีข้อความเป็นอย่างเดียวกัน คู่สัญญาได้อ่านและเข้าใจข้อความในสัญญาโดยละเอียดแล้ว จึงได้ลงลายมือชื่อให้ไว้เป็นสำคัญต่อหน้าพยาน และเก็บรักษาไว้ฝ่ายละฉบับ

ลงชื่อ... () ผู้อนุญาตให้ใช้สิทธิ

ลงชื่อ... () ผู้ได้รับอนุญาตให้ใช้สิทธิ
ผู้อำนวยการสำนักหอสมุด

ลงชื่อ... () พยาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ศิวพร หวังพิพัฒน์วงศ์)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ลงชื่อ... () พยาน

